

T. B. M. M. TUTANAK DERGİSİ

16 ncı Birleşim

12 . 10 . 1989 Perşembe

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
I. — GEÇEN TUTANAK ÖZETİ	389
II. — GELEN KÂĞITLAR	390
III. — YOKLAMA	391
IV. — BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI	391,458
A) TEZKERELER VE ÖNERGELER	391
1. — Ankara Milletvekili Erol Ağaçil'in, (6/506) numaralı sözlü sorusunu geri aldığına ilişkin önergesi (4/87)	391
2. — Bazı milletvekillerine izin verilmesine ilişkin Başkanlık tezkeresi (3/992)	391:392
B) ÇEŞİTLİ İŞLER	458
1. — Üyeleri belirlenmiş olan komisyonların, başkanlık divanlarını oluşturmak üzere, hangi yer ve saatte toplanacaklarına ilişkin Başkanlık duyurusu	458:460
V. — GENSORU, GENEL GÖRÜŞME, MECLİS SORUŞTURMASI VE MECLİS ARAŞTIRMASI	392
A) ÖNGÖRÜŞMELER	392
1. — Tunceli Milletvekili Kamer Genç ve 48 arkadaşının; hükümetlerindeki bakanlık görevlerinden ayrılan milletvekillerine resmî araç tahsis ettirdiği, bu	

araçların kullanılmasından doğan ve devletçe karşılanan masraflar nedeniyle Hazineyi zarara uğratarak görevini kötüye kullandığı ve bu eylemlerinin Taşıt Kanununun 16 ncı ve Türk Ceza Kanununun 240 ıncı maddelerine uyduğu iddiasıyla Başbakan Turgut Özal hakkında Meclis soruşturması açılmasına ilişkin önergesi (9/2)	392:415
2. — Denizli Milletvekili Adnan Keskin ve 34 arkadaşının, siyasi tercih ve takdirleri doğrultusunda hazırlattığı kararnamelerle bazı kamu iktisadî kuruluşlarını yabancılara sattığı, satışlardan elde edilen kaynakları Meclis denetiminden uzak olan fon idaresine kullandığı, satışlarda izlenen yöntemler ile satış koşullarının ilgililer hakkında cezaî sorumluluğu gerektirecek kanıtları ve yolsuzlukları içerdiği iddialarıyla Başbakan Turgut Özal hakkında gensoru açılmasına ilişkin önergesi (11/11)	415:448
VI. — SEÇİMLER	448
1. — Komisyonlara Üye Seçimi	448:458
VII. — SORULAR VE CEVAPLAR	460
<i>A) YAZILI SORULAR VE CEVAPLARI</i>	<i>460</i>
1. — Eskişehir Milletvekili Zeki Ünal'ın, TUSAŞ tarafından üretilen F-16 savaşan şahin uçaklarının maliyetlerine ilişkin sorusu ve Millî Savunma Bakanı İsmail Safa Giray'ın yazılı cevabı (7/761)	460:464

I. — GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

TBMM Genel Kurulu saat 15.00'te açıldı.

Dışişleri Bakanı A. Mesut Yılmaz, ABD Kongresine sunulan Ermeni Karar Tasarısı konusuna ilişkin gündem dışı bir konuşma yaptı; Ankara Milletvekili Erol Ağagil, Konya Milletvekili Vefa Tanır ve Gümüşhane Milletvekili Ülkü Güney de, aynı konuda grupları adına görüşlerini açıkladılar.

Siyasî parti grupları adına grup başkanvekillerinin;

Osmanlı İmparatorluğu döneminde Doğu Anadolu'da cereyan etmiş olan ve başkalarından ziyade Türk halkını acılara gark eden bazı olaylara ilişkin olarak, zorlama bir "soykırım" tezini, siyasî amaçlarla canlı tutma çabalarının ısrarla sürdürülmesini ve bu çerçevede, geçtiğimiz yıllarda ABD Kongresince itibar edilmeyen karar tasarılarının bir yenisinin tekrar ABD Kongresine getirilmesini derin üzüntü ile karşıladıklarına;

TBMM'nin :

Osmanlı arşivlerinin, araştırmacıların hizmetine daha geniş biçimde sunulmasını teminen Türk Hükümetince bu yıl getirilmiş olan düzenlemeleri, "soykırım" iddialarıyla yapılan ve yapılacak olan bilimsel çalışmaları teşvik edecek olması bakımından sorumlu bir adım olarak değerlendirdiğine;

İddialarda mevcut olan çarpıcı çelişkinin, ABD Kongresinin önyargısız üyelerinin gözünden kaçmayacağına inandığına;

Bütün bunlara rağmen, bu maksatlı çabaların sonuç vermesine göz yumulmasının, her şeyden evvel Türkiye - ABD ilişkileri üzerinde tamiri imkânsız yaralar açacağına hatırdan tutulmasının gereğine;

İlişkin müşterek önergeleri okundu; Yüce Meclisçe ittifakla benimsenen hissiyat ve görüşlerin, Başkanlıkça, Dışişleri Bakanlığı aracılığı ile, bütün Kongre üyelerine aktarılması için ABD Senato ve Temsilciler Meclisi Başkanlıklarına iletileceği açıklandı.

Komisyon üyelikleri için siyasî parti gruplarınca gösterilen adaylara ilişkin listelerin basımı işlemi tamamlanmadığından, seçimlerin ertelendiği bildirildi.

10/37 esas numaralı Meclis Araştırma Komisyonunda açık bulunan üyeliğe, SHP Grubunca aday gösterilen Kocaeli Milletvekili Erol Köse seçildi.

İzmir Milletvekili K. Kemal Anadol ve 15 arkadaşının, Aliğa Rafinerisine ait pay senetlerinin yabancılara satılacağı ve bu uygulamanın çeşitli sakıncalara neden olacağı iddialarını tespit etmek ve ulusal çıkarlarımızın zedelenmemesi için tutarlı bir politika oluşturmak amacıyla Meclis Araştırması açılmasına ilişkin önergesinin (10/51) yapılan öngörüşmelerden sonra kabul edilmediği açıklandı.

12 Ekim 1989 Perşembe günü saat 15.00'te toplanmak üzere birleşime saat 18.27'de son verildi.

Başkan
Başkanvekili
Yılmaz Hocaoğlu

Kâtip Üye
Bursa
Mustafa Ertuğrul Ünlü

Kâtip Üye
Ordu
Ertuğrul Özdemir

II. — GELEN KÂĞITLAR**12 . 10 . 1989 Perşembe***Yazılı Soru Önergeleri*

1. — Diyarbakır Milletvekili Fuat Atalay'ın, Van İli Gürpınar İlçesi Yukarıbeşparmak Mezasında 2.10.1989 tarihinde meydana geldiği iddia edilen olaya ve olayla ilgili olarak yapılan açıklamalara ilişkin İçişleri Bakanından yazılı soru önergesi (7/894) (Başkanlığa geliş tarihi : 10.10.1989)
2. — Diyarbakır Milletvekili Fuat Atalay'ın, Akdeniz'de dolaşan bazı yabancı gemilerin taşıdıkları zehirli artıkları denize boşaltabilecekleri iddiasına ve bu konuda ne gibi tedbirler alınacağına ilişkin Devlet Bakanından yazılı soru önergesi (7/895) (Başkanlığa geliş tarihi : 10.10.1989)
3. — Kocaeli Milletvekili Alaettin Kurt'un, bugüne kadar verilen müteahhitlik karnelerine ve GAP projesinde faaliyette bulunan müteahhit firmalara ilişkin Bayındırlık ve İskân Bakanından yazılı soru önergesi (7/896) (Başkanlığa geliş tarihi : 10.10.1989)
4. — Ankara Milletvekili Ömer Çiftçi'nin, Başbakanı suikast girişiminde bulunan ve mahkûmiyet kararı kesinleşen hükümlüye Ankara Merkez Kapalı Cezaevinde farklı muamele yapıldığı iddiasına ilişkin Adalet Bakanından yazılı soru önergesi (7/897) (Başkanlığa geliş tarihi : 11.10.1989)
5. — İzmir Milletvekili Birgen Keleş'in, 3083 numaralı Kanun uyarınca eski sahiplerine iade edilen ve topraksız veya az topraklı çiftçi ailelerine dağıtılması planlanan arazilere ilişkin Başbakanından yazılı soru önergesi (7/898) (Başkanlığa geliş tarihi : 11.10.1989)

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati : 15.00

BAŞKAN : Başkanvekili Yılmaz Hocaoğlu**KÂTİP ÜYELER : Mustafa Ertuğrul Ünlü (Bursa), Mümin Kahraman (Çanakkale)****BAŞKAN —** Türkiye Büyük Millet Meclisinin 16 ncı Birleşimini açıyorum.**III. — YOKLAMA****BAŞKAN —** Ad okunmak suretiyle yoklama yapılacaktır. Sayın milletvekillerinin, salon-
da bulduklarını yüksek sesle belirtmelerini rica ederim.

(Balıkesir Milletvekili Ali Sami Akkaş'a kadar yoklama yapıldı)

BAŞKAN — Toplantı yetersayısı vardır, görüşmelere başlıyoruz.**IV. — BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI****A) TEZKERELER VE ÖNERGELER****1. —** Ankara Milletvekili Erol Ağaçil'in, (6/506) numaralı sözlü sorusunu geri aldığına ilişkin önergesi (4/87)**BAŞKAN —** Bir sözlü sorunun geri verilmesine dair önerge vardır, okutuyorum :

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Gündemin "Sözlü Sorular" kısmının 439 uncu sırasında yer alan 6/506 esas numaralı sözlü soru önergeme yazılı cevap aldığımdan, soru önergemi geri alıyorum.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

Erol Ağaçil

Ankara

BAŞKAN — Soru önergesi geri verilmiştir.**2. —** Bazı milletvekillerine izin verilmesine ilişkin Başkanlık tezkeresi (3/992)**BAŞKAN —** Üç sayın milletvekiline izin verilmesine dair Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının tezkeresi vardır; okutup ayrı ayrı oylarınıza sunacağım :

Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kuruluna

Aşağıda adları yazılı sayın milletvekillerinin, hizalarında gösterilen süre ve nedenlerle izinli sayılmaları, Başkanlık Divanının 11.10.1989 tarihli toplantısında uygun görülmüştür.

Genel Kurulun onayına sunulur.

Yıldırım Akbulut

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Başkanı

Çorum Milletvekili Cemal Şahin, 21 gün hastalığı nedeniyle, 18.9.1989 tarihinden geçerli olmak üzere,

İstanbul Milletvekili Hayrettin Elmas, 16 gün mazereti nedeniyle, 25.9.1989 tarihinden geçerli olmak üzere,

Elazığ Milletvekili Cahit Aral, 16 gün mazereti nedeniyle, 5.10.1989 tarihinden geçerli olmak üzere.

BAŞKAN — Şimdi, ayrı ayrı oylarınıza sunacağım.

“Çorum Milletvekili Cemal Şahin, 21 gün hastalığı nedeniyle, 18.9.1989 tarihinden geçerli olmak üzere.”

BAŞKAN — Oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

“İstanbul Milletvekili Hayrettin Elmas, 16 gün mazereti nedeniyle, 25.9.1989 tarihinden geçerli olmak üzere.”

BAŞKAN — Oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

“Elazığ Milletvekili Cahit Aral, 16 gün mazereti nedeniyle, 5.10.1989 tarihinden geçerli olmak üzere.”

BAŞKAN — Oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Sayın milletvekilleri, gündemin “Özel Gündemde Yer Alacak İşler” bölümüne geçiyoruz.

V. — GENSORU, GENEL GÖRÜŞME, MECLİS SORUŞTURMASI VE MECLİS ARAŞTIRMASI

A) ÖNGÖRÜŞMELER

1. — *Tunceli Milletvekili Kamer Genç ve 48 arkadaşının, hükümetlerindeki Bakanlık görevlerinden ayrılan milletvekillerine resmî araç tahsis ettirdiği, bu araçların kullanılmasından doğan ve devletçe karşılanan masraflar nedeniyle hazineyi zarara uğratarak görevini kötüye kullandığı ve bu eylemlerinin Taşıt Kanununun 16 ncı ve Türk Ceza Kanununun 240 ıncı maddelerine uyduğu iddiasıyla Başbakan Turgut Özal hakkında Meclis soruşturması açılmasına ilişkin önergesi (9/2)*

BAŞKAN — Genel Kurulun 5.10.1989 tarihli 13 üncü Birleşiminde alınan karar gereğince, 1 inci sıradaki, Tunceli Milletvekili Kamer Genç ve 48 arkadaşının, hükümetlerindeki bakanlık görevlerinden ayrılan milletvekillerine resmî araç tahsis ettirdiği, bu araçların kullanılmasından doğan ve devletçe karşılanan masraflar nedeniyle Hazineyi zarara uğratarak görevini kötüye kullandığı ve bu eylemlerinin Taşıt Kanununun 16 ncı ve Türk Ceza Kanununun 240 ıncı maddelerine uyduğu iddiasıyla, Başbakan Turgut Özal hakkında Anayasanın 100 üncü maddesi uyarınca bir Meclis soruşturması açılmasına ilişkin önergesinin öngörüşmelerine başlıyoruz.

Bu görüşmelerde, sırasıyla, önergeyi verenlerden ilk imza sahibine veya onun göstereceği bir diğer imza sahibine, şahısları adına iki üyeye ve son olarak da hakkında soruşturma istenilmiş bulunan Başbakana söz verilecektir.

Konuşma süreleri, önerge sahibi ve şahıslar için 10’ar dakikadır.

Meclis soruşturması açılmasına ilişkin önerge, Genel Kurulumuzun 5.10.1989 tarihli 13 üncü Birleşiminde okunmuş ve bastırılarak sayın üyelere dağıtılmış bulunmaktadır.

Meclis soruşturması açılmasına ilişkin önergeyi tekrar okutuyorum :

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

237 sayılı Taşıt Kanununun 4 üncü maddesi; emirlerine ve zatlarına binek otomobili verilenler (1) sayılı cetvelde, makam hizmetlerine tahsis edilen taşıtlar (2) sayılı cetvelde gösterilmiştir, denilmekte ve 6 ncı maddede de kurumlar (1) ve (2) sayılı cetvellerde yazılı makam ve hizmetler için hizalarında gösterilen arabalardan fazla taşıt bulunduramayacakları gibi daimî hizmetler için 5 inci maddede yazılı tipte bir arabadan fazla araç kullanamayacakları belirtilmektedir.

Ayrıca, yine aynı yasanın 10 uncu maddesinin birinci fıkrasında, “Genel ve katma bütçeli dairelerce bu kanuna göre satın alınacak taşıtların cinsi, adedi ve hangi hizmet için satın alınacağı her yıl bütçe kanunlarına bağlı (R) işaretli cetvelde gösterilir” ve 16 ncı maddesinde de “Bu Kanunun şümulüne giren taşıtları her ne suretle olursa olsun tahsis olunduğu işin gayrisinde veya şahsî hususlarda kullananlar veya kullanılmasına müsaade edenler veya kanunda yazılı olduğu şekilde kullanılmış gibi gösterenler veya kanunen bir makama veya işe tahsis olunmadığı halde hakikati tağyir ile bu taşıtlardan istifade eden ve ettirenler, bunların gidiş gelişine müsaade edenler hakkında fiilin mahiyetine göre bir seneye kadar hapis cezası verilir. Bu yüzden hâsıl olan masraf ve zararlar kendilerine teselsülen ayrıca tazmin ettirilir. Tekerrürü halinde verilecek hapis cezası iki aydan aşağı olamaz” denmektedir.

Yaptığımız araştırmaya göre Özal hükümetinde bakan olup, sonradan çeşitli zamanlarda bu görevlerinden ayrılan 20'ye yakın ANAP milletvekilinin bugüne kadar yukarıda metni belirtilen Taşıt Kanununun ilgili hükümlerine aykırı olarak emirlerine çeşitli marka ve modelde lüks devlet arabaları tahsis edildiği ve bu arabalara yine maaşî devlet tarafından ödenen özel şoförler tahsis edildiği saptanmıştır.

Taşıt Kanununun yukarıda belirtilen hükümlerine açıkça aykırı olan bu uygulamanın, bizzat Başbakan Turgut Özal tarafından verilen bir emirle başlatıldığı anlaşılmaktadır. Başbakanın verdiği bu emir sonucunda Taşıt Kanununun açık ve seçik hükümlerinin ihlal edilmesi bir yana, ayrıca bu vasıtaların kullanılmasında sarfedilen akaryakıt, şoförlere ödenen ücretler ve yapılan bakım ve tamir masraflarının devlete birkaç milyar liraya mal olduğunu böylece Hazine'nin zarara uğratıldığını ve görevini kötüye kullandığını saptamış bulunuyoruz. Kanunun açıkça suç saydığı bu eylemleri Taşıt Kanununun 16 ncı ve Türk Ceza Kanununun 240 ıncı maddelerine uyduğundan Başbakan Turgut Özal hakkında Anayasanın 100 üncü maddesi uyarınca Meclis soruşturması açılması suretiyle bir yandan fiiline uyan cezanın uygulanması, diğer yandan da devlete verdiği haksız milyarlarca zararın kendisinden ve ilgililerden tahsil edilmesinin sağlanmasını saygılarımızla arz ederiz.

Kamer Genç
Tunceli
ve arkadaşları

BAŞKAN — Önerge sahibi olarak, ilk sözü Sayın Kamer Genç'e veriyorum.

Buyurun Sayın Genç. (SHP sıralarından alkışlar)

Sayın Genç, süreniz 10 dakikadır, süreyi aşmamanızı ve konu dışına çıkmamanızı özellikle rica ediyorum.

KAMER GENÇ (Tunceli) — Sayın Başkan, ben de konuşmama, Hükümeti düşürebilecek boyutlardaki bir suiistimali tespit eden bu kadar önemli bir önergede bizim için konuşma süresini 10 dakikayla tahdit eden Başkanlık Divanına ve Danışma Kuruluna teessürlerimi sunmak suretiyle başlıyorum. (SHP sıralarından alkışlar)

Sayın milletvekilleri...

BAŞKAN — Sayın Genç, bir dakika... “Teşekkürlerimi” mi dediniz?

KAMER GENÇ (Devamla) — Sayın Başkan, gerçekten, suiistimallerin örtülmesi konusunda Başkanlık Divanının ve Danışma Kurulunun da bu işe bu kadar ortak olmasını hayretle karşıladım.

Sayın milletvekilleri...

BAŞKAN — Bir dakika, sayın hatip... Bilmeniz gerektiği gibi, süre, İctüzük hükmüdür; Divanın takdiri söz konusu değildir.

KAMER GENÇ (Devamla) — Danışma Kurulu bu konuda özel bir süre tayin edebilir efendim.

BAŞKAN — Lütfen buyurun.

KAMER GENÇ (Devamla) — Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; Anayasanın 100 üncü maddesi uyarınca, Başbakan Turgut Özal hakkında verdiğimiz Meclis soruşturma önergesiyle ilgili olarak söz almış bulunuyorum. Hepinize saygılar sunarım.

Sayın milletvekilleri, daha önce Meclis Başkanlığına verdiğimiz ve bastırılarak sizlere dağıtılan önergede yazılı olan hususları burada tekrarlayarak fazla zamanınızı almak istemiyorum. Ayrıca, önergemizdeki iddialarımızı da okuduğunuz inancındayım. Bu itibarla, konuya evvela hukuk sistemimiz itibariyle yaklaşarak, önergede yer almayan bazı hususları da bilgilerinize sunmak istiyorum.

Anayasamızın 2 nci maddesinde, Türkiye Cumhuriyeti Devletinin bir hukuk devleti olduğu; 6 ncı maddesinin son cümlesinde, hiçbir kimse ve organın kaynağını Anayasadan almayan bir devlet yetkisini kullanamayacağı ve 8 inci maddesinde de, yürütme yetkisi ve görevinin, Anayasa ve kanunlara uygun olarak kullanılacağı ve yerine getirileceği belirtilmiştir.

8 inci maddede belirtilen yetki ve görevin yerine getirilmesinde temel ilke, bu konuda Anayasa ve yasalarda açık bir hüküm bulunmasına ve bu konularda yürütmeye bir yetki ve görev verilmesine bağlıdır.

Anayasa ve yasayla düzenlenmiş bir alanda yürütmenin, sübjektif hakları etkileyen bir kural koymaya ve uygulamaya yetkisi bulunmamaktadır. Nitekim, Anayasa Mahkemesinin, 3029 sayılı Yasanın iptaliyle ilgili olarak verdiği 13.6.1985 günlü kararda da bu ilke kabul edilerek, yürütme faaliyetinin esasında kanunilik ve hukukilik esasını kabul etmiş bulunmaktadır.

Bu durumda, soruşturma konusu yaptığımız olayı Anayasa Mahkemesinin verdiği kararda da yorumladığı, Anayasanın bu temel maddesi uyarınca incelediğimizde, yürütmenin konuyla ilgili olarak yetkili kılındığı 237 sayılı Taahhüt Kanunu dışında herhangi bir düzenleme metni bulunmadığı görülmektedir.

Burada, Başbakan, "Ben yasa falan dinlemem, bir emirle her istediğimi yaparım" diemez, dememelidir. Böyle bir düşünce ve mantık, hukuk devletinde değil, ancak çete kurallarının hâkim olduğu toplumlarda geçerli olur; Türkiye Cumhuriyeti Devleti de bir hukuk devletidir... Halbuki, bizzat Başbakan kendisi dahi, her vesileyle, Türkiye Cumhuriyetinin bir hukuk devleti olduğunu vurgulamaktadır. Lafla hukuk devleti olmaz; hukuk devletinin varlığı, yürütmenin uygulamalarıyla sabit olur. Bu itibarla olayda Taşıt Kanununun önergemizde anılan maddeleri dikkatlice incelendiğinde, mülkiyeti kamuya ait taşıtları yasada belirtilen amaçlar dışında kullanan ve kullanılmasına izin verenlerin bu hareketlerinin suç sayılacağı açık seçik belirtilmiştir.

Diğer taraftan, 237 sayılı Taşıt Kanununa aykırı hareket eden kamu hizmeti görevlilerinin bu hareketlerinin suç teşkil edeceği, yüksek yargı organlarınca verilen ve istikrar halini alan çeşitli kararlarıyla da kabul edilmiş bulunmaktadır. Nitekim, Danıştay İkinci Dairesinin verdiği 1.5.1989 günlü E : 1988/2422, K : 1989/1359 sayılı kararında : "237 sayılı Taşıt Kanununda ve bu kanuna bağlı 2 sayılı cetvelde kimlere ve hangi unvanlara taşıt tahsis edileceği ve taşıtların hangi amaçla kullanılacağı belirtilmiştir.

Sanığın, listede belirtilen görevlerin içinde olmadığı ve üstelik de taşıtı, görevi nedeniyle, kamu yararı amacıyla kullanmadığı ve tamamen özel işlerinde kullandığı, bu durumun ise yukarıda belirtilen yasa maddesinde suç sayıldığından sanığın lüzumu muhakemesine.." denilmiştir.

Memurun Muhakematı Kanunu uyarınca, kamu görevlileri için Danıştaydan alınması gereken lüzumu muhakeme kararları uyarınca adli yargıda açılan birçok ceza davası da, yine adli yargıca da mahkûmiyetle sonuçlandırılmıştır. Bu hususta adli yargıca verilen kararlar, Yargıtay Dördüncü ve Yedinci ceza dairelerine gitmektedir. Her iki ceza dairesi de, verilen mahkûmiyet kararlarını onamış bulunmaktadır.

Ayrıca, Yargıtay Ceza Genel Kurulunca da verilen birçok kararlarda, kamuya ait taşıtları Taşıt Yasasına aykırı olarak kullananların bu eylemlerinin suç olduğunu kabul etmiş bulunmaktadır.

Hal böyle iken, ANAP İktidarı zamanında bakanlıktan istifa ettirilen yirmiyeye yakın milletvekiline, Başbakan Özal tarafından, devlet kasasından bahşış verilircesine, mülkiyeti devlete ve devletin iştiraki bulunduğu bazı kurumlara ait lüks araçların tahsis edildiği ve yine maaş ve bütün özlük hakları devletçe ödenen şoförler tarafından bu araçların kullanıldığı görülmüştür.

Ayrıca, bu suretle yasaya aykırı olarak tahsis edilen bu araçların mülkiyeti devlete ait olmasına rağmen, özel plaka takılarak, sanki özel mülkiyet malıymış gibi piyasada kullanılmaya başlanmıştır. Bu da, olayda ayrı bir suç teşkil etmektedir.

Bu maddi olayların doğruluğuyla ilgili olarak, hakkında Meclis soruşturması önergesi verdiğimiz Başbakan Özal ve ANAP Grubuyla aramızda herhangi bir uyumsuzluk olmayacağı inancındayız; aksini iddia edeceklerini de sanmıyorum. Esasen, konu, daha önce de ANAP Meclis Grubunda dile getirilmiş ve ANAP Milletvekili Sayın Necmettin Karaduman'ın 13 Temmuz 1989 günlü Sabah Gazetesinde çıkan, -burada beyanatu da vardır- "Necmettin Karaduman, memur maaşları, makam otoları ve bakan konutlarını terk etmeyen eski bakanları kıyasıya eleştirdi. Karaduman, başta Yusuf Özal olmak üzere, eski bakanların makam otoları ile bakanlık konutlarını terk etmemelerinin kamu vicdanını rahatsız ettiğini söyledi ve 'Bu durum, şimdiye kadar devlet hayatımızda görülmeyen bir olaydır' dedi" yolundaki beyanatta da, bu olayın varlığı ve devamının devlet geleneklerini bozacağı belirtilmiştir.

Ayrıca, bu önergemiz basına intikal ettikten sonra, bakanlıktan istifa eden iki kişi dışında tepki gösteren olmamıştır. Hatta, bunlardan birisi -gerekirse ismini de açıklarım- bana telefon ederek, "Kendisi dışında herkesin kamuya ait arabaları ve şoförleri kullandığını" bildirmiştir. Bu kişinin, maaşı devlet tarafından ödenen şoförü, zaman zaman çalıştırdığını da saptamış bulunuyoruz.

Diğer taraftan, bu konu, Partimiz Tekirdağ Milletvekili Sayın Güneş Gürseler tarafından yazılı bir soru önergesiyle Başbakan Turgut Özal'dan sorularak, yasaya aykırı uygulamaların sona erdirilmesi konusunda uyarıda bulunulmuş ve bugün, haksız olarak, mülkiyeti devlete ait Mercedes 450'yi kullanan o zamanın Devlet Bakanı, dinibütün, müstafi Kâzım Oksay imzalı olarak verilen cevapta, aynen, "237 sayılı Taşıt Kanununda kimlere makam arabası tahsis edileceği yazılı bulunmaktadır. Kanunun bu açık hükümlerine riayet edilmesi zaruridir" denilmektedir.

Şimdi, huzurunuzda kendisine soruyorum : Mülkiyeti devlete ait lüks Mercedes 450'yi, hiçbir sıfatı olmadığı halde kullanırken, Taşıt Kanununun hangi hükmüne göre hareket etmektedir? Bu davranışı Taşıt Kanununa aykırı değil midir? Devlet malına, hangi hakla ve hangi sıfatla el uzatmaktadır? Bu, dine, vicdana, ahlaka sığar mı?

Görülüyor ki, Başbakan Özal tarafından, 237 sayılı Taşıt Yasasına aykırı olarak başlatılan bu uygulama, birçok vesilelerle kendisine hatırlatılmış olmasına rağmen, Taşıt Kanununun 16 ncı maddesiyle suç sayılan bu uygulama, inatla ve bilinçli olarak devam ettirilmek suretiyle, devlet, milyarlarca lira zarara sokulmuştur.

Konuyu, her eski bakan açısından ele alarak, ayrı ayrı sunmaya zamanım yeterli değildir. Ancak, bir milletvekili hakkında konuyu müşahhas olarak bilgilerinize sunmak istiyorum :

İçişleri Bakanlığında 31.3.1989 tarihinde istifa ettirilen Sayın Mustafa Kalemli, mülkiyeti devlete ait, beyaz, Ford, lüks bir arabayı haksız olarak kendi zimmetine geçirmiş ve bu arabaya 06 N 2929 numaralı özel plakayı takmıştır. Bu arabayı altıbuçuk aydan beri, haksız olarak kullanmaktadır. Ayrıca bu araba, maaşı devlet tarafından ödenen bir şoför tarafından sürülmektedir. Yaptığımız araştırmaya göre, bu altıbuçuk ay zarfında, bu araba için devletin harcadığı akaryakıt, bakım giderleri, şoför maaşı ve vergiler toplamı 27 600 000 liradır. Ayrıca, bu arabanın keyfi ve hor kullanılması nedeniyle aşırı yıpranması sonucunda büyük bir değer kaybına uğradığı da bilinmektedir. Bu durumda devletin, sözü edilen taşıtın haksız olarak kullanılması sonucu kaybı 50 milyon lira civarındadır. Altıbuçuk aylık bir döneme intisap eden süreyle bir arabanın kullanılması sonucu uğranılan zarardır bu...

Kendisi İçişleri Bakanlığı yapmıştır. Bir kişi, bir bankaya veyahut da bir yere girip silah zoruyla bir miktar para aldığı zaman, bakan olarak bu kişiyi "soyguncu" olarak yakalatur ve mahkemeye çıkarılarak Türk Ceza Kanununa göre cezalandırılmasını sağlar.

Şimdi, kendisine ve onun gibi devletin kesesinden haksız olarak bu kadar büyük meblağlar gasp eden sayın milletvekillerine sormak istiyorum : Bu suretle devlet kasasından gasp edilen paraların adını ne koyacaksınız? Gaspçılar ve devlet paralarının gaspına göz yumanların bu hareketleri suç değil midir? Eğer bu suç değilse, o zaman, Türkiye Cumhuriyeti kanunlarından, "suç" denen kavramı çıkarmak gerekir.

Kaldı ki, burada verdiğimiz misal, altıbuçuk aylık bir dönemi kapsamaktadır; ikibuçuk üç senedir haksız olarak devlete ait taşıtları kullanan eski bakanlar vardır ve bunların devlete ver-

diği zarar hesaplandığı zaman, olayın çok büyük boyutlara vardığı görülmektedir. Eskiden bankanlık yapmış öyle milletvekilleri var ki, bir arabayla da yetinmemekte, birden fazla arabayı almakta, kendileri, eşleri ve çocukları kullanmaktadırlar. Mesela, Sayın Vehbi Dinçerler, 06 FE 933 numaralı lüks Mercedes araba kullanmakla yetinmemiş, ayrıca Çimento Sanayii'nin iştiraklerinden olan ÇİMHOL adlı bir kuruluşun şirketlerinden birisine ait Ford marka lüks bir arabayı da almış, aile efradına kullandırmaktadır. (SHP sıralarından alkışlar)

Şimdi, bu milletin yüce kürsüsünden oy verecek ANAP'lı milletvekillerine sormak istiyorum : Beyler, bu yapılan talan yasalara aykırı değil midir? Bu talan suç değil midir? Kanunun ve yüksek yargı organlarının muhtelif kararlarında açıkça suç saydığı bir eyleme biz, "suç değil" diyemeyiz, diyemezsiniz.

Ayrıca, her insan bir vicdan taşıyıcıdır; hele milletvekili olarak Anayasaya sadakattan ayrılmayacağına namusu ve şerefi üzerine yemin etmiş sizlerin, olaya, namuslu ve şerefli insanların içinde bulunması gereken hassasiyet ve vicdan içinde eğileceğine inanmak isterim.

BAŞKAN — Sayın Genç, süreniz 2 dakika geçti, toparlamanızı rica ediyorum.

KAMER GENÇ (Devamla) — Toparlıyorum Sayın Başkan.

Eğer bizler, milletvekili olarak Anayasa ve yasalara sadakat göstermez, hesabımıza geldiği biçimde hareket edersek, o zaman, hiçbir kimseden, yasalara saygıyı bekleyemeyiz.

Akşam haber bülteninde dinlediğimiz Başbakan, muhalefet milletvekillerinin Anayasaya sadakat yemini yaptıklarını ve Anayasaya saygı göstermelerini istemektedir. Biz de kendisinden bu konuda sadakat bekliyoruz, Anayasaya sadakat bekliyoruz. Anayasa ve kanunların suç saydığı eylemleri suç kabul ederek, o konuda oy vermesini dilemekteyiz. Kendi yaptığı yasaya, önce o yasayı yapanlar uymalıdır. Bu hal, onurlu ve namuslu insanların reddedemeyeceği bir gerçektir. İnsanlar, siyasi beraberlik, siyasi gelecek ve şahsi yararlarına yenilerek, onur ve şereflerini bir tarafa atmamalıdır. Bir kimse suç işlemişse, o kimse, insanın babası da olsa, ona gerekli cezanın verilmesi için yargı önüne gönderilmesinde çekingenlik göstermemelidir. Ancak, bu tür onurlu davranışlar, ülkede hukuka ve hukukun üstünlüğüne işlerlik sağlar. Aksi halde, birtakım güçlü kişilerin işlediği açık suçlar yargılanmaz ve gerekli cezaya çarptırılmazsa, o toplumda anarşi ve kargaşa doğar.

Gelin, bu mukaddes çatı altında suiistimallerin üzerine gidelim ve devletimizin parasına haksız yere el uzatanların elini kiralım. Yoksa, ülkedeki suiistimleri önleyemeyiz. Ne demişler?.. "Balık baştan kokar" Balığın kokan başındaki koku maddeleri vücudu sarmadan, vücudu hastalıklardan koruyalım.

Yukarıdan beri izah ettiğimiz olaylar, 237 sayılı Taşıt Kanununa açıkça aykırı ve kanunda bir yıla kadar ceza gerektiren eylemlerden olduğu açıktır.

Ayrıca, bu olayın ve uygulamanın durdurulması konusunda zaman zaman gerekli ikazların da yapıldığını yukarıda açıklamış bulunuyoruz. 237 sayılı Taşıt Kanununa aykırı bu hareketler, Kanunun 16 ncı maddesi uyarınca (tekerrür de var olduğunda) en az 2 ay ile 1 yıl arasında hapis cezasını gerektirir.

Anayasanın 100 üncü maddesinde, Meclis soruşturmasının, ancak, konusu suç olan bir eylem için istenebileceği belirtilmiştir. Nitekim, Meclis İçtüzüğünde de, soruşturma açılırken, olayda çığnlenen yasaların da belirtilmesi gerekeceği vurgulanmıştır.

Olayımızda, Meclis soruşturması açılmasını gerektiren bütün maddî ve hukukî unsurlar var bulunmaktadır. Bunlar ayrıntılarıyla, gerek önergemizde ve gerekse şu anda da tarafımızdan açıklanmış bulunmaktadır. Meclis soruşturması açılmaması yolunda oy vermek, bu kadar açık ve seçik hakikatler karşısında mümkün değildir.

BAŞKAN — Sayın Genç, lütfen toparlayınız, 5 dakika aştınız.

KAMER GENÇ (Devamla) — Sayın Başkanım, yarım sayfa kaldı, bitiriyorum.

BAŞKAN — Lütfen...

KAMER GENÇ (Devamla) — Ben, bu kadar açık, bütün boyutlarıyla suç olduğu ortaya konulan bir konuda ve bu Meclis çatısı altında, çıkıp da, "Bu suç değildir" diyebilecek bir milletvekilinin olacağına inanmıyorum. Eğer bu suç değilse, hangi olayda suçu nasıl tespit edeceğiz? Çünkü, bu olayda, kanun, yapılan eylemin suç olduğunu kabul ettiği gibi, aynı konuda yetkili yüksek yargı organları da, bu eylemin suç olduğuna karar vermiştir; olayın yoruma elverişli bir tarafı da kalmamıştır.

"Anayasayı bir defa ihlal etmekle bir şey olmaz" diyerek, televizyonda 55 milyon vatan-
daşın gözünün içine baka baka yasa tanımazlığını pervasızca sergileyen, Osmanlı hanedanlarına taş çıkartacak bir aile yaşantısıyla halkın diline düşen Sayın Özal'ın, Başbakan olarak, devlet adamlığı ciddiyetiyle bağdaşmayan tavır ve uygulamaları artık olagan karşılanır hale gelmiştir. Türkiye Cumhuriyeti Devleti böyle bir Başbakana müstahak değildir. (ANAP sıralarından sıra kapaklarına vurmalar, gürültüler)

BAŞKAN — Sayın Genç...

KAMER GENÇ (Devamla) — Sayın milletvekilleri, Özal ve hanedanının yıkılışıyla Türkiye demokrasisinin simgesi... (ANAP sıralarından sıra kapaklarına vurmalar, gürültüler)

BAŞKAN — Sayın Genç...

KAMER GENÇ (Devamla) — Sayın Başkan, bunlara ne oluyor?..

BAŞKAN — Sayın Genç, lütfen...

KAMER GENÇ (Devamla) — Eğer söylediklerim yanlışsa, ilgililer buraya gelip "yanlış" der. Yani, siz bunları suç saymıyorsanız, suçluların ortağısınız.

Durun da konuşmamızı bitirelim... (ANAP sıralarından gürültüler)

BAŞKAN — Sayın Genç, bir dakika...

KAMER GENÇ (Devamla) — Bu suiistimal edenleri niye koruyorsunuz? Ne zamana kadar koruyacaksınız?.. Bunda milletin parası var. (ANAP sıralarından gürültüler)

BAŞKAN — Bir dakika, Sayın Genç..

KAMER GENÇ (Devamla) — Okula gitmeyen benim insanımın parası var, hastane kapısında sürünen insanın parası var. Siz de, vicdan, namus, haysiyet denilen şeyleri de bir hesaba katın bakalım canım. (ANAP sıralarından gürültüler)

MUSTAFA UĞUR ENER (Kütahya) — Sen de çok pahalıya mal oluyorsun...

BAŞKAN — Sayın Genç, mutadınızı icra ediyorsunuz; ama, bunun bir marifet olmadığını da ifade ediyorum.

KAMER GENÇ (Devamla) — Tamam Sayın Başkanım, bağlıyorum; şu paragrafı bitireyim tamam.

BAŞKAN — Size, sükûnet yaklaşıyor...

KAMER GENÇ (Devamla) — Tamam...

Sayın milletvekilleri, Özal ve hanedanının yıkılışıyla, Türkiye'de demokrasinin simgesi olan Türkiye Büyük Millet Meclisi önünde, saltanat kayıkları gibi peş peşe dizilen ve yasalara aykırı olarak eski bakanlara tahsis edilen resmî otoların oluşturduğu bu çirkin görüntü de ortadan kalkacaktır.

Bu nedenlerle, Başbakan Turgut Özal'ın başlattığı bu uygulama sonucunda, devletin uğradığı zararların da gerek kendisinden ve gerekse ilgililerden tahsili için ve eylemine uyan 237 sayılı Taahhüt Kanununun 16 ncı maddesi gereğince cezalandırılmak üzere, Anayasanın 100 üncü maddesi uyarınca, Başbakan Turgut Özal hakkında Meclis soruşturması açılmasını dilemekteyiz.

Konuyu, milletvekillerinin de bu vicdan ve hassasiyet kuralı içinde göz önünde tutacağına ilişkin inancımı da oylamaya kadar saklayacağım. (ANAP sıralarından gürültüler) Devletini ve milletini düşünen hiçbir kimsenin de aksine hareket etmeyeceğine inanıyorum.

A. CENGİZ DAĞYAR (Antalya) — Sen ne vicdanından bahsediyorsun?

KAMER GENÇ (Devamla) — Değerli milletvekilleri, bu mesele sizlerin vicdan, haysiyet ve onur meselesidir.

BAŞKAN — Sayın Genç, lütfen, son cümlelerinizi rica ediyorum.

KAMER GENÇ (Devamla) — Burada sağlıklı oy vererek bu meseleyi... (ANAP sıralarından gürültüler)

Bakın, siz burada bu meseleye ret oyu verirseniz, devleti milyarlarca liralık fuzulf masraflarla karşı karşıya bırakacaksınız.

BAŞKAN — Beni, sözünüzü kesmek mecburiyetinde bırakmayın.

KAMER GENÇ (Devamla) — Aslında siz bunu reddetseniz de, Sayın Özal Cumhurbaşkanı da olsa, biz bunu, kendi iktidarımız zamanında, "suç işlemiştir" diye Özal ailesinin mezarına bile yazdırırız. (ANAP sıralarından gürültüler, SHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN — Sayın milletvekilleri, Kütahya Milletvekili Sayın Mustafa Kalemli, Sayın Genç'in konuşması esnasında, ismini zikretmek suretiyle, devletin arabasını zimmetine geçirmekle itham ettiği iddiasıyla sataşmış olduğunu bildirmiş ve söz istemiştir.

FUAT ATALAY (Diyarbakır) — Soruşturma iddiası var; soruşturmanın konusu bu.

BAŞKAN — Başkanlık, müzakeratı dikkatle takip ettiği için, isim zikretmek suretiyle bu ithamın varit olduğu kanaatinde.

FUAT ATALAY (Diyarbakır) — Sayın Başkan, soruşturmanın konusu bu... İçtüzüğe aykırı davranıyorsunuz.

BAŞKAN — Bu sebeple, Sayın Kalemli'ye, açıklamada bulunmak üzere söz veriyorum. Buyurun Sayın Kalemli. (ANAP sıralarından alkışlar)

İ. ÖNDER KIRLI (Balıkesir) — Zabıtları inceleyin, sataşma olduğuna hemen nasıl karar verdiniz? Siz elektronik beyin misiniz?

BAŞKAN — Sayın Kalemli, süreniz 10 dakikadır.

MUSTAFA KALEMLİ (Kütahya) — Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, Yüce Meclisin değerli üyeleri; şu anda görüşülmekte olan önergeyle ilgili önerge sahibi olarak ilk konuşmayı yapan Sayın Kamer Genç, konuşmalarında bizzat ismimi zikrederek, devletin arabasını zimmetime geçirmekle benî bu kürsüden suçlamış ve Yüce Mecliste yalan beyanda bulunmuştur. (SHP sıralarından gürültüler)

ALİ ŞAHİN (Kahramanmaraş) — Konuyu saptırma.

BAŞKAN — Lütfen efendim... Lütfen sükûnetle dinleyelim...

NECCAR TÜRKCAN (İzmir) — Arabayı kullanıyor musun, kullanmıyor musun?

BAŞKAN — Sayın Türkcan, rica ediyorum... Rica ediyorum efendim.

MUSTAFA KALEMLİ (Devamla) — Zabıtlara yalan beyan olarak geçen bu cümleyi düzeltmek ve benim bugün kullanmakta olduğum arabamın ne maksatla tahsis edildiğini anlatmak için söz aldım. Başkanlık Divanının anlayışına ve bana söz vermesine teşekkür ederek konuşmama başlamak-istiyorum.

Muhterem milletvekilleri, müsaade ederseniz, önce bu önergenin hazırlanması sırasında Sayın Genç'in başvurduğu yöntemi sizlere arz etmek istiyorum.

Bir gün, sekreteryama telefon ediliyor. Meclis içindeki sekreter hanımlardan...

FUAT ATALAY (Diyarbakır) — Sayın Başkan, müzakere açıldı mı?

HASAN FEHMİ GÜNEŞ (İstanbul) — O konuda söz almadı Sayın Başkan.

BAŞKAN — Sayın Kalemli, bir dakika lütfen...

Sayın Atalay, bugün benim yönettiğim üçüncü birleşimde, yine ilk iki günkü alışkanlığınızı devam ettiriyorsunuz. Lütfediniz, bakanlık yapmış, tecrübeli bir parlamenter; yeni bir sataşmaya meydan vermemek suretiyle, şahsiyetinin maruz kaldığı itham karşısında asgarî savunma hakkını kullansın.

SALİH SÜMER (Diyarbakır) — Yalan söylüyor.

KAMER GENÇ (Tunceli) — İtham yok, gerçek var ortada...

BAŞKAN — Tecavüz ederse, müsterih olun, dikkatle takip ediyoruz, adınıza müdahale ederiz efendim. Lütfen...

Buyurun Sayın Kalemli.

MUSTAFA KALEMLİ (Devamla) — Teşekkür ederim.

Sekreteryama telefon ediliyor, "Meclisteki sekreter hanımefendilerden biri olduğu" söyleniyor; ama, "Hangi milletvekilinin sekreteri olduğunun kendisi tarafından söylenilmemesinin kendilerine tembih edildiği" ifade edilerek, "Sayın Kalemli'nin kullandığı arabamın ne maksatla kendisine tahsis edildiği konusunda tahkikat yapmakla görevlendirildiği" ifade ediyor.

Bu telefon bir iki defa oldu. Bir defasında telefona ben cevap verdim ve şunu ifade ettim :

Hanımefendi, size görev veren sayın milletvekili lütfedip bana telefon ederlerse, kendilerine her türlü bilgiyi vermeye hazırım, dedim; ama, böyle bir yol kullanılmadı. Sayın milletvekili, hangi gayelerle, hangi maksatlarla olduğunu bilmediğim bir tarz ve şekilde böyle bir tahkikata girişti.

Bakınız, olaydaki suiiniyeti, daha başlangıçta altını çizerek vurgulamak istiyorum. Bana telefon etseler, ben kendilerine söyleyeceğim ve bu konuşmayı burada yapmak zorunda kalmayacağım bugün ve vaktinizi de almayacağım.

Bana tahsis edilen arabaya gelince : (Zihniyeti ortaya koymaya çalışıyorum, altını çizmek istediğim nokta odur) Bana araba tahsisi, eski İçişleri Bakanı olarak halen hakkımda vurulma ihbarı ve tehdit olduğu nedeniyle Emniyet Genel Müdürlüğü tarafından korunma altına alınmış olmamdan dolayıdır.

KAMER GENÇ (Tunceli) — Bizim de hakkımız...

MUSTAFA KALEMLİ (Devamla) — Yurdumuzda bu şekilde korunan pek çok kişi vardır. Ben bunları bu kürsüden saymaya mezun değilim; bunlar devletin arşivindedir; bu, devletin usulleri arasındadır. Tabii, devleti bilmeyen kişiler burada gelip, bu bilmediklerini tescil ediyorlar. (ANAP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

KAMER GENÇ (Tunceli) — Senden daha iyi devleti bilirim.

MUSTAFA KALEMLİ (Devamla) — Ayrıca, sayın milletvekilleri, ben yalnız yurt içinde değil, yurt dışına sade milletvekili etiketiyle çıktığım andan itibaren de İnterpol tarafından ve o devletin resmî koruma görevlileri tarafından zırlı araca bindirilmek suretiyle korunuyorum hâlâ. İşte benim altımdaki arabanın verilmiş nedeni budur.

KAMER GENÇ (Tunceli) — Onların hepsi tezgah... Yalan söyleme...

MUSTAFA KALEMLİ (Devamla) — Şimdi, sayın milletvekilleri, eski İçişleri Bakanı olarak devlet bana, "Biz seni koruyacağız, hakkında ihbar var; hakkında birtakım güçlerin seni vurma teşebbüsleri var" gibi bir gerekçeyle araba tahsis ediyorsa, ben, beni korumayın diyemem. Bu, devletin görevidir, beni korur. Bundan dolayı bana bir zimmet çıkarılacaksa, ben bunu ödemeye hazırım, o ayrı bir konudur; ama, devletin arabasını şahsî menfaatim için zimmetime geçirmiş değilim. Böyle bir şeye asla tevessül etmem; ama buna tevessül edecek kişiler varsa, bizim içimizde aramayınız. (ANAP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

BAŞKAN — Toparlayın Sayın Kalemlî.

MUSTAFA KALEMLİ (Devamla) — Bitiriyorum efendim.

Ayrıca, plaka numarası vererek buradan bazı çevrelere, "İşte eski İçişleri Bakanı şu plakalı araba ile dolaşüyor" diye eğer mesaj gönderenler varsa, onun cevabını siz kendi içinizde kendi kendinize verirsiniz, bizde aramayınız.

Saygılar sunarım. (ANAP sıralarından alkışlar, SHP sıralarından gürültüler)

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Kalemlî.

HASAN FEHMİ GÜNEŞ (İstanbul) — Sayın Başkan... Sayın Başkan...

BAŞKAN — Buyurun Sayın Güneş. (Gürültüler)

Bir dakika arkadaşlar...

HASAN FEHMİ GÜNEŞ (İstanbul) — Sayın Başkanım, bu müzakereleri idare ederken izlediğiniz tutum İçtüzüğe aykırıdır. Bu nedenle, İçtüzüğün 64 üncü maddesine göre, usule ilişkin tutumunuz üzerinde söz istiyorum.

BAŞKAN — Sayın Güneş, bildiğiniz gibi, İçtüzüğümüzün 70 inci maddesine göre, sayın milletvekilleri, şahıslarına sataşılması, ileri sürmüş oldukları fikrin farklı şekilde ifade edilmiş bulunması gibi durumlarda, suçlanmaları, tahkir edilmeleri halinde açıklama yapmak üzere söz isterler. Bunun takdiri, malumu âliniz, Başkanlığımıza aittir. dikkatimizle mütenasip emin olarak hükmettik ki, Sayın Kalemlî'nin ismi zikredilmek suretiyle itham olundu ve görüşmelerin ahengini bozmamak düşüncesiyle, şahsı adına konuşacak sayın üyelere söz vermeden önce arkadaşımıza, usule uygun olarak açıklama hakkı tanıdım.

Şimdi, zatı âliniz, Başkanlığın bu uygulamasında İçtüzük ahkâmına aykırılık olduğunu iddia buyurdunuz. Lütfeder misiniz, İçtüzüğümüzün hangi maddesine ya da uygulamalarımızda hangi teamüle aykırı yaptığımız bu işlem?

Buyurun.

Hayır efendim, yerinizden lütfen... Lütfen...

HASAN FEHMİ GÜNEŞ (İstanbul) — Müsaade eder misiniz?

BAŞKAN — Efendim, Başkanlık usule uygun davranıldığı kanaatindeyim. Zatı âlinize, yerinizden görüşünüzü açıklamak için imkân tanıdım. Lütfedin, birlikte araştıralım.

HASAN FEHMİ GÜNEŞ (İstanbul) — Sayın Başkanım, yaptığımız görüşme bir Meclis soruşturmasıdır. Meclis soruşturmasının aslı, Ceza Yasasıyla, ceza hükümleriyle ilgili ihlaller konusundadır ve kuşkusuz suçlama olacaktır. Konuşma sadece bir arkadaşımızı değil, belki başka arkadaşlarımızı da bu konuda tedirgin eder. Böyle bir Meclis soruşturması görüşmesinde herkes sataşmadan dolayı söz alırsa, suç isnat edilen bir bakanın artık söz alması gerekmez.

Bu nedenle, buyurduğunuz İçtüzüğün 70 inci maddesi, Meclis soruşturmaları için, bu şekilde uygulanamaz.

Müsaade ederseniz, çok kısa olarak bunu arz etmek istiyorum.

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Güneş.

Yalnız, takdir buyurursunuz, Meclis soruşturmasının hukukî yapısı, kişiseldir. Sataşmadan dolayı açıklama hakkı da kişisel bir hak olarak vazedilmiştir. Benim yaptığım da bunu uygulamak olmuştur.

HASAN FEHMİ GÜNEŞ (İstanbul) — Sayın Başkanım, bu, yol olmamalıdır... (ANAP sıralarından gürültüler)

BAŞKAN — Bakınız, beyanlarınız arasında "Bakan" kelimesi geçti. Oysa, biraz sonra söz vereceğim sayın milletvekilleri bile ne gruplarının sözcüsü olarak, ne hükümet üyesi olarak değil, şahısları adına konuşacaklardır. Çünkü, Meclis soruşturması önergesi, buyurduğunuz gibi, kişisel hukukî yapı arz eder. O bakımdan, Başkanlığın uygulamasını yerinde bulduğumu ifade ediyorum.

Teşekkür ederim Sayın Güneş.

HASAN FEHMİ GÜNEŞ (İstanbul) — Sayın Başkanım, bu, yol olmamalıdır. Bu, yol olursa, Meclis soruşturmasını burada yürütemeyiz. Böyle, yol olursa, yürütülemez. Bunu arz edeceğim.

BAŞKAN — Sayın Güneş, tecrübenizi, hukukçuluğunuzu ve konudaki objektivitenizi takdir edenlerdenim. Siz de teslim ediniz ki, bu uygulamada bir usulsüzlük yoktur. Eğer, buyurduğunuz gibi, müteaddit şekilde satışma gerekçesiyle söz talebi vaki olursa, tabiatıyla, Başkanlık onu da takdir eder; isabetli ise söz verir, değilse vermez. Nitekim, şu kadar sayıda olursa satışmadan dolayı söz verilir, çok sayıda olursa verilmez, diye de bir kayıt söz konusu değil.

HASAN FEHMİ GÜNEŞ (İstanbul) — Sayın Başkanım, onu demiyorum. Meclis soruşturması esasen bir suçlamadır..

BAŞKAN — Doğrudur ve kişisel arz eder.

HASAN FEHMİ GÜNEŞ (İstanbul) — Onun için, satışma maddesi burada işletilirse, soruşturma devam edemez, yürütülemez; satışma maddesi burada işletilemez. Bu bir suçlamadır, ithamdır, iddianame gibidir. Bunu arz etmek istiyorum. Onun için, bu uygulama usule uygun değildir.

Sayın Başkanım, bunun yol olmaması için bu konuda söz istiyorum. Lütfederseniz, herhangi bir sıkıntı olmayacaktır, bir sıkıntı doğmayacaktır.

BAŞKAN — Şimdi ben, usulsüzlük olmadığı kanaatimi ifade ediyorum. Eğer ısrar ediyorsanız, usul müzakeresi açmak gerekecek ve bildiğiniz gibi, bunun sonu oylamaya kadar varacak.

HASAN FEHMİ GÜNEŞ (İstanbul) — Usul müzakeresi açılması gerekmez Sayın Başkan.

BAŞKAN — Oysa, siz görüşünüzü açıkladınız, Başkanlık görüşünü ifade etti... İzin verirsiniz müzakerelere devam edelim.

HASAN FEHMİ GÜNEŞ (İstanbul) — Sayın Başkan, usul müzakeresi açılması gerekmez.

BAŞKAN — Mutabık mıyız?

HASAN FEHMİ GÜNEŞ (İstanbul) — Efendim, usul müzakeresi açılması gerekmez.

BAŞKAN — Sayın Güneş, o zaman, bakınız; ben, İçtüzüğün 70 inci maddesi gereği satışma sebebiyle söz verdiğimi ifade ettim. Zatı âliniz, “Yanlı söz verdiniz” diyorsanız, İçtüzükte yer alan, “Başkanlık takdir eder” hükmünü hatırlamıyorsunuz sayılır. Lütfedin, başka bir şekilde ifade etmek mecburiyetinde kalmayayım. O maddeye göre söz verme takdir hakkı tamamen ve münhasıran bendenize aittir. İzin verirsiniz, konu kapanmıştır.

HASAN FEHMİ GÜNEŞ (İstanbul) — Sayın Başkanım, siz Başkanlık Divanında olduğunuz sürece en yüksek saygıyı göstermek benim görevim; ama böyle düşünürseniz, 64 üncü maddeye göre biz, hiçbir zaman söz alamayız. İçtüzüğün 64 üncü maddesi, “Başkanı gündeme veya Millet Meclisinin çalışma usullerine uymaya davet diğer işlerden önce konuşulur” demektedir. Biz, buna göre söz istiyoruz. “Ben böyle takdir ettim, size söz vermiyorum” diyerek, takdir hakkınızı böyle kullanırsanız, bu madde işlemez.

BAŞKAN — İçtüzüğün 70 inci maddesine göre takdir hakkımı kullandım.

HASAN FEHMİ GÜNEŞ (İstanbul) — Efendim, takdiriniz bu yolda olmamalıydı; onu açıklamak istiyorum.

BAŞKAN — Bu yolda olmadı ama...

Sayın Güneş, Başkanlığın uygulanmasında itiraz noktanız, İçtüzüğün 70 inci maddesiyle ilgili. 70 inci maddeye göre, takdir Başkanlığıdır; satışma vardır ve buna göre haklı olarak söz verilmiştir. Bunun dışında bir usulsüzlük olduğunu ifade ediyorsanız, söyleyin lütfen.

HASAN FEHMİ GÜNEŞ (İstanbul) — Sayın Başkan, İçtüzüğün 64 üncü maddesine göre söz istiyorum.

BAŞKAN — İçtüzüğün 64 üncü maddesine göre, Başkanı gündeme davet, ya da Başkanın usulsüz, teamüllere aykırı bir uygulaması dolayısıyla Başkanın, usul müzakeresi açmasını istersiniz.

HASAN FEHMİ GÜNEŞ (İstanbul) — Usul müzakeresi açılmasını istemiyoruz, söz istiyoruz efendim.

BAŞKAN — İstiyorsunuz efendim; söz isteme işte o. İçtüzüğün 64 üncü maddesine göre söz istemeniz bu demektir.

HASAN FEHMİ GÜNEŞ (İstanbul) — Siz, bana haklılık verirsiniz müzakere açarsınız.

BAŞKAN — Ben size haklılık vermiyorum. Çünkü, 70 inci maddeye göre, satışmayı yerinde gördüm ve satışılan milletvekiline söz verdim. Başkanlık usulsüzlük yapmadı. Başkanlığın kararı budur. Siz, tutumum hakkında usulsüzlük ileri sürüyorsunuz, bunu yerinde görmüyorum.

Teşekkür ederim.

Sayın milletvekilleri, şimdi, şahsı adına, Balıkesir Milletvekili Sayın Mustafa Çorapçıoğlu'na söz vereceğim.

Buyurun Sayın Çorapçıoğlu. (DYP sıralarından alkışlar)

HASAN FEHMİ GÜNEŞ (İstanbul) — Sayın Başkan, Başkanlık yetkisi böyle kullanılmamalıdır.

KAMER GENÇ (Tunceli) — Sayın Başkan, bana satışma var; 70 inci maddeye göre söz istiyorum.

BAŞKAN — Sayın Genç...

KAMER GENÇ (Tunceli) — Bir dakika, Sayın Başkan... Bana, "Yalancı" dedi. İkincisi, zatı âliniz, "İçişleri eski Bakanını itham ettiniz" dediniz. Kendiniz taraflı hareket ediyorsunuz. Bu taraflı hareketinizi devam ettirdiğiniz zaman bu kürsüde oturamazsınız.

BAŞKAN — Sayın Genç...

KAMER GENÇ (Tunceli) — Bana "yalancı" dedi; "Devleti tanımıyor" dedi; söz istiyorum.

Kendisi arabayı kullandığını kabul etti. Bir de benim, "arabının plakasını vererek bazı çevrelere ihbar ettiğimi" söyledi. Bana satışıldı. Bana söz vermek zorundasınız. Zan altında kalırsınız...

BAŞKAN — Rahatladınız mı?..

Buyurun Sayın Çorapçıoğlu.

KAMER GENÇ (Tunceli) — Bana söz vermek zorundasınız.

BAŞKAN — Sayın Genç; İçtüzük, söz almadan kimsenin konuşamayacağını bir görev ve yetki olarak Başkanlığımıza vermiştir.

KAMER GENÇ (Tunceli) — İçtüzüğü okumadan buraya çıkmayın. Bu cehaletle ne zamana kadar mücadele edeceğiz?.. Bana sataşma oldu, lütfen söz hakkı veriniz.

BAŞKAN — Siz söz almadınız; Başkanlık size söz vermedi. Şu anda Genel Kurulu işgal etmek durumundasınız.

KAMER GENÇ (Tunceli) — Genel Kurulu işgale siz sebebiyet veriyorsunuz.

BAŞKAN — Âdeta eylem koymaktasınız. Sizi, Genel Kurul çalışmalarını engellemekten vazgeçmeye davet ediyorum.

KAMER GENÇ (Tunceli) — Ben de sizin, Genel Kurulu adil ve tarafsız idare etmenizi istiyorum.

BAŞKAN — Sayın Genç, sizi, İçtüzüğün bana tanıdığı yetkiyi idrak etmeye davet ediyorum.

KAMER GENÇ (Tunceli) — İçtüzüğü bilmiyorsun ki...

EROL AĞAGİL (Ankara) — Siz orada tarafsız olmayı öğrenmedikçe bu olaylar devam eder...

BAŞKAN — Sayın milletvekilleri...

EROL AĞAGİL (Ankara) — Orada, tarafsız olacaksınız.

BAŞKAN — Şimdi, şahsı adına, Balıkesir Milletvekili Sayın Mustafa Çorapçıoğlu'na söz veriyorum.

Buyurun Sayın Çorapçıoğlu. (DYP sıralarından alkışlar)

EROL AĞAGİL (Ankara) — Siz İçtüzüğe uygun hareket etmeniz bu olaylar devam etmez. Tarafsız davranmıyorsunuz, hep böyle yapıyorsunuz...

BAŞKAN — Sayın Ağagil, ben İçtüzükten tarafım.

KAMER GENÇ (Tunceli) — Emir alarak çıkmayın oraya...

EROL AĞAGİL (Ankara) — O zaman, sizi İçtüzüğe uymaya davet ediyorum.

BAŞKAN — Ama, benim tarafsız olmam demek, İçtüzüğü çiğneyenlere seyirci kalmam demekse, siz tarafsızlığı öğrenmek ihtiyacındasınız. Bu çatı altında, Anayasa, ilgili yasalar, İçtüzük ve teamüller ölçüdür. Başkanlık, şu ana kadar bunun dışında bir uygulama yapmamıştır.

Buyurun Sayın Çorapçıoğlu.

MUSTAFA ÇORAPÇIOĞLU (Balıkesir) — Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi derin saygularıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, Sayın Kamer Genç ve arkadaşları tarafından verilmiş önerge hakkında şahsen fikirlerimi arz etmeye başlayacaktım; ama, biraz evvel devam eden -Sayın Başkanımızın tabiriyle- müzakerat, bende, bazı noktaları peşinen arz etmem gerektiği hususunda bir fikir ve hatta zaruret doğduğu kanaatini uyandırdığı için, bir iki noktaya kısaca temas etmek istiyorum.

Birinci husus şudur değerli arkadaşlarım : Soruşturma, elbette ki, muhatabı olan -o tabirleri kullanmak istemediğim halde kullanmak zaruretindeyim- birisini sanık olarak gösteren bir şikâyetnamedir, şikâyettir. Elbette ki, bunun bir sanığı olacaktır. Elbette ki, o sanığın müşterekleri olacaktır icabında. Bunların isimlerinden burada bahsetmezsek nerede bahsedeceğiz?.. (SHP ve DYP sıralarından alkışlar) Nasıl bahsedeceğiz?.. Konunun, gerek şahıslar bakımından fail, ferî fail ve müşterekleri bakımından ve gerekse konunun sahası bakımından bunun tespitini Yüce Heyetinize nasıl arz edeceğiz?.. Yüce Heyetinizin -Anayasanın hükmü gereğince- grup kararına bağlı olmadan, sadece vicdanlarınıza dayanarak vereceğiniz tertemiz oylarınızı nasıl isteyeceğiz?

Binaenaleyh, bu soruşturma dolayısıyla hatırıma geldiği için, öntümüze geldiği için, çok değerli Başkanlıktan -Başkanımızdan- bu hususa riayet ve dikkat etmelerini ben de Umumi Heyet karşısında arz ve istirham ediyorum. (DYP ve SHP sıralarından alkışlar)

Değerli arkadaşlarım, meclenin bir kaidesi var, daha doğrusu, o kaidenin mefhumu muhalifinden çıkan bir kaide var; "Bir şeyin verilmesi memnu ise alınması da memnudur."

Sayın Başbakanı hedef alan bu önergede; onun, vermeye yetkili olmadığı devlet malını vermek için bir emir verme durumunu gösteren bu önergede, bırakınız cezaî hükümleri; ama, ecdadımızın şu kısacık ifadeyle özlü olarak ortaya koyduğu durum ve sorumluluk itibarıyla elbette ki, bu arabaları bugün kullanmakta olan eski bakan arkadaşlarımızın da fer'an zım-methal veyahut başka şekilde bu olaya dahil bulunacaktır. Ama biz, bu önergeyi vesile alarak ne şahsen ben, ne benim muhitim ve çevrem, ne eski bakanlarımızı ne de Sayın Başbakanı kişiliklerinden dolayı muaheze etmek, onları şu veya bu şekilde teşhir etmek gayesini gütmüyoruz.

Önergeyi verenlerin kasıtlarını bilemem. Beraet-i zimmet asıldır; onların da böyle düşündükleri, benim kanaatimde oldukları samimî inancındayım. Ancak ben, ne ikbalde iken, ne idbarda iken bir kişinin şahsıyla uğraşmayı kendim için de, çevrem için de zul addeden bir zihniyeteyim arkadaşlar. Eğer onun için burada bunları konuşuyorsak, o arkadaşlar bakanlıktan düştükleri için değil, ikbalde veya idbarda oldukları için değil; ama, hadisenin, yapılmış bulunan keyfi uygulamanın sonuçları bugün dahi ortada olduğu içindir. Her zaman söylediğimiz gibi, kendileriyle karşılıklı iyi niyet kuralları ve hürmet hissi içinde bulunmaktan başka bir ön veya arka niyetimiz yoktur, öyleyizdir de ve inşallah öyle olmaya devam edilecektir.

Değerli arkadaşlarım, bu hususta arz etmeyi zarurî telakki ettiğim ikinci nokta şudur : Biz, devlet hizmetinde muayyen sorumluluk ve görev yerlerine gelmiş kişilere, gerek makamları, gerekse o makamlar dolayısıyla ifa etmek zorunluluğunda buldukları hizmetlerde, ister temsil, isterse suhulet temini bakımından, devlet araçlarının verilmesine esasında şahsen yüzde yüz karşı değiliz; ama, takdir buyrulur ki, bilhassa bu önergede konu edildiği gibi, çok istisnaî durumlar arz eden bu hallerde elbette ki devlet imkânlarının bu şekilde kişilere tahsisi veya kullanılmasına müsaade edilmesi, devletimizin ve milletimizin imkânlarıyla mahdut ve mukayyettir, bunun üzerine geçemezsiniz.

Eğer görevden ayrılmış eski bakanlarımızın gerek evvelce buldukları müesseselerin ve gerekse görevden ayıldıkları hallerdeki ve süreçteki itibarlarının devlet itibarıyla bir alakası olduğu hususunda bir teklifiniz, bir arzunuz ve hatta bir zaruret duygunuz varsa, getiriniz kânun teklifini, hepimiz birlikte, yüce milletin huzurunda müzakere edelim, tartışalım kabul edelim veyahut da reddedelim. (SHP ve DYP sıralarından alkışlar) Böyle demokratik usuller varken,

Anayasanın koyduğu usuller varken, hepimizin de bu yolda iyi kötü bir fikri varken ve hatta bunlar tebellür etmiş iken, kaçamak noktalara gitmeyi, müsaade ederseniz, sadece Başbakan Sayın Özal'ın kendi manevî yapısında bulmaktan başka çaremiz yoktur.

1984 yılının mart veya nisan aylarında, burada bulunan arkadaşlarımın da hatırlayacağı üzere, ilk defa yetki kanunu bu Yüce Meclise geldiği günlerde -gene bu kürsüden ifade ettiğim gibi- Sayın Başbakan, Meclisin yasama yetkisini, Atatürk zamanından beri görülmeyen bir ölçüde almış ve maalesef Yüce Heyetimiz -Bakınız, istisna etmiyorum; bir başka partinin grubundan olduğum için kendimi de istisna etmiyorum- Yüce Meclisimiz, siyasî tarihin hiçbir dönemde göstermediği, görmediği, irşad etmediği şekilde kendi yetkilerinden feragat etmeyi kuzu kuzu kabul etmiştir. O yetki kanunuyla birbuçuk senelik süre öngörüldüğü halde, o birbuçuk senelik süre devamlı olarak uzatılmış ve -Samimî kanaatim bu olduğu için ifade ediyorum- Meclisin yasal düzenlemelerdeki yetkisi, benim kanaatimce yüzde 50'lere düşmüştür.

Anavatan Partili milletvekili arkadaşlarım da, devlet idaresine esas teşkil eden kanunların çoğunu -ister şahıs hukukuna taalluk etsin, ister malî hukuka taalluk etsin- bendeniz bir muhalefet milletvekili gibi sabahleyin aldıkları Resmî Gazetede çıkan kanun hükmünde kararnamele öğrenmekten başka çare bulamamaktadırlar.

Vaziyet bu halde iken ve 237 sayılı Taşıt Kanunu 1961 yılında kabul edilmiş iken, o zamandan beri devletimizin imkânları, devlet hayatının, hükümet icraatlarının daha komplike bir durum aldığı bu zaman sürecinde ve elinde kanun hükmünde kararname çıkarmak yetkisi de varken, asıl böyle bir kanunu çıkarmadığı için Hükümeti muaheze etmek gerekir. Bir tasarıyla veya içinizden birisinin teklifiyle gelselerdi, burada bunu arız amîk münakaşa ve müzakere etseydik.

İşte, Sayın Özal'ın bu devri için, ileride, "Devr-i saadeti" diyemeyeceğim; çünkü o devre, "Devr-i âtîfet" diyecekler. Hep bu keyfi idareden dolayı âtîfet devri oldu, lütuf devri oldu, ihсан devri oldu. Eğer tarih yazarsa, başlıca özelliğini, keyfi hükümet etme noktasında bulacaktır. (SHP ve DYP sıralarından alkışlar) Bunda benim asla şüphem yoktur.

Şimdi, "keyfîlik, keyfîlik" diyoruz, "demokrasiye aykırılık" diyoruz; bütün bunlar doğru da, keyfîliğin, keyfî icraat yapana belki kolaylığı, hatta keyif verici hali olabilir; işler çabucak hallediliverir. Bakarsınız 6 Haziran 1984'te yüzde 25'lere varan ve gazete kâğıdından alınan "Gümrük ve -O zamanki tabiriyle- İstihsal" yahut "Kullanım Vergisi", bir bakarsınız bir günde sıfırlanmış. 13 Haziranda, ikinci bir kararnameyle tekrar yüzde 25'lere çıkmış; ama bir hafta zarfında, alan almış, satan satmış!..

İşte, vatandaş, bu keyfî icaraatın burasını soruyor ve : "Yandaşlar himaye görüyor, arkadaşlar himaye görüyor, karındaşlar himaye görüyor, gönüldaşlar -sizlerden birisinin tabiriyle- himaye görüyor da, ben fukara vatandaş ne zaman himaye göreceğim? (DYP ve SHP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar) Yoksa, vatandaş olmam, alfabe'deki sondan üçüncü harfte bulunmam dolayısıyla mı bana sıra gelmiyor?" diye ekliyor. Bu ıstırabın içerisinde, vatandaş.

Siz, istediğiniz kadar diğer sebeplerde arayınız -bunları huzurlarınızda tekrar etmek istemiyorum; ama bir yerde bahsetmeye mecburum- 26 Martta aldığınız 21,80'lik dersin büyük ölçüde sebebi işte budur arkadaşlar. Sizin ifadenizle söylüyorum, milletimiz yalnız kantarın topunu kaçırmamış; "Bu kadar sıkleti bu terazi çekemez" demiş ve o teraziden sizi indirmiştir arkadaşlarım. (SHP ve DYP sıralarından alkışlar)

FAHİR SABUNİŞ (Bursa) — Yavaş konuş, yoruyorsun kendini.

MUSTAFA ÇORAPÇIOĞLU (Devamla) — Peki, bir dahaki sefere yavaş konuşayım. Takip ettiğiniz için teşekkür ederim.

Muhterem arkadaşlarım, halkımızın, keyfi olmayan devlet idaresine ve bu tarzda hareket etmiş devlet ve Hükümet yöneticilerine karşı büyük sempatisi, büyük sevgisi ve büyük hürmeti vardır. Halkımız arasında menkıbeler halinde hâlâ anlatılmakta olan bazı hatıralar, bazı fıkralar vardır. Bir tanesini, hatırladığım için, müsaadenizle kısaca arz edeyim : Ahmet Vefik Paşa, Bursa'ya Vali olarak göreve başladıktan sonra, Bursa'nın bir caddesinin ağaçlandırılmasına karar verilir.

FAHİR SABUNİŞ (Bursa) — Bursa'dan bahsetme, başına iş açacaksın.

MUSTAFA ÇORAPÇIOĞLU (Devamla) — Onu, Sayın Başbakan düşünsün. Benden öyle bir şey sâdir olmaz; ben lafımı bilirim beyler. Bursalıları da iyi bilirim. Ona göre dersini onlar verirler, hiç endişe buyurmayın. Layık olduğu dersi alacaktır. Bursalıların, avukata ihtiyacı yok.

BAŞKAN — Sayın Çorapçioğlu, süreniz 1 dakika aştı, lütfen konuya gelelim.

MUSTAFA ÇORAPÇIOĞLU (Devamla) — Konunun tam ortasındayım Sayın Başkanım.

BAŞKAN — Ortasındaysanız, çıkamazsınız; çünkü, süreniz 1 dakika aştı.

MUSTAFA ÇORAPÇIOĞLU (Devamla) — Tamam efendim, ben zatı âlinizin müsamesini hiçbir zaman istismar etmem; ama konu da, bu lafları söylemeyince, gitmiyor.

BAŞKAN — Ben baktım, tarihten bir yaprak olunca...

MUSTAFA ÇORAPÇIOĞLU (Devamla) — Tarihten bir yaprak değil efendim, yarım sayfa.

BAŞKAN — Lütfen...

MUSTAFA ÇORAPÇIOĞLU (Devamla) — Ağaçlandırma için mahalline gidilir. O zamanın görevlisi veyahut sorumlusu ile birlikte -bahçeler müdürü veya ne ise- her iki tarafa 100'er ağaç dikilmesine karar verirler. Beş on gün sonra, yetkili, görevli gelir, "Paşa Hazretleri, ağaçlandırma bitti, gelin görün" diye haber verir. Paşa bir gider ki, bir tarafa 120, öbür tarafa 120 ağaç dikilmiş. Yani, söylediğinden, faraza, 20'şer ağaç fazla dikilmiş. Derhal emir verir ve "Fazla olan 20'şer ağacı münasip yerlerden sökün" der. Onları söktürdükten sonra da adamı görevden alır. Adam kendisine, "Ben, istediğinizden fazlasını yaptım" der. Paşa da, "Yok, sen devlette emir ve nizam düşmanısın. Bugün verdiğim emri fazla yapıyorsun, yarın eksik yapmakta da tereddüt etmeyeceksin" der.

İşte konu budur arkadaşlar. Mesele, bir şeyin üzerine kanunsuz çıkmak, keyfi çıkmak değil. Keyfi çıkama, keyfi indirirler. Mesele, milletin size verdiği kadarıyla iktifa etmek ve milletin çizdiği yolda yürümektir. Millet de yolunu Anayasayla çizmiştir, kanunlarla çizmiştir. Sizinki, bunların üzerinde, tabiri mahsusuyla, keyfe mayeşa tasarruf olur ki; kanun, geneli itibariyle, prensipleri itibariyle -malumu âliniz- hakların suiistimalini değil, bir nazariyeye göre, başkasına zarar veren istimalini bile himayeye mazhar görmezken, Sayın Başbakanın bu kanun dışı tasarruflarına, bizim teşriî bir masuniyet sağlamamız, benim kanaatimce mümkün değildir.

Değerli arkadaşlarım, maddî vakıa kanaatimce şabittir. Yani, bu arabaların -her ne sebeple olursa olsun- eski bakanlarımız tarafından kullanıldığı bellidir; daha doğrusu bunun üzerinde icma-i ümmet hâsıl olmuştur; kime sorsanız bunun aksini söyleyemez, iddia edemez; maddî vakıa şabittir.

Hukukî sonuç?.. İster genel hukuk prensiplerinden hareket edin, isterseniz -Ceza Kanununa kadar gitmeye gerek de yok- 237 sayılı Kanununun 16 ncı maddesine bakın, bu olay, cezayı müstelzimidir; çünkü, fiil ortadadır.

Anayasamızın ilgili maddesinde, soruşturma önermeleri hakkında bir usul var; grupların bu işle ilgili olarak müzakere ve karar alma yetkileri yok, konuşmalar da şahıslar adına oluyor.

Geçen gün, Sayın Başbakan, -hani, "Kızım sana söylüyorum gelinim sen anla" kabilinden değerli ANAP'lı milletvekili arkadaşlarımıza bazı tavsiyelerde bulundu; tabiri caizse, büyüğünündür, nasihat etti ve "Cumhurbaşkanı seçiminde milletvekillerinin vicdanî kanaatleri rol oynar; öyle, liderler filan anlaşılamaz, bu işte sizler ittifak edeceksiniz" dedi. İşte, bu soruşturma önermelerinde de, Anayasamız, ne grupları, ne grupların başlarında bulunanları, ne de genel başkanları, sizleri herhangi bir fikri ikna için yetkili kılmamıştır. O nedenle, ben, burada bulunan bütün değerli milletvekili arkadaşlarımın, vicdanlarının samimî kanaatleri istikametinde hareket edeceğine inanmak istiyorum; zatî hadise ortadadır, sonuç ortadadır. Elinize, keyfiligi önlemek için bir fırsat geçmiştir ve samimiyetle söylüyorum ki, belki bütün hayatımız boyunca iftiharla söyleyeceğimiz tek fırsat da bu olacaktır.

Saygılar sunuyorum efendim. (DYP ve SHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Çorapçıoğlu.

Şahsı adına, İzmir Milletvekili Sayın Hüsnü Doğan; buyurun efendim.

H. HÜSNÜ DOĞAN (İzmir) — Sayın Başkan, Türkiye Büyük Millet Meclisinin saygıdeğer üyeleri; Tunceli Milletvekili Sayın Kamer Genç ve arkadaşlarının vermiş oldukları soruşturma önergesi hakkında, kişisel görüşlerimi ifade etmek üzere söz almış bulunuyorum. Bu vesileyle, hepinizi en derin saygılarımla selamlarım.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, resmî araçların kullanılma tarzıyla ilgili tartışmalar yeni değildir. Herkesin bildiği gibi, bu konu, zaman zaman kamuoyunda mesele haline gelmiş, çeşitli münakaşalara sebep olmuştur. Tabiatıyla, bu münakaşalarda meselenin haklı ve haksız yönleri enine boyuna müzakere edilmiştir, ama konunun hiçbir dönemde tam anlamıyla yerine oturtulduğunu söylemek de mümkün değildir.

Önce kendimle ilgili olarak bir hususu ifade etmek istiyorum : Bakanlık görevinden ayrıldığım günden itibaren, kendi şahsî arabamı kullanmaktayım.

KAMER GENÇ (Tunceli) — Peki ötekiler kullanıyor mu kullanmıyor mu?.. Onu söyle.

H. HÜSNÜ DOĞAN (Devamla) — Bu hususun, bazı arkadaşlarıma göre ayrı bir durum olarak telakkî edilmesinden endişe ederim ve bundan sadece üzüntü duyarım. Bunu belirtmenin sebebi, biraz sonra açıklayacağım görüşlerimin daha iyi anlaşılmasını temindir.

Konuyu iki kısımda mütalaa etmek istiyorum : Birincisi, önergede iddia edilen 237 sayılı Taşıt Kanunu açısından, ikincisi ise meselenin esası ve milletvekilleri açısından.

Önce, duruma, 237 sayılı Taşıt Kanunu açısından bakalım : Söz konusu iddialar her ne kadar 237 sayılı Taşıt Kanununa aykırılık temeline dayandırılmış ise de, konunun 237 sayılı Kanunla ilgisi bulunmamaktadır.

KAMER GENÇ (Tunceli) — Hangi kanunla ilgilidir?

H. HÜSNÜ DOĞAN (Devamla) — Zira, Taşıt Kanunu, bu Kanun kapsamına giren kamu kurum ve kuruluşlarına ait taşıtların kamu görevi sebebiyle, kullanılış şekliyle ilgili olarak kişi ve kurumlara taşıt tahsis edileceğini düzenlemektedir.

Burada üzerinde durulması gereken husus, söz konusu taşıtların hangi gaye ile kullanıldığı keyfiyettir. Daha önce bakanlık yapmış milletvekillerine, Taşıt Kanununa göre değil, bu kişilerin bakanlık görevi yapmalarından dolayı, koruma altına alınmalarının zaruretinin bulunması ve koruma hizmetinin ifası sebebiyle taşıt kullanımının bahis konusu olmasıdır.

M. KEMAL DUDUOĞLU (Hatay) — Polis de var mı?

KAMER GENÇ (Tunceli) — Bir de cam fanus içine koyalım.

BAŞKAN — Lütfen, Sayın Genç... İstisnaî durumunuzu takdir etmekle birlikte, artık yeter diyoruz. Lütfen...

KAMER GENÇ (Tunceli) — Beni rencide edemezsiniz.

ABDULKADİR ATEŞ (Gaziantep) — Sayın Başkan, ne demek bu?

BAŞKAN — Sayın Doğan, devam buyurun efendim.

H. HÜSNÜ DOĞAN (Devamla) — Zaten...

KAMER GENÇ (Tunceli) — Başkanlık makamını istismar ediyorsunuz. Hislerinizle davranıyorsunuz.

BAŞKAN — Şu davranışlarınızla, hakkınızdaki kanaatimi teyit ediyorsunuz.

KAMER GENÇ (Tunceli) — Siz takdir edemezsiniz.

BAŞKAN — Sayın Genç, güçlü hatiplerle güçlü fikirlerin gürültüye ihtiyacı yoktur; konuşunuz ve konuşma hakkınız var, lütfen gürültü yapmayınız.

Buyurun Sayın Doğan.

H. HÜSNÜ DOĞAN (Devamla) — Zaten, geçmiş uygulamalar da dikkate alınırsa, devamlılık arz etmesi gereken koruma hizmetinin, Taşıt Kanununa göre yapılamayacağı açıktır.

KAMER GENÇ (Tunceli) — Hangi kanuna göre?.. Adını söyle.

H. HÜSNÜ DOĞAN (Devamla) — Polis Vazife ve Selâhiyet Kanuna göre...

KAMER GENÇ (Tunceli) — Sen, Tarım Orman ve Köyşleri eski Bakanı olarak, Polis Vazife ve Selâhiyet Kanunundan ne anlarsın? (ANAP sıralarından gürültüler)

BAŞKAN — Sayın Genç, beni, Genel Kurulu çalışmaz duruma düşüren bir başkan olarak göremezsiniz... Müeyyideleri vardır, uygulamak mecburiyetinde bırakmayın. Lütfen...

H. HÜSNÜ DOĞAN (Devamla) — Polis Vazife ve Selâhiyet Kanuna göre, önceki hizmetleri önem arz eden kişilerin, sürekli ve geçici korumaya alınabileceği, güvenlik mülahazasıyla, cumhurbaşkanları, başbakanlar, genelkurmay başkanları ve bakanların görevden ayrıldıkları tarihten itibaren; anamuhalefet partisi başkanının ise, başkanlığı süresince koruma altına alınacağı mevzuatla düzenlenmiştir. Nitekim, mevzuatın bu düzenlemeleri gereğince, korunması gereken şahıslara, eskiden beri araç tahsis edilmektedir; yeni değil.

ÖMER ÇİFTÇİ (Ankara) — Eski bakanlara da var mı? Niye bizim bakanlara tahsis edilmedi?

BAŞKAN — Sayın Çiftçi, lütfen efendim...

H. HÜSNÜ DOĞAN (Devamla) — Koruma gereği varsa, o da korunur.

Diğer bir husus ise korumada kullanılan araçların tamamının güvenlik kuvvetlerine ait olup olmaması keyfietidir. Tabiatıyla, koruma tedbirleri, güvenlik güçlerince ifa edilmektedir; ancak, güvenlik kuvvetlerinin yeterli aracı olmadığı hallerde, başka kamu kuruluşlarına ait araçlardan da faydalanılmaktadır. Koruma amacıyla alınan tedbirler sürekli olarak gözden geçirilmekte ve duruma göre, ilave tedbirler alınabildiği gibi, mevcut tedbirlerin kısmen veya tamamen kaldırılması cihetine de gidilmektedir.

Bu hususta son olarak şunu söyleyeceğim : Konu hakkında değişik yorumların yapıldığını gören eski bakan arkadaşlarımız, emniyet mülahazasından da vazgeçerek, söz konusu araçları iade etme yoluna gitmişlerdir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, şimdi, konuyu tahlilimin ikinci kısmına geçmek istiyorum ve özellikle konuyu milletvekili arkadaşlarım yönünden değerlendireceğim. Hatırlarsanız, daha üç dört yıl öncesine kadar, milletvekili arkadaşlarımız için, Yüce Meclisin, Genel Kurul salonu dışında, oturulacak, sohbet edilecek veya görüşme yapılacak tek yeri kulis ve koridorlarından ibaretti. Çok şükür, geçen dönemde, 6 - 7 metrekare de olsa, her milletvekiline bir çalışma odası yapıldı ve her iki kişiye bir sekreter verildi. Geçmiş yıllara göre mukayese ettiğimizde, şüphesiz ki, bunlar olumlu gelişmelerdir; ancak, bugünü ve hele yarını düşündüğümüzde, yapılanları yeterli bulmak mümkün değildir.

FUAT ATALAY (Diyarbakır) — Şimdi bunun konuyla ne ilgisi var?

H. HÜSNÜ DOĞAN (Devamla) — Neden yeterli bulmadığımı da izah edeyim.

Sürekli değişen ve gelişen dünyamızda, milletvekili arkadaşlarımız, Türkiye'nin genel meseleleri yanında, milletlerarası siyasi, sosyal ve ekonomik meseleler ile de her geçen gün daha fazla ilgilenmek, bilgi sahibi olmak, hazırlık yapmak zorundadırlar. Ayrıca, her milletvekili arkadaşımızın kendi seçim çevresinin sorunları da aynı derecede önemlidir. Bütün bunları dikkate aldığımızda, milletvekillerinin mevcut çalışma şartlarını iyileştirecek ilave tedbirlerin alınmasını faydalı ve zarurî gördüğümü de arz etmek istiyorum.

Bu tedbirlerin neler olabileceği konusuna burada girmek istemem; ancak, parlamenter demokrasiyle yönetilen birçok ülkede, bu sorunlar tatminkâr çözümlere kavuşturulmuştur. Aslında, bütün bu konular, milletvekili arkadaşlarımız arasında da sürekli olarak münakaşa edilmektedir. Bu itibarla, meseleye bakış tarzımızın farklı olması gerektiği kanaatindeyim.

Bugün, resmî hizmetlerde kullanılan binek aracı sayısı 48 bin civarındadır; askerî araçlar bu sayının dışındadır.

Kamu görevi yaptığı için, bir daire başkanına, bir şube müdürüne, bir memura tanıdığınız araç kullanma hakkını, haiz olduğu yetki ve sorumluluk itibarıyla, devlet hizmetinin en üst kademelerinde bulunan bir milletvekilinden esirger duruma düşmek hoş değildir. (ANAP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

KAMER GENÇ (Tunceli) — İktidara mensup milletvekillerine de birer araba verin bari.

H. HÜSNÜ DOĞAN (Devamla) — Bu konuyu, mesele yapmak yerine, mesele olmaktan çıkarmak lazımdır. Bunu yapabilirsek, bu önerge, faydalı ve doğru bir neticeye de vesile teşkil edebilir.

Arz etmeye çalıştığım bütün bu nedenlerle, önergeye ret oyu kullanacağımı ifade eder, hepinize saygılar sunarım. (ANAP sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar)

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Doğan.

Sayın milletvekilleri, önerge üzerinde son konuşma hakkı Sayın Başbakana aittir.

Buyurunuz Sayın Başbakan. (ANAP sıralarından alkışlar)

BAŞBAKAN TURGUT ÖZAL (İstanbul) — Sayın Başkan, çok değerli milletvekilleri; Tunceli Milletvekili Sayın Kamer Genç ve arkadaşlarının verdiği önergeyle, benim, Taşıt Kanununun 16 ncı ve Türk Ceza Kanununun 240 ıncı maddelerine uyar şekilde hareket ettiğim ve bundan dolayı da, Anayasamın 100 üncü maddesine göre hakkımda soruşturma açılması isteniyor.

Tabii, bu konuya geçmeden evvel, konuşmacı arkadaşlarımla şahsımla ilgili olarak söyledikleri bazı konulara kısaca temas etmek istiyorum.

Kanun kuvvetinde kararname çıkarma yetkisi Türkiye Büyük Millet Meclisindedir ve bu, Anayasamızda yazılıdır. Bu yetki, verilir, uzatılır, kaldırılır... Bunların hepsi, gene Türkiye Büyük Millet Meclisine aittir.

Başbakanlık yaptığım şu geçen altı seneye yaklaşan süre içerisinde, yetkiyi tam olarak kullanan bir insanım. Yetkiyi kullanmaktan korkmadığımı ifade ediyorum. Çünkü, bu memleketin birçok meselelerini halletmek için yetkiyi kullanmak gereklidir; verilen yetkileri tam manasıyla kullanmak gereklidir. Birtakım eski hadiselerden, korkutmalardan, başımızdan geçen - bilmem şu kadar sene evvel olan- hadiselerden örnek alarak, eğer idareciler yetkilerini kullanamaz hale gelirlerse, bu memleketin sonu çok iyi olmaz.

KAMER GENÇ (Tunceli) — Yetkileri hep holdinglerin lehine kullandınız.

BAŞKAN — Lütfen efendim... Lütfen arkadaşlar...

BAŞBAKAN TURGUT ÖZAL (Devamla) — Biz, bu yetkileri kullanırken -gayet tabii, yetki alırken- yaptığımız birçok icraatta, kendi ekonomik ve sosyal politikamızın damgası vardır. Bunu da tabii kabul etmek lazım. Çünkü, bir siyasî parti, milletin önüne çıktığı zaman kendi programını ortaya koyar, o programa göre hareket edeceğine söz verir, ona göre rey alır veya alamaz.

AHMET RÜŞTÜ KURT (Giresun) — Enflasyonu da yüzde 10 yapacaksınız...

FUAT ATALAY (Diyarbakır) — Tabii, tabii; enflasyondan belli...

BAŞBAKAN TURGUT ÖZAL (Devamla) — Rey aldıktan sonra da, o icraatını, o program istikametinde yapar.

Belki, Türkiye Cumhuriyeti tarihinde, şu geçmiş hükümetler döneminde, en fazla programına uyan hareketleri yapan bir siyasî partiyiz. Evet, programımızda ne söylemişsek onu yapıyoruz, yetkimizi kullanmaktan korkmuyoruz. Bunları da ifade etmek istiyorum.

Tabii, bunun gerisinde, şahsımla ilgili olarak -hele şu sıralarda- çok ağır lafların söyleneceğini de biliyorum. Bu gibi konuların istismar konusu yapılacağını da biliyorum. Aslında, bunlara cevap vermek de istemiyorum; ama şu Yüce Meclise çok saygım var. Bu Yüce Meclisin de-

vamlığı ve geleceğin Türkiye'sinde çok daha güçlü olabilmesi, bizim, hep birlikte çalışmamıza bağlıdır. Meclisin üyelerinin teker teker, daha itibarlı ve daha yüksek seviyeye çıkarılması, gene, el ele, birlikte yapacağımız ve aslında, demokrasinin Türkiye'de yerleşmesi için en önemli hareketlerden birisidir.

Bütün bunlardan bahsederken, şunları da söylemek istiyorum : Aramızdaki politik düşünce farklılıklarından dolayı, şu Yüce Mecliste bazen birbirimize öyle şekilde hitap ediyoruz ki, bazen "Acaba bindiğimiz dalı kesmiyor muyuz?" diye düşünüyorum.

Yarın biz iktidar olmayabiliriz, sizler gelirsiniz, başkaları olabilir. Netice itibariyle, her gelen iktidarın bu şekilde hareket etmesi veyahut da her gelen muhalefetin öbür türlü hareket etmesi bir anane haline gelmemelidir.

Uzlaşma konusu... Demin bir arkadaşımız da bahsetti, çok diyalogtan yanayız. Gayet tabii, uzlaşılacak; ama uzlaşılacak konu vardır, uzlaşılmayacak konu vardır...

FUAT ATALAY (Diyarbakır) — Yani, Cumhurbaşkanlığından sonra...

TURHAN HIRFANOĞLU (Hatay) — Meclis Başkanını nasıl seçtiniz?

BAŞBAKAN TURGUT ÖZAL (Devamla) — Ben anlıyorum; uzlaşma konusunda ne demek istediğinizi çok iyi anlıyorum; ama o uzlaşma konusuna... Aslında, üç kişinin bir araya gelip, şu Meclise dikte etmesine çok karşıyım. (ANAP sıralarından alkışlar, SHP sıralarından gürültüler)

GÜNEŞ GÜRSELER (Tekirdağ) — Ne diktesi Sayın Başbakan?

FUAT ATALAY (Diyarbakır) — Konu ile bunun ilgisi ne?

BAŞBAKAN TURGUT ÖZAL (Devamla) — Netice itibariyle, o uzlaşma konusunda yapılacak iş gayet basittir.

GÜNEŞ GÜRSELER (Tekirdağ) — Hiç olmazsa, üyelerin sayısını 333 yapalım...

BAŞBAKAN TURGUT ÖZAL (Devamla) — Sordunuz, cevap verdim. İsterseniz, sormayınız, devam etmeyeyim?..

GÜNEŞ GÜRSELER (Tekirdağ) — Yok efendim devam edin, heyecanlı oluyor.

BAŞBAKAN TURGUT ÖZAL (Devamla) — Bu konu oldukça aydınlatılmıştır. Benim söyleyeceğim birkaç kelime var : Bizim dönemimizde, demin bir arkadaşımızın da bahsettiği gibi, Türkiye Büyük Millet Meclisi üyelerinin, hakikaten daha iyi itibar görebilmeleri için, birçok şeyler yapılmasına ön ayak olduk. Bunlardan bir tanesi, arkadaki, sizin vatandaşları kabul ettiğiniz yerlerdir.

KAMER GENÇ (Tunceli) — Onlar eskiden yapılmıştı canım, 1980'den önce yapıldı.

BAŞBAKAN TURGUT ÖZAL (Devamla) — Evet; ama, oturduğunuz evlerdir. Ondan sonra, belki ileride -gene düşünüyorum- Türkiye Büyük Millet Meclisi üyelerinin aileleriyle beraber gidebileceği... Hele bu devlette, şu anda, birçok idarenin bu şekilde sosyal tesisleri varken...

AHMET RÜŞTÜ KURT (Giresun) — Cumhurbaşkanlığı... Cumhurbaşkanlığı...

KAMER GENÇ (Tunceli) — Rüşvet veriyor.

BAŞBAKAN TURGUT ÖZAL (Devamla) — Bu gibi meselelerin de çözülmesi lazım. Neden bunları söylüyorsunuz? Sakın, size...

YAŞAR YILMAZ (Ankara) — Bunlarla milletvekilinin itibarı yükselmez efendim.

BAŞKAN — Lütfen efendim... Lütfen...

BAŞBAKAN TURGUT ÖZAL (Devamla) — Hayır efendim, hayır... Milletvekilinin itibarını yukarıda tutmamız lazım.

AHMET RÜŞTÜ KURT (Giresun) — Altı senedir neredeydin?

BAŞKAN — Sayın Kurt, rica ediyorum...

BAŞBAKAN TURGUT ÖZAL (Devamla) — Gayet tabii, milletvekilinin iş takibine mani olmamız lazım. Mani olunabilmesi için de, gayet tabii, milletvekilinin maaş meselesinin de düzeltilmesi lazım. Bütün bunların hepsi, şu Meclisin geleceği için önemlidir. Bunları kabul etmeniz lazım.

ABDULKADİR ATEŞ (Gaziantep) — Sayın Başbakan, Cumhurbaşkanlığı seçiminden önce, rüşvete gerek yok; lütfen, konuyu konuşalım.

BAŞBAKAN TURGUT ÖZAL (Devamla) — Muhterem arkadaşlarım, bu konu...

ABDULKADİR ATEŞ (Gaziantep) — Ayıp oluyor. Meclisin itibarı için maaşları artırmaktan bahsediyorsunuz.

BAŞKAN — Sayın üye, Sayın Başbakan, konuşmasında, muhalefete mensup arkadaşlarımızın bazı işaretlerine, "Muhalefete değer verir" ifadesiyle, anlayışıyla, bazı açıklamalar yaptı. Gündem dışı, konu dışı bir beyan söz konusu değil; ama, siz değerli arkadaşlarım 'devamlı laf atıyorsunuz, devamlı soru soruyorsunuz.

ABDULKADİR ATEŞ (Gaziantep) — Ama, Sayın Başkan, Meclisin yüce şahsiyeti zedelenecek.

BAŞKAN — Peki, şu anda ne yapıyorsunuz? Dinlemeniz gerekirken, şu anda laf atmayı da ne yapıyorsunuz?

ABDULKADİR ATEŞ (Gaziantep) — Efendim, "Meclisin yüce şahsiyetini koruyun" diyoruz.

BAŞKAN — İstirham ederim... İstirham ederim...

ABDULKADİR ATEŞ (Gaziantep) — Evet, seçimden önce rüşvet teklif ediliyor.

BAŞKAN — Değerli arkadaşlarım, Sayın Başbakan konu üzerinde son konuşmayı yapıyor. Gerek uzlaşma, gerekse diğer konuları, siz değerli üyeler dile getirdiniz.

İstirham ediyorum...

ABDULKADİR ATEŞ (Gaziantep) — Meclisin haysiyetini koruyun.

SALİH SÜMER (Diyarbakır) — Sayın Başbakandan daha fazla konuşuyorsunuz Sayın Başkan.

BAŞKAN — Buyurun Sayın Başbakan.

BAŞBAKAN TURGUT ÖZAL (Devamla) — Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, söylediğim şey, sadece, şu Yüce Meclise, sevsem sevmesem de, şu Yüce Mecliste bulunan bütün milletvekillerine çok büyük bir değer verilmesi gerektiğidir. Anlatmak istediğim budur. (ANAP sıralarından alkışlar)

ÖMER ÇİFTÇİ (Ankara) — Şimdiye kadar neredeydiniz? Niye yapmadınız?

BAŞBAKAN TURGUT ÖZAL (Devamla) — Bu, demokrasi için de gereklidir. Bunu söylemek istedim.

ÖMER ÇİFTÇİ (Ankara) — Şimdiye kadar niye yapmadınız?

MUSTAFA KUL (Erzincan) — Bize değer verilir vermediğini bürokratlara sorun.

BAŞBAKAN TURGUT ÖZAL (Devamla) — Şimdi, konumuza gelelim : Ne yaptığımız meydandadır... Onları bırakalım.

AHMET RÜŞTÜ KURT (Giresun) — Geç onları, geç!

BAŞBAKAN TURGUT ÖZAL (Devamla) — Sayın Kamer Genç ve arkadaşlarının verdiği önerge, Taşıt Kanunuyla ilgilidir; bizim burada konuştuğumuz -verilen arabaların konusu- o kanunla ilgili değildir. Zaten, önergenin yanlışlığı, temelsizliği buradan çıkmaktadır. Esas itibariyle, vasıtalar Polis Vazife ve Selâhiyet Kanununa dayanılarak ve daha evvel çıkarılmış olan yönetmelik hükümlerine göre verilmiştir. Bugün, sadece bakanlara değil, korunması gerekli olan insanlara, İçişleri Bakanının teklifi ve Başbakanın onayıyla, araba, koruma vesaire verilir.

KAMER GENÇ (Tunceli) — Bu konuda böyle bir onayınız var mı?

BAŞBAKAN TURGUT ÖZAL (Devamla) — Öyle bir koruma isteyen arkadaşlarımız olmuştur, biz de bu korumaları vermişizdir. Bu şekilde yapılan bir muameleyi Taşıt Kanununa sokmak mümkün değildir.

Söylemek istediğim budur.

Gereğini yüksek takdirlerinize arz ediyorum.

Sağ olun. (ANAP sıralarından alkışlar)

HASAN FEHMİ GÜNEŞ (İstanbul) — ANAP'lı bakanların dışında tahsis yapılan eski bakan var mı?

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Başbakan.

Sayın milletvekilleri, Meclis soruşturması önergesi üzerindeki öngörüşmeler tamamlanmış bulunmaktadır.

Şimdi, Başbakan Turgut Özal hakkında Meclis soruşturması açılıp açılmaması hususunu oylarınıza sunuyorum : Meclis soruşturması açılmasını kabul edenler... Kabul etmeyenler... Başbakan Turgut Özal hakkında Meclis soruşturması açılması kabul edilmemiştir.

2. — *Denizli Milletvekili Adnan Keskin ve 34 arkadaşının, siyasi tercih ve takdirleri doğrultusunda hazırlattığı kararnamelerle bazı kamu iktisadi kuruluşlarını yabancılara sattığı, satışlardan elde edilen kaynakları Meclis denetiminden uzak olan fon idaresine kullandığı, satışlarda izlenen yöntemler ile satış koşullarının ilgililer hakkında cezal sorumluluğu gerektirecek kanunları ve yolsuzlukları içerdiği iddialarıyla Başbakan Turgut Özal hakkında gensoru açılmasına ilişkin önergesi (11/11)*

BAŞKAN — Sayın milletvekilleri, gündemimizin "Özel Gündemde Yer Alacak İşler" bölümünün 2 nci sırasına geçiyoruz.

Genel Kurulun 10.10.1989 tarihli 14 üncü Birleşiminde alınan karar gereğince, Denizli Milletvekili Adnan Keskin ve 34 arkadaşının, siyasi tercih ve takdirleri doğrultusunda hazırlattığı ka-

rarnamelerle bazı kamu iktisadî kuruluşlarını yabancılara sattığı, satışlardan elde edilen kaynakları Meclis denetiminden uzak olan fon idaresine kullandığı, satışlarda izlenen yöntemler ile satış koşullarının ilgililer hakkında cezaî sorumluluğu gerektirecek kanıtları ve yolsuzlukları içerdiği iddialarıyla Başbakan Turgut Özal hakkında Anayasanın 99 uncu, İçtüzüğü'nün 107 nci maddeleri uyarınca bir gensoru açılmasına ilişkin önergesinin gündeme alınıp alınmayacağı hususundaki öngörüşmelere başlıyoruz.

Hükümet?.. Burada.

Gensoru önergesini tekrar okutuyorum :

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Türkiye Cumhuriyeti uzun yıllar yabancı sermayenin baskılarına sahne olmuş, içine düşürüldüğü açmazlardan ötürü bağımsızlığını yitirmiş bir devletin yerine kurulmuştur. O nedenle, ulusal bağımsızlık savaşımızı yürütüp, Cumhuriyeti kuranlar, yaşanan acı olayların deney ve bilgi birikimiyle ulusal bağımsızlığı ve yabancı sermayenin kısılcasına bir kez daha düşmemeyi kendilerine hedef seçmişlerdir. Cumhuriyetin hamurunu da bu hedeflere göre yoğurmuşlardır.

Kamu iktisadî kuruluşlarını, değinilen ilkelerin ayakta kalmasının temel aracı olarak algılayıp, devreye sokmuşlardır. Halkın alın terinden damla damla toplananlarla kamu tesislerini ve işletmelerini oluşturmuşlardır. Elli yıllık bir çabanın ürünü olan kamu iktisadî kuruluşları, günümüz Türkiye'si ekonomisinin belkemiği olma özelliği yanı sıra, sosyal ve siyasal işlevler de yüklenmişlerdir. Son yıllarda maliyet ve satış fiyatlarını piyasaya göre düzenlemeye zorlandıklarından, bütçeye yük olmaları da söz konusu değildir. 1987 yılında, bütçeye 165 milyar liralık kaynak aktarmışlardır.

Kamu iktisadî kuruluşları ekonomik değerlerinin ve önemlerinin ötesinde, Türkiye Cumhuriyeti Devletinin kuruluşundaki bağımsızlık hedefini simgelemektedirler. Ulusal anlamı böylesi büyük kuruluşlar haraç, mezat satılamaz. Bu yetkiyi halkın yüzde 80'i tarafından reddedilmiş, bir azınlık hükümeti hiç kullanamaz. Oysa ki, Başbakan ve yakın çevresi, özelleştirme, mülkiyeti tabana yayma, serbestleştirme maskeleri altında, kapalı kapılar ardında hazırlattıkları kararnamele dayanarak kuşku ve suiistimal kokan tasarruflarla, kuruluşları ve mal varlıklarını yabancılara satmaktadırlar.

Satışlara ekonomik, sosyal ve malî gerçekler değil, siyasal tercihler ve takdirler etkili olmaktadır. Anayasanın "Sosyal devlet ve bağımsızlık" ilkeleri göz ardı edilerek, Anayasada olmayan bir yetki yaratılıp, kullanılarak yapılan satışlar, ulusal çıkarlar ve bağımsızlık açısından birçok sakıncayı beraberinde getirecektir. Satışlardan elde edilen kaynakların Parlatmentonun denetiminden uzak, yürütmenin inhisarcı yetkisi altındaki fon idaresince kullanılması, ben yaptım oldu anlayışındakilerin keyfilik kokan tasarruflarına yeni olanaklar hazırlayacaktır.

Yapılan satışların en sıcak örneğini ÇİTOSAN ve USAŞ oluşturmaktadır. Bu iki kuruluşun satışında izlenen yöntemler, satış koşulları, ilgililer hakkında cezaî sorumluluğu gerektirecek kanıtları ve yolsuzlukları içermektedir. Kamuoyunda yapılan itham ve yayınlar, bu konuda duyulan kuşku ve yaptırım uygulama isteklerini daha da yaygınlaştırmıştır. Yargı yoluna başvurudan sonuç elde edilene değin, geçecek zaman dilimi Başbakan Sayın Turgut Özal hakkında duyulan kuşku ve tedirginliklerin doruğa çıkmasına neden olacaktır. Başbakanın suskunluğu, satış işlemlerine ve koşullarına açıklık getirmeyen yaklaşımı, başka kuruluşların satış hazırlıkları, suçlayıcı savları doğrular niteliktedir.

Bütün bunlar, Türkiye Cumhuriyetinin içte ve dışta temsil, ulusal kaynakları yönlendirme makamı olan Başbakanlığın Turgut Özal'ın siyasal sorumluluğuna emanet edilmesini kabul edilebilir olmaktan çıkarmıştır.

Sunduğumuz nedenlerle Anayasanın 99, İçtüzüğün 107 nci maddeleri uyarınca Başbakan Sayın Turgut Özal hakkında gensoru açılmasını arz ve teklif ediyoruz.

Adnan Keskin
Denizli
ve arkadaşları

BAŞKAN — Sayın milletvekilleri, bu önergeye, Antalya Milletvekili Sayın Deniz Baykal, Hatay Milletvekili Sayın Turhan Hırfanoglu, Kırklareli Milletvekili Sayın İrfan Gürpınar, Sivas Milletvekili Sayın Ekrem Kangal ve Tekirdağ Milletvekili Sayın Enis Tütüncü, katıldıklarını birer önergeyle Başkanlığımıza bildirmişlerdir. Bilgilerinize sunulur.

Bu görüşmede, Anayasanın 99 uncu maddesine göre, önerge sahiplerinden biri, siyasî parti grupları adına birer milletvekili, Başbakan veya bir bakan konuşabilecektir.

Konuşma süreleri önerge sahibi için 10 dakika, gruplar ve Başbakan için 20'şer dakikadır. Önerge sahibi olarak, Sayın Adnan Keskin. (SHP sıralarından alkışlar)

Sayın Keskin, önerge sahibi olarak 10 dakika, Sosyaldemokrat Halkçı Parti Grup sözcüsü olarak 20 dakika konuşma süreniz vardır, bu süreleri birlikte mi kullanmayı düşünüyorsunuz?

ADNAN KESKİN (Denizli) — Evet Sayın Başkanım.

BAŞKAN — Teşekkür ederim.

Buyurun Sayın Keskin.

SHP GRUBU ADINA ADNAN KESKİN (Denizli) — Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; Türk insanının ortaklaşa özveriyle oluşturduğu tesislerin, işletmelerin, kapalı kapılar ardında, Anayasaya, yasalara aykırı, kuşku ve suiistimal kokan gizli kapaklı işlemlerle, akıl almaz ucuzluktaki fiyatlarla haraç mezat satışını gerçekleştiren Başbakan Turgut Özal hakkında verilen gensoru önergesine ilişkin olarak, Sosyaldemokrat Halkçı Parti Grubunun görüşlerini ve kişisel düşüncelerimi yansıtmak üzere huzurunuzdayım. Yüce kurulu saygıyla selamlıyorum.

Sayın üyeler, 20 nci Yüzyılın temel özelliklerinden birisi, belki de en göze çarpan etkin niteliği, uluslararası bağımsızlık özelemleri ve bu özelemlerin yaşama aktarılması için sergilenen çabalar, uğraşlardır. Bu özlemin doğal sonucu olarak, 20 nci Yüzyılda, dünya coğrafyasının siyasal yapısı, konumu hızlı değişime uğramış, yüzyılın başında 50 olan devlet sayısı bugün 150'yi bulmuştur.

Gün geçmiyor ki, bir halkın siyasal bağımsızlığını kazanıp dünya devletleri arasına katılışına tanık olmayalım. Yüzyılımızın bağımsızlaşma olgusunun değişik nedenleri vardır; ama en büyük etken, esin kaynağı, Anadolu insanının emperyalist güçlere, anamalcı devletlere karşı yürüttüğü ve başarı ile noktalandığı Anadolu ihtilali, bağımsızlık savaşı ve gerçekleştirdiği Atatürk devrimleridir.

Ulusal bağımsızlık savaşımız ve Atatürk devrimleri, mazlum ulusların sömürgelelikten kurtulma, bağımsızlığa kavuşma özelemlerini ve eylemlerini kamçılamıştır. Yeni bir devlet kurmanın, o devletin hükümrânlığı altında sınırları belli bir coğrafyaya sahip olmanın bağımsızlık için

yeterli olmadığını gören, sezinleyen ulusal liderlerin ilki, Mustafa Kemal olmuştur. Mustafa Kemal, uluslaşma sürecini başaramayan, ekonomik kalkınmasını gerçekleştiremeyen, yoksulluktan kurtulamayan, sanayiini kuramayan bir ulusun bağımsızlığını koruyamayacağını bilinci içerisinde, Türk insanına, çağdaş uygarlık düzeyine ulaşmayı hedef göstermiştir. Kamu iktisadî kuruluşlarını da ekonomik gelişmenin, yoksulluktan kurtulmanın, sanayileşmenin, kalkınmanın ve çağdaşlaşmanın araçlarından birisi olarak, toplumsal ve ekonomik yaşamımıza sokmuştur.

Temel hedefe ulaşabilmek için, ulusça buram buram alın terlerimizle oluşturduğumuz birikimlerle, bir yandan yabancıların malı olan tesisleri, işletmeleri ulusumuza kazandırırken, öbür yandan, yeni fabrikalar, işletmeler kurduk; onlarla, sanayimizin temellerini oluşturduk, altyapı hizmetlerini gerçekleştirdik, yoksul Anadolu insanına ekmek kapısı açtık; İnsanımızı teknik ve işletmecilik bilgileriyle donattık, sosyal denge politikalarımızı onlarla uyguladık. Ülkemizin ekonomik ve toplumsal yapısı, Türkiye insanı için bağımsızlığının simgesi olan bu kuruluşlara, günümüz Türkiyesinde de işlevler yüklemektedir. Bunlar küçük iyileştirme çabaları, ekonomik ve idarî düzenlemelerle, işlevlerini yerine getirebilecek niteliklere de sahiptirler.

Sayın üyeler, geçmişte ve günümüzde böylesi önemli işlevleri yerine getiren kamu kuruluşları, görünüşte ekonomiye yük oluyor savı, özde siyasî tercihlerle hiçbir tutarlı nedene dayanmadan, bir bakanın yurt dışında Amerikalı işadamlarıyla yaptığı toplantıda, "Rafinerileri satmak istiyoruz, ilgilenenler varsa Türkiye'ye gelsin, iyi fiyatla veririm" sözlerinde görülen sorumluluklarla, yabancılara peşkeş çekiliyor, satılıyor; kamuoyuna da dönülüp, devlet adına işgal ettikleri televizyon ekranlarından, satışlara karşı duran muhalefet partilerini, yurt dışında, elin fabrikalarında çalışan yurttaşlarımızın konumundan sıkılmamakla, utanmamakla suçluyorlar. Bu suçlamaları, ülke toprakları üzerinde tüten bacaları yabancılara satarak, Türkiye insanını kendi topraklarında yabancıların kölesi haline getirecek satışların utançını, sıkılmazlığını duymadan yapıyorlar.

Sosyaldemokrat Halkçı Parti olarak, yasalar çiğnenerek, suiistimal kokan tasarruflarla, utanılmasa üste para verilerek yapılan satışların karşısına dikilmeyi, bir yurtseverlik görevi sayıyoruz.

Ümmetçiliğe, sömürgecilğe, işbirlikçiliğe, mandacılığa, bağımlılığa isyan eden; ulusçuluğu, bağımsızlığı yaşama aktaran, onlara inançla sahip çıkan, yaşatan 1930'ların zihniyetine ve o zihniyetin kuruluşlarına sahip çıkmaktan da kıvanç duyuyoruz. Utanması gerekenlerin, sıkılması gerekenlerin de, bu değerleri tahrip edenler, yok pahasına satanlar olduğunu bu kürsüden ilan ediyoruz. (SHP sıralarından alkışlar)

Sayın milletvekilleri, sosyal dengelerini oluşturmuş, sanayileşmesini gerçekleştirmiş ve ekonomik gelişmesini üst düzeylere ulaştırmış, işsizliği sorun olmaktan çıkarmış, sosyal güvenlik ve işsizlik sigortası şemsiyesini yaygınlaştırmış, sermaye piyasası sağlıklı işleyen, tüm yurttaşları belli düzeylerde birikim sahibi olan ülkelerde, ekonomik, malî, toplumsal ve siyasal amaçlarla özelleştirme yapılmıştır ve yapılmaktadır. Bu ülkelerde, ortak denetim ve sahiplik, devlet etkinliği, mülkiyetin tabana yayılması ve antitekelleşmeyi gerçekleştirmek için özelleştirme yapılmaktadır. Özelleştirmenin hukukî ve malî kuralları, yasalarla titiz bir biçimde saptanmıştır.

Örneğin, Fransa'da, sermayenin yarısından fazlasına devletin sahip olduğu kuruluşlarda, özelleştirmeye yasama organı karar veriyor. Yabancı gerçek ve tüzelkişilere satılacak hisse oranı

yüzde 20 ile sınırlanmış, ilgili bakana hisse oranını artırma değil, düşürme yetkisi tanınmış, satışa çıkarılan kuruluşun hisselerinin yüzde 10'unun kuruluşta çalışanlara satılması, çalışanlara yapılan hisse satışlarının piyasa değerinin altında ve taksitle yapılması, yasa ile düzenlenmiştir.

Almanya'da bir kuruluşun özelleştirilmesinde 216 119 Alman yurttaşı pay almış, bir başka şirketin özelleştirilmesinde ise, payların yüzde 23'ünü ev kadınları, yüzde 44'ünü müstahdemler, işçiler ve devlet memurları, yüzde 23'ünü de diğer meslek sahipleri almışlardır.

Özelleştirme için ekonomik, mali ve toplumsal yapıları böylesine elverişli ülkelerde yapılan satışların örnekleridir bunlar. Bu ülkeler, yabancı sermayenin ekonomilerine hâkim olmasından duydukları tedirginliğin etkisiyle, önlemler almışlardır. Alınan önlemleri, "yurdunu sevmemek" olarak nitelenebilir müdür? Sanayileşmelerinin ve ekonomik durumlarının kötü düzeyde olmasının bir sonucudur diye algılanabilir mi?

Değerli milletvekilleri, Özal Hükümetleri de, özelleştirmenin üç temel hedefini ülkemizde gerçekleştirme savıyla yola çıkmıştır.

Birinci Özal Hükümetinin Programında, "Hükümetimiz, ilke olarak, vatandaşlarımızın kendi güçleri ile veya makul teşvik tedbirleriyle gerçekleştirebilecekleri yatırımlara devletin doğrudan kaynak tahsis etmesini doğru bulmamaktadır. Bu şekilde mütalaa edilebilecek mevcut kamu iktisadî teşebbüslerinin, tedricen millete devredilmesini uygun buluyoruz. Kamu iktisadî teşebbüslerine bağlı bazı işletmelerden başlayarak, bu işletmeleri anonim şirket haline getirip, hisse senetlerinin halka satışının sağlanmasını gerçekleştireceğiz" denilmiştir.

2983 ve 3291 sayılı Yasaların Türkiye Büyük Millet Meclisinde görüşülmesi sırasında, Anavatan Partisi sözcüleri de aynı görüşleri savunmuşlardır. O tarihteki ilgili bakanın "Her Hâlükârda biz, vatandaşa KİT'leri kısım kısım satacağız, devredeceğiz, göreceksiniz" şeklindeki yanıtı, hükümet programındaki görüşe uyum gösteriyor, yasaların yorumlanmasına da ışık tutuyor.

3291 sayılı Yasanın, Türkiye Büyük Millet Meclisinde kabulünden sonra, 22 Ağustos 1987 tarihinde düzenlediği basın toplantısında, Başbakan Turgut Özal, "Sermaye tabana yayılacak, halkımıza ilk defa mülkiyete ortaklık imkânı, geniş bir şekilde tanınacaktır. Satılacak hisse senetlerinden elde edilecek gelir, yeni yatırımlara ve hizmet sahalarına harcanacak; bu da, işsizliği azaltacak; halkın mülkiyet ortaklığı, demokrasiyi güçlendirecektir" demiştir.

"KİT'ler yabancı firmalara satılabilir mi?" şeklindeki soruya, "Sizin sualiniz, daha çok Sümerbank ve Petkim gibi kuruluşlar içindir. Şimdi orada da politikamız çok sarih olarak ortaya konmuştur. Sırasıyla gidilecektir. İlk önce şirket elemanlarına..."

HASAN ZENGİN (Manisa) — Sayın Başkan, böyle olmazki, hatibi dinleyemiyoruz. Konuşanlar dışarı çıksınlar.

YAŞAR YILMAZ (Ankara) — Sayın Başkan, adil davranacağınızı biraz evvel beyan etmiştiniz; buyurun şimdi.

TUFAN DOĞU (Muğla) — İhale mi var orada?

ADNAN KESKİN (Devamla) — Sayın Başbakan, sizin sözlerinizi söylüyorum. Biraz sonra yanıt vereceksiniz, biraz ciddî olarak dinlerseniz, bir daha da böyle yanlış laflar etmezsiniz.

BAŞKAN — Sayın Keskin, devam buyurun efendim.

ADNAN KESKİN (Devamla) — "... Sırasıyla gidilecektir; ilk önce şirket elemanlarına, yani şirkette çalışanlara, o kuruluşta çalışanlara, ondan sonra sanayiın bulunduğu yöredeki halka ve yurt dışındaki işçilerimize, ondan sonraki kısım, serbest olarak, bütün Türkiye'de satılabilecektir" yönlü yanıt vermiştir. Bu yanıt ve basın toplantısında söylenen sözler, özelleştirmede izlenecek yöntem, yabancı sermayenin konumuna ve blok satışa açıklık getirmektedir. Bu görüşler ve yaklaşımlar, İkinci Özal Hükümet Programında da tekrarlanmıştır. Hükümet programlarında, Hükümet adına yapılan açıklamalarda, yabancı sermayeye satış yapılmayacağı, blok halinde devire yanaşılmayacağı, mülkiyeti tabana yayararak ülke insanının sanayi mülkiyeti sahibi olacağı vurgulanmıştır. Türkiye insanına böyle denilmiştir; Türkiye Büyük Millet Meclisi üyelerine bunlar söylenerek yasalar çıkarılmıştır.

Uygulamada ise bu sözler unutulmuştur. Blok satışlar yapılmış, yabancı sermayenin tekelleşmesine olanak sağlanmıştır. İlk adım olarak Sümerbank İğdir İplik Fabrikasının satışı, 3 yılı ödemesiz 6 yıl vadeli olmak üzere 3 milyar 300 milyona, bir şahsa yapılmıştır.

Satışı takiben Toplu Konut İdaresince, alıcıya 1,5 milyar lira işletme kredisi açılmış, 1987 yılında, bunun yetmediği görülünce 4 milyar liralık ikinci kredi devreye sokulmuştur. Etibankın kaynakları zorlanarak aynı firmaya 2 milyar lira tutarında yatırım kredisi verilmiştir. Sonuç başarısız olunca, Toplu Konut İdaresi, fabrikaya, yüzde 44 hisse ile ortak yapılmıştır.

Çimento Sanayiinin (ÇİTOSAN) yüzde 90 hissesi Fransızlara, USAŞ'ın yüzde 70 hissesi, bir İskandinav ülkesine blok halinde satılmıştır.

Bu uygulamalar, Türkiye insanına ve parlamenterlere gerçekleri söylemediğinizi kanıtlamaktadır. Halkı yanıltıp, aldatmacalarla kandırıp, Türkiye Büyük Millet Meclisinden aldığınız yetkiyi de suiistimal ettiğiniz görülmektedir. Hangi satışta hisseleri halka aktardınız? Halkı hangi satıştan aldığı hisse senetleriyle sınıflı mülkiyete sahip kıldınız? Örneğini gösterebilir misiniz Sayın Başbakan? Yoksa, Fransız halkı ile Türkiye insanını mı karıştırdınız? "Halkı sınıflı mülkiyetin sahibi yapacağız" diye ilan ederken, bir İskandinav ülkesinin halkını mı kastettiniz? Fransızlarla, Türklere aynı odaklardan mı bakıyorsunuz? "Halk" sözünden, -İğdir örneğinde olduğu gibi- yandaşınız bir kişiye kuruluşları peşkeş çekmeyi mi anlıyorsunuz?

Sayın milletvekilleri, yapılan satışlar hukukî dayanaktan yoksundur. Yürütme organı, Anayasada bulunmayan bir yetkiyi ihdas edip kullanarak, fonksiyon gaspı içerisine girmiştir. Anayasada özelleştirmeye yetki veren bir hüküm yoktur. 2983 sayılı Yasa hükmü, özelleştirmeye değil, temettü ve kâr ortaklığı sağlayan hisse senetlerinin çıkarılmasına izin vermektedir. Anayasamızda, kamu iktisadî teşebbüslerini koruyucu hükümler vardır. Bu hükümler, KİT'lerin ekonomik yaşantımızda yer almasını öngörmektedir. Sosyal devlet ilkesi de, yukarıda sunduğumuz yorumu doğrulayan kanıtı oluşturmaktadır.

Anayasanın 47 nci maddesi, kamu hizmeti niteliği taşıyan özel teşebbüslerin, kamu yararının zorunlu kıldığı hallerde devletleştirilebileceğini öngörmektedir. Bu hükme göre, kamu hizmeti gördüğünden ötürü, özel sektörün elinde olması halinde devletleştirilecek kurumlar, aksine Siyasal İktidar tarafından özelleştirilmektedir. 1 Aralık 1984 tarihinde yürürlüğe giren 3082 sayılı, devletleştirmenin yöntemlerini düzenleyen yasa, grup halinde veya tek tek devletleştirmenin yasayla yapılabileceğini saptamıştır. Kamu hukukundaki "Tersine işlem" prensibi gereği, 3082 sayılı Yasada belirlenen yöntemin özelleştirmede işlemesi gerekirdi. 3291 sayılı Yasa ile, 3082 sayılı Yasada da olduğu gibi, devletleştirmenin temel ilkelerinin saptanması gerekirdi. Ya-

sada böyle bir düzenlemeye gidilmemiş; yürütme organına yetki tanınmış, yürütme organı da bu yetkiye dayanarak özelleştirme işlemlerini yapmaktadır. Bu, fonksiyon gaspının somut örneğini oluşturmaktadır. Özel bir kuruluşun, işletmenin, devletleştirilmesi için şart koşulan yasal düzenlemeye, kamu kuruluşlarının satışında, özelleştirilmesinde gerek görülmemiştir.

6224 sayılı Yabancı Sermayeyi Teşvik Yasası, yabancıların, ülkemizde inhisar yaratacak veya imtiyaz teşkil edecek yatırımlar yapmasına izin vermemektedir. Bu temel kuralı ortadan kaldıran bir yasa maddesi yoktur. Özelleştirme işlemlerinde de bu kurala uyulması yasa gereğidir. Satışlarda, yasanın emredici kuralı çiğnenmiştir.

3291 sayılı Yasanın noksanlıklarına rağmen, genel gerekçesi, satışların amacını, sermayenin tabana yayılması ve böylelikle kamu yararının gerçekleştirilmesi olarak göstermiştir. Gerek ÇİTOSAN, gerekse USAŞ'ın satışında izlenen yöntemler sonucu, sermaye tabana yayılmamış; o nedenle de kamu yararı gerçekleşmemiştir. Satışlar, bu noksanlık nedeniyle de, hukuken sakattır.

Sayın milletvekilleri, Sayın Başbakan, kandırmacada, gerçekleri saptırmada usta bir kişi. USAŞ'ın satışında, ulusal çıkarlarımıza ters düşen yaklaşımlar sergilendi. Yasaların ihlal edildiği yolundaki savlar ortaya atıldığında, satışlara ilişkin yanıt vermeyi bir kenara bırakıp, "Muhalefet, yabancı sermaye ve özelleştirmeye karşı, 1930'lu yıllarda geziyor" diye yanıt verme yoluna gitmiştir. Böylelikle, USAŞ'ın satışıyla ilgili soruları, savları ikinci plana itme gayretini sergilemiştir.

SHP'nin yabancı sermayeye ve özelleştirmeye bakışı bellidir; programı, bu konulara açıklık getirmektedir. Başbakanın bunlara dönük suçlamalarına yanıt vermeyi bir kenara bırakarak, USAŞ'ın satışında işletilen yöntemleri irdelleyeceğim.

İktidar, siyasal tercihlerle USAŞ'ın satışına karar vermezden önce, uluslararası düzeyde ünü olan, bu konularda birçok araştırma ve inceleme yapan Morgan Bank firmasına, özelleştirmenin ana ilkelerini saptayan bir araştırma yaptırmıştır. Firma, USAŞ'ın nakit akışı projeksiyonunu esas alarak, 1984 yılında, değerini saptamıştır. 1986 yılında yayımlanan bu rapora göre, 1984 yılı sonrası nakit akışları esas alınarak, USAŞ'a 64 milyon dolar değer biçilmiştir.

Raporun düzenlenmesinden sonraki yıllarda USAŞ gelişmeler kaydetmiş, nakit akışı da raporda öngörülen rakamların üzerinde gerçekleşmiştir. Hükümetin güvenip getirdiği, büyük tecrübe ve deney birikimi olan firmaca yapılan kıymet takdiri mübalağalı bulunabilir, hatta araştırmayı yapan firma da böyle bir yaklaşım sergileyebilir. Biz de, böyle bir yaklaşımı kabul ederek, firmanın yüzde 10 oranında yanıldığını farz etsek, USAŞ'ın değeri 58 milyon dolardır. Bu yanılığı yüzde 20 kabul ettiğimiz takdirde, rapora göre biçilen değerlerin yüzde 20 aşağısı 52 milyon dolardır.

Bu paylar da düşük görülerek, daha büyük yanılığı olduğu iddiası, önce Hükümetin bir soruyu yanıtlamasını gerektiriyor : Niçin böylesine çok büyük hatalar yapan bir kuruluşa, ulusal varlıklarımızın satışına esas olacak rapor düzenlettiniz? Niçin bu kuruluşa kamu maliyesinden milyarlarca lira para ödediniz?

Siyasal İktidar, kendisinin getirdiği, milyarlarca lira para ödediği yabancı firmanın düzenlediği raporda USAŞ'a biçilen kıymete itibar etmeyerek, ikinci bir yabancı firmaya kıymet takdiri yaptırmıştır. Bu firma, USAŞ'ın yüzde 70 hissesine 14 milyon 450 bin dolar kıymet biçmiştir. 14 milyon 450 bin dolarlık değerini saptandığı tarihte, USAŞ'ın 30 Haziran 1988 günü

durumuna göre düzenlenen bilanço esas alınmıştır. Bu tarihte USAŞ'ın Türk Hava Yollarından 7 milyar 64 milyon lira alacağı vardır; yani, 7 milyar 64 milyon liralık alacağın bulunduğu aşamada kıymet tespiti yapılmıştır, satış koşulları da bu dokümanlara göre düzenlenmiştir.

USAŞ, 30 Haziran 1988 tarihinden sonra çalışmalarını sürdürmüştür. Satışın yapıldığı ana kadar yürütülen hizmetler karşılığı olarak Türk Hava Yollarından 21 milyar lira alacaklı duruma gelmiştir. Satış sözleşmesine, USAŞ'ın Türk Hava Yollarından alacağının bir hafta içinde ödenmesi koşulu konulduğundan, satıştan sonra Türk Hava Yolları bir hafta içinde, değer saptama aşamasında dikkate alınmayan, USAŞ'ın aktifinde yer almayan 21 milyar lirayı yabancı firmaya ödemiştir. Türk Hava Yollarından olan alacağını bir haftada alan yabancı firma, yine satış koşullarına göre, borçlarını 1988 kuru üzerinden, gelecekte elde edeceği temettülardan keserek ödeyecektir. Bu, ne garip bir mantuktur. 1988 tarihindeki duruma göre saptanan değerle, bir yıl sonra satış yapılıyor... Yabancı firmanın alacağı söz konusu olduğunda bir hafta içerisinde ödeme koşulu konuluyor, yabancı firmanın borcunu ödemesi gündeme geldiğinde, bir yıl evvelki kur üzerinden elde edilen temettülardan kesinti yapılarak ödeme yapılabileceği kabul ediliyor... Sayın Özal, Türkiye'nin çıkarı bu koşulların neresinde var? Hangi sorumlu devlet adamı, enflasyonun yüzde 100 olduğu bir ülkede, bir yıl önce yapılan değer tespitini baz alarak, ulusunun ortaklaşa mallarını böyle sorumsuzca satabilir? Hangi ülkenin başbakanı, bir yıl evvel 7 milyar olan alacağın 21 milyara yükselişini dikkate almadan, 7 milyarlık alacağına göre saptanan değerle, halkının alın terini yabancılara peşkeş çeker ve bunları unutup, usulsüzlüklere karşı duran muhalefetle aynı çatının altında bulunmaktan utanıyorum diyen bir başbakan var mıdır, bir başka devlet adamı var mıdır?

Bizim usulsüzlüklerin karşısında dikilmemizden utanmanız, sizin takdirinizdir, sizin değer yargılarınızın ürünüdür. Yağmanın karşısına dikilip, ulusun hakkına sahip çıkmak bizi utandırmıyor. Bu Parlamentonun, birisi onur, diğeri de namus kapısı olmak üzere iki kapısı vardır. Onur kapısından girmek herkese nasip olabilir. Hatta, bazan, olağanüstü koşulların getirdiği şartlar gereği, onur kapısına bekçi olamayacak kişiler de o kapıdan girebilir. Onur kapısından girip de namus kapısından çıkmak önemlidir. Namus kapısından çıkabilmek için Anayasaya, yasalara, hukuka saygılı olmak, beytülmala el uzatmamak, haksız el uzatmalara karşı durmak gerekir. Ulusunun hakkını koruyup gözetenler, namus kapısından çıkabilir. Bizim için, namus kapısından çıkış onurludur; onur kapısından giriş kadar, namus kapısından çıkışı da dikkate alırız. Bu nedenlerle de, namus kapısından çıkması zor olanlarla aynı çatı altında bulunmaktan biz de utanç duyarız. (SHP sıralarından alkışlar)

Bu arada ilginç bir gelişmeyle karşılaşyoruz; ikinci kıymet takdirini yapan firma, USAŞ'ın 1987 yılı işletme faaliyet kârını 3 milyar 836 milyon lira olarak hesaplamış ve gazete ilanlarında da işletme kârı olarak bu rakam gösterilmiştir. Yanlışlıktan haberdar olan USAŞ Genel Müdürlüğü, Başbakanlık Yüksek Denetleme Kuruluna başvurarak, USAŞ'ın 1987 yılı kârının 8.5 milyar lira, işletme faaliyet kârının da 5 milyar 13 milyon lira olduğunu belirtip, gerekli işlemin yapılmasını istemiştir. Başbakanlık Yüksek Denetleme Kurulu 4.8.1989 günlü yazısı ile bu istemi Devlet Bakanlığına yansıtmıştır. Bu uyarıya rağmen satış durdurulmamış, USAŞ 1987 yılında 3 milyar 836 milyon lira kâr eden bir kuruluş gibi satışa çıkarılmıştır ve satılmıştır.

Burada ihmalden söz edilemez; resmî bir kuruluş gerekli uyarıyı yapmıştır. Eğer satanlarla satın alanlar arasında gizli bir ortaklık söz konusu değil ise, bu, en azından görevi kötüye kullanma suçudur. Günün gelince, bu suçu işleyen kişiler hakkında her türlü yasal işlemler yapılacaktır.

Satış yapıldığı tarihte dolar 1 385.85 TL.'dir. 14 milyon 450 bin dolar, 20 milyar 25 milyon Türk Lirasına tekabül etmektedir.

BAŞKAN — Sayın Keskin, sürenizi aşıyorsunuz, lütfen toparlayınız.

ADNAN KESKİN (Devamla) — Bitiyor Sayın Başkan.

Yüzde 21'lik kâr payını bugüne indirmediğimizde, 5 milyon dolar tutmaktadır; bunun karşılığı da 6 milyar 929 milyon liradır. Satış fiyatı ile kâr payları toplamı 26 milyar 954 milyon liradır. Yani, USAŞ'ı 26 milyar 954 milyon liraya sattınız; hem de Türk parası karşılığı olarak.

Alıcı firma, satıştan sonra Türk Hava Yollarından 21 milyar lira aldı; satış bedelinden geriye 6.5 milyar lira kaldı. Satışa, Harbiye'deki genel müdürlük binası ile Ataköy'deki 16 lojman dahildir. Bu gayrimenkullerin değeri, sanırım, 5 milyar liranın üzerindedir. USAŞ'ın arabaları, makine tesisatı, mutfak malzemeleri ve 6 havaalanında kiralayıp tasarrufunda bulundurduğu mekânlar da satışa konuldu. Satış bedelinden geriye kalan 6.5 milyar lira ile koskoca bir şirkete sahip olan bir başka ülke var mıdır?

Sattığınız kuruluş 1987 yılında 8.5 milyar, 1988 yılında 15 milyar lira kâr etmiş, 1987 yılında, 1 milyar lirası döviz olmak üzere, bankalarda 11 milyar lira parası bulunan bir kuruluşur; bankalardaki paralarının karşılığı olarak 1987 yılında bankalardan 2 milyar 744 milyon lira faiz almıştır.

Satışla, USAŞ yok pahasına elden çıkarılmıştır; şirkete imtiyazlar tanınmıştır. Sözleşmeye göre, şirket, USAŞ'ta çalışan personelin yüzde 5'ini birinci yıl, diğer yıllarda, her yıl yüzde 10'unu kapsamak koşuluyla, işten çıkarma yetkisini elde etmiştir. Satışı takiben, Türk Hava Yolları ile yabancı firma 10 yıl süreli bir sözleşme yapmıştır. USAŞ devredekken, yılda bir yenilenen ve her yıl artış yapılan kira bedelinin dolarla ödenmesine dair sözleşme 10 yıl süreli olarak niçin uzatılmıştır?

Sayın Başkan, sayın üyeler, detaylarını sunduğum satışla, Türkiye Cumhuriyeti zarara uğratılmıştır. Bir ulusal kuruluş, yok denecek düzeyde bir fiyatla yabancılara terk edilmiştir. Bu satıştan Türkiye'nin hiçbir çıkarı yoktur. Satış, Türk parası karşılığında yapıldığı için, özelleşmenin malî hedefi gerçekleşmemiş, ülkemize döviz gelmemiştir. Satış, blok halinde yapıldığından, mülkiyetin tabana yayılması hedefi boşlukta kalmış ve düşük fiyatla satış yapıldığından ulusal ekonomiye katkı sağlanmamış, tersine, ulusal ekonomi zarara uğratılmıştır.

Böylesi koşullar içeren bir satış gerçekleştiren kişinin, Başbakanlık makamında kalması Türkiye Cumhuriyetinin onurunu zedeler. Bu kişi, devleti içte ve dışta temsil edemez. Türkiye Cumhuriyetinin daha büyük zararları uğratılmaması için, gensorunun kabul edilerek, satış koşullarının daha detaylı bir şekilde Parlamentoda görüşülmesi kaçınılmaz olmuştur.

Sosyaldemokrat Halkçı Parti olarak, gensorunun kabulü yönünde oy kullanacağımızı bildirir, Yüce Kurulu saygıyla selamlarım. (SHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Keskin.

Doğru Yol Partisi Grubu adına, Sayın Tevfik Ertüzün; buyurun. (DYP sıralarından alkışlar)

DYP GRUBU ADINA TEVFİK ERTÜZÜN (Zonguldak) — Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Denizli Milletvekili Sayın Adnan Keskin ve arkadaşlarının, "Siyasî tercih ve takdirleri doğrultusunda hazırlattığı kararnamelerle bazı KİT'leri yabancılara sattığı, satışlardan elde

ettiği kaynakları, Meclis denetiminden uzak olan fon idaresine kullandırdığı, satışlarda izlenen yöntemler ile satış koşullarının, ilgililer hakkında cezaî sorumluluğu gerektirecek kanıtları ve yolsuzlukları içerdiği ve bu olayların, Türkiye Cumhuriyeti Hükümetinin içte ve dışta temsil, ulusal kaynakların yönlendirme makamı olan Başbakanlığın, Sayın Turgut Özal'ın siyasi sorumluluğuna emanet edilmesini kabul edilebilir olmaktan çıkardığı" iddiasıyla Başbakan Turgut Özal hakkında gensoru açılmasına ilişkin önergesi üzerinde Doğru Yol Partisi Meclis Grubunun görüşlerini arz etmek üzere söz almış bulunuyorum. Yüce Heyetinizi, bu vesileyle, saygıyla selamlarım.

Değerli üyeler, konuya girmeden önce, Doğru Yol Partisi olarak özelleştirmeye nasıl baktığımızı özetle arz etmek istiyorum.

Bize göre, özelleştirme bir amaç değildir; özelleştirme, belirli iktisadî, malî, siyasî, ideolojik ve sosyal amaçların gerçekleşmesi için kullanılan fevkalade önemli bir araçtır. Devletin ekonomideki rolünü, ağırlığını ve payını azaltmak, fiyat mekanizmasının işleyebildiği piyasa ekonomisine etkinlik kazandırmak için, özelleştirmeden bir politika aracı olarak yararlanılması görüşündeyiz.

Ülkemizde demokrasinin yerleşmesi ve refah düzeyinin yükselmesi için, millî sermayenin, sınıf mülkiyetinin, mümkün olduğu kadar vatandaşlarımıza yaygınlaştırılmasını da gerekli görmekteyiz. Her Türk vatandaşı, ülkenin iktisadî varlığından pay sahibi olduğu ölçüde gelir dağılımı düzelecek ve refah toplumu idealine ulaşmak, o ölçüde kolaylaşacaktır.

Ancak, özelleştirmeden beklenen bu amaçların ortaya çıkabilmesi için, özelleştirmenin, belirli bir strateji, belirli bir program ve belirli bir metot içinde yapılması gerekir.

Bize göre, strateji ne olmalıdır? Devletin mülkiyetinde olmasının iktisadî ve stratejik bir önemi bulunmayan, tekel konumunda olmayan, esas itibarıyla zarar eden ve halka devredilmesi halinde veya özel sektöre devredilmesi halinde kârlı olacağı beklenen işletmeler özelleştirme programı içine alınmalıdır. Ayrıca, bu strateji, ülkenin sanayileşme politikasıyla da uyum halinde olmalıdır. Zira, biz DYP olarak, Türkiye'nin kalkınmasının, ancak ileri teknolojiye dayalı sanayileşme ile mümkün olabileceğine inanıyoruz. Özelleştirme stratejisi, ülkenin sanayileşmesini durdurmamalı ve/veya çarpıtmamalıdır.

Özelleştirmede uygulanacak strateji kadar, program da önemlidir; yani, hangi KİT'lerin, hangi öncelikle, hangi oranlarda, kimlere ve/veya hangi kesimlere devredileceği açık bir şekilde belirlenmelidir. Biz'e göre, öncelikle bazı küçük müesseselerden başlanarak, pilot özelleştirmeler yapılmalıdır. Her şeyden önce de, özelleştirmeyi detaylı bir şekilde düzenleyen bir yasa ve bu yasaya uygun yönetmelikler çıkarılmalıdır.

Özelleştirmede uygulanacak metoda gelince; bu metot, esas itibarıyla hisse senetlerinin birinci veya ikinci el borsalarında satışı olmalıdır; yani, pazarlık suretiyle ve blok halinde satışlar, daima ve daima kuşkulara açık olacaktır. Hatta, hisse senetlerinin, kısa sürede belirli ellerde temerküzünü önlemek için, hisse senetleri isme yazılı olarak satılabilir. Hisse senetlerinin satışında, prensip olarak, özelleştirilecek kuruluştaki çalışanlardan, kuruluşun bulunduğu yörenin halkına, küçük tasarruf sahiplerine, yurt dışındaki işçilerimize ve Türk özel sektörüne doğru bir sıra izlenmelidir. Bazı durumlarda bir yönetim grubu oluşturmak önemli olabilir; bunun gerekli olduğu hallerde, belirlenecek oranda hisse, tek bir gruba satılabilir.

Sayın Başkan, değerli üyeler, bunun yanında, özelleştirmeden beklenen amaçların gerçekleşebilmesi için, şüphe yoktur ki, ekonomik hayatın belirli bir istikrar içinde sürmesi gerekir. Bu

nedenle, fiyat artışlarının kontrol edilemediği, enflasyonun bir hükümet politikası haline getirildiği bir dönemde özelleştirme uygulamalarının yararlı olmayacağı, hatta, ekonomik dengeleri daha da çarpıtıcı sonuçlar yaratacağı kanaatindeyiz. Bize göre, her şeyden önce, ekonomik istikrar sağlanmalıdır. Bu ekonomik istikrarsızlık içinde, ne kadar arzu edersek edelim, bu KİT'lerin hisselerini satın alabilecek ne küçük tasarruf erbabı ne de büyük sermaye ortaya çıkabilecektir ve çıkmadığı da bazı örneklerle yaşanmıştır. Yoksa, özelleştirme, kesinlikle bir yapay ve göstermelik bir uygulama olmaktan öteye geçmez.

Sayın Başkan, değerli üyeler, bununla birlikte, biz, KİT'lerin ülkemizde hâlâ önemli fonksiyonlara sahip olduğu kanaatindeyiz. KİT'ler rehabilite edilerek, reorganize edilerek ekonomiye kazandırılabilir. Önümüzde çok çarpıcı bir İtalya örneği var. İtalya'da rehabilite edilen KİT'ler, İtalyan ekonomisine bugün çok büyük katma değer, çok büyük istihdam, çok büyük döviz ve ileri teknoloji sağlamaktadır.

Nitekim, Türkiye'nin rekabet gücünü belirleyen bazı araştırmalara göre, İKV ve Devlet Planlama Teşkilatının araştırmalarına göre, sektörel düzeyde yapılan rekabet gücü araştırmalarına göre, Türkiye'nin rekabet gücünün olduğu; çimento, demir-çelik, petrokimya, şeker, kâğıt, cam gibi sektörlerde, KİT'lerin önemli ağırlıkları olduğu görülmektedir. Bir noktaya daha dikkatinizi çekmek isterim ki, bu sektörler, uzun zamandan beri kötülünen ithal ikâmesi politikasına dayalı olarak ülkede kurulan sanayilerdir.

Sayın Başkan, değerli üyeler, özelleştirmeye bakışımızı böylece özetledikten sonra, bir hususa daha dikkatinizi çekmek istiyorum. Ayrıca, 1980 sonrasında KİT'ler kârlıdır; şöyle veya böyle; fiyat politikasında veya başka biçimde; ama, kâr etmektedirler. 1984 ila 1988 arasındaki kârları cari fiyatlarla 4 trilyon liranın üzerindedir; 1988 fiyatlarıyla tabii ki bunun çok üzerindedir; herhalde 20-25 trilyonu bulur.

Sayın Başkan, değerli üyeler, yapılan uygulamalar gösteriyor ki, özelleştirme amacından sapmıştır. Özelleştirme, Türk kamuoyuna nasıl takdim edilmiştir; biraz önce konuşan değerli arkadaşımız Sayın Keskin de ifade ettiler, ben, çok kısa olmak üzere bazı örnekler vermek istiyorum.

Bakınız, 5 Kasım 1983 tarihli Anavatan Partisi Seçim Beyannamesinde özelleştirme hakkında ne demiş : "Partimiz, ilke olarak vatandaşlarımızın kendi güçleriyle veya makul teşvik tedbirleriyle gerçekleştirebilecekleri yatırımlara devletin doğrudan kaynak tahsis etmesini doğru bulmamaktadır. Bu şekilde mütalaa edilebilecek mevcut kamu iktisadî teşebbüslerinin tedricen millete devredilmesini uygun buluyoruz."

1983 Hükümet Programında da şu ifadeler yer almıştır : "Kamu iktisadî teşebbüslerine bağlı bazı işletmelerden başlayarak, bu işletmelerin anonim şirket haline getirilip, hisse senetlerinin halka satışının sağlanması başlıca hedeflerimiz arasındadır."

1987 Hükümet Programında da yine, "Sermayenin tabana yayılmasını kolaylaştırmak üzere özelleştirmeye devam edileceği" ifade edilmiştir.

Bir de bunların yanında, Sayın Turgut Özal'ın 22 Ağustos 1987 gün yaptığı 18 inci basın toplantısı vardır ki, bu basın toplantısında özelleştirme kamuoyuna şöyle anlatılmıştır; birkaç satır arz edeceğim :

"Devletin şirket kurma ve işletme rolünü biz tamamen halka devretmeye karar verdik. Şu anda KİT'lerin özelleştirilmesi ve sermayenin tabana yayılmasıyla ilgili program uygulamaya hazır durumdadır.

KİT dediğimiz devlete ait şirketleri halka açacağız, hisselerini satacağız. Böylece, bu şirketler tamamıyla halkın malı haline gelecektir. Mülkiyetin tabana yayılması da ekonomide demokrasiyi gerçekleştirecektir.

Hisse senetleri, her gelir sahibine uygun büyüklükte olacak ve öncelikle KİT çalışanlarına, yöre halkına ve yurt dışındaki işçilerimize verilecektir.”

Biraz sonra bu noktaya tekrar geleceğim.

Kamuoyuna böyle anlatılmakla birlikte, özelleştirme uygulamaları böyle olmamış; halk, millet, hisse senedi vesaire bir yana bırakılmış, kaşar peyniri dilimleri gibi blok halinde dilim dilim ve büyükçe dilimler halinde bunlar, yabancılara satılmaya başlamıştır.

Sayın Başkan, değerli üyeler, şu anda önümüzde iki canlı örnek var; diğerleri, Petkim, ERDEMİR vesaire henüz satış safhasına gelmemiştir, zaman da yeterli değildir, o itibarla onların üzerinde durmak istemiyorum; ama, USAŞ ve ÇİTOSAN'ın size kimlik belgesini vermek istiyorum; kimdir USAŞ ? ÇİTOSAN'ın beş fabrikası hangileridir.

USAŞ : 1958'den beri Türkiye'deki havaalanlarında ikram, restoran, kafeterya ve büfe hizmeti veriyor. 30'u sözleşmeli olmak üzere, 100'ün üzerinde havayolu firmasına 30 yıl hizmet vermiş. Bunların içinde Lufthansa, Swissair, Pan-Am, Air France, British Airways, KLM ve bu sattığımız SAS da var; bütün Ortadoğu havayolu şirketleri de var.

Kârlı bir firma; 1987 yılı geliri 17 milyar lira, 1988 yılı geliri 36 milyar lira, 1987 yılı dönem kârı 8,5 milyar lira, faaliyet kârı da 5 küsur milyar lira, 1988 yılı kârı da 15 milyar lira. Elde ettiği gelirin 1987 yılında 6 milyon dolarlık kısmı, 1988 yılında da 8 milyon dolarlık kısmı döviz. 5 yıllık kâr perspektifi, yılda 20 milyon dolar kâr elde edeceğini gösteriyor, 5 yılda 200 milyar dolar gelir perspektifi yapılmış.

Kimliği bu olan firmanın yüzde 70'lik nominal değerli hisseleri 14 milyon 450 bin dolara satılmış. Değeri üzerindeki tartışmalara, eğer zaman kalırsa tekrar geleceğim.

ÇİTESON'ın 5 fabrikası; 1980 yılı üretimi toplam 2 milyon 300 bin ton, 1987 ve 1988 kârı ortalama 20 milyar liranın üzerinde, 1989 yılı kârı da 30 milyar liranın üzerinde bekleniyor.

Afyon fabrikasının kurulu alanı 300 bin metrekare, Ankara fabrikasının 615 bin metrekare, Balıkesir fabrikasının 1 milyon 212 bin metrekare, Pınarhisar fabrikasının 350 bin metrekare, Söke fabrikasının ise 882 bin metrekaredir.

Bunların bugünkü piyasa rayiçleri, metrekare itibarıyla, 10 bin lira ile 60 bin lira arasında. Hesap ettiğiniz zaman, sadece kurulu alanlarının değeri 130 milyar lira. Böyle bir iktisadî varlığı, 85 milyon doları peşin, 20 milyon doları vadeli olmak üzere 105 milyon dolara satıyorsunuz... Bu fabrikaları bugün kurmaya kalksak kaç mal olur? Bu tesislerden herhangi birinin -sahası dahil- anahtar teslim fiyatı bugünkü piyasa değeri ile 180 ila 220 milyar lira arasında. Demek ki, biz, 1'inin fiyatına 5'ini satmışız.

Evet, Sayın Bakan, biraz müstehzi bir ifade içine girdiniz. Sayın Şükrü Yürür, Denizli Çimento Fabrikasını hizmete açarken bakın ne demiş...

TALAT İÇÖZ (İstanbul) — Genel Kurula hitap ediniz.

TEVFİK ERTÜZÜN (Devamla) — Genel Kurula hitap ediyorum... Genel Kurula hitap ediyorum, burada önemli bir durum var; onun için müdahale etmeyiniz.

“Denizli Çimento Fabrikası, dün Sanayi ve Ticaret Bakanı Şükrü Yürür tarafından törenle hizmete açıldı. 38.8 milyar lira harcanan fabrikanın bugünkü değerinin 120 milyar lira olduğu bildirildi.”

Bahsedilen 120 milyar liralık Denizli Çimento Fabrikası, 450 bin ton/yıl kapasiteli, satılan Ankara Çimento Fabrikası ise 900 bin ton/yıl kapasitelidir. Demek ki sadece Ankara Çimento Fabrikası, en azından 200 milyar lira.

5 fabrikanın bugünkü kâr durumunu biraz önce arz ettim; yaklaşık olarak toplam 50 milyar lira ve ufak çapta bir rehabilitasyonla bu kârı iki katına çıkarmak mümkündür. Rehabilitasyonu da söyleyeyim.

Sayın bakan ifade ediyorlar ki, “zannediyorum öyle ufak bir rehabilitasyon değil, büyük bir rehabilitasyon lazımdır.” Fransızlar, yaptıkları ÇİTOSAN anlaşmasında belirtmişlerdir; 5 fabrikada rehabilitasyon için 60 milyon dolar, yani 5 fabrika için yılda ortalama 12 milyon dolar; bu ne eder?.. Yılda yaklaşık 2,5 milyon dolar, yani, yaklaşık 5 milyar lira. Böyle bir rehabilitasyon için gerekli kaynak, zaten, fabrikaların kârı ile karşılanmaktadır; fabrikaların yıllık kârı ise bunun üzerindedir.

Sayın Başkan, değerli üyeler, bu satışlara niçin itiraz ediyoruz?.. Mesele, sadece bir değer meselesi değildir, meselenin bir de hukukî yanı vardır. Bu satış kararı, bir kere hukukî dayaktan yoksundur. 10.8.1989 tarihli YPK'nın USAŞ'la ve ÇİTOSAN'la ilgili (USAŞ'ı arz edeceğim; çünkü, ÇİTOSAN'la aşağı yukarı benzer durumdur. Yanılmıyorsam ÇİTOSAN'ın satış kararı 6.9.1989'dur.) her iki kararı da, Toplu Konut Kamu Ortaklığı İdaresi Kurulunun 1987 yılı 30 Nisanda aldığı karara dayalıdır. O kararda ne diyor?.. Kararda, özelleştirilecek şirketler sayıldıktan sonra, “Bu şirketler, öncelikle çalışanlarına, yöre halkına, küçük tasarruf sahiplerine ve yurt dışındaki işçilere satılacaktır” diyor. Yani, bu yasal dayanak olarak gösterilen 54 numaralı kararda da, yabancılara satıştan kesinlikle bahsedilmiyor, böyle bir ifade geçmiyor. Halbuki, yabancılara satışı yapılabilse bile, bu kararın saydığı unsurlara, gruplara, kesimlere teklifde bulunulması gerekir. Önce çalışanlara teklif edersiniz, almazlarsa, o zaman yöre halkına teklif edersiniz veya bunları bir kombinezon içinde yaparsınız; yöre halkı almazsa, ülkedeki bütün tasarruf sahiplerine teklif edersiniz vesaire... Bunların hiçbirine müracaat edilmeden, yabancılara blok halinde satış gerçekleştirilmiştir.

BAŞKAN — Sayın Ertüzün, süreniz dolmuş bulunmaktadır. Toparlayın lütfen.

TEVFİK ERTÜZÜN (Devamla) — Toparlıyorum Sayın Başkanım.

Satış kararı, özelleştirmenin amacına ve kamu yararına aykırıdır; bunu biraz önce arz ettim, üzerinde fazlaca durmayacağım. Zira, yabancılara satışla, özelleştirmeden beklenen amaçların hiçbirini, sınaî mülkiyetin tabana yayılması dahil olmak üzere, gerçekleştiriyor. Yabancılara satış, olsa olsa özelleştirmenin bir özel hali olabilir ki, onun ayrı bir yasa ile ve o yasaya göre çıkarılmış yönetmeliklerle düzenlenmesi gerekir.

Sayın Başkan, değerli üyeler; bunun yanında, bunların yabancılara satılabileceğine dair, ne 233 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede, ne 2983 sayılı Tasarrufların Teşviki ve Kamu Yatırımlarının Hızlandırılması Hakkında Yasada, ne de 3291 sayılı Özelleştirme Kanununda bir ifadeye rastlamak mümkündür. Dolayısıyla, Yüksek Planlama Kurulu, bu işlemleriyle, tanzim edilmemiş bir yetkiyi kullanma durumuna düşmüştür. Çok iyi takdir edeceğimiz gibi, hukuk devletinde, düzenlenmemiş idarî yetkinin kullanılması imkân dahilinde değildir.

Sayın Başkan, değerli üyeler, yabancılara satış, ayrıca 6224 sayılı Yabancı Sermayeyi Teşvik Kanununa da tabidir. Bu Kanununumuzun 1 inci maddesinin (c) bendi ve gerekse bu kanunun yeni düzenlenmiş şekli olan, 13 Mart 1986 tarih ve 19046 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan Bakanlar Kurulunun Yabancı Sermaye Çerçeve Kararı, tekel veya özel imtiyaz tesis edilecek alanlarda yabancı sermaye girişini açık biçimde yasaklamıştır. USAŞ'ta iki ciddi imtiyaz vardır; bu iki ciddi imtiyaz, SAS markalı USAŞ'ı veya SAS mülkiyetli USAŞ'ı fiilî tekel haline getirmiştir.

DEVLET BAKANI GÜNEŞ TANER (İstanbul) — Hayırlı..

TEVFİK ERTÜZÜN (Devamla) — Bakanız, YPK'nın 9.2.1989 tarih ve 89/3 sayılı Kararının 3 üncü maddesi, Devlet Hava Meydanları İşletmesini, kendi iradesinin dışında SAS şirketiyle 10 yıllık kira anlaşması yapmaya mecbur bırakmıştır. İşte, böyle bir zorlama karşısında, Devlet Hava Meydanları İşletmesinin pazarlık gücü kalmadığı gibi, ikram servisi binalarının 10 yıl süreyle başka ikram servisi firmalarına kiralanması da mümkün olmaktan çıkmıştır.

DEVLET BAKANI GÜNEŞ TANER (İstanbul) — Tekelcilik bu mu?

TEVFİK ERTÜZÜN (Devamla) — Nasıl, tekelcilik değil?..

Söyleyelim size... Şimdi, bu maddeyle -Bunun başka detayları da var- devletin veya bir devlet kuruluşunun, havaalanlarında böyle bir faaliyette bulunması yasaklanmıştır. O halde Türk özel sektörünün, binalar 10 yıl süreyle bloke olduğu için, havaalanlarında bu tür faaliyette bulunması mümkün değildir.

DEVLET BAKANI GÜNEŞ TANER (İstanbul) — Yani, yapamazlar mı?

TEVFİK ERTÜZÜN (Devamla) — Yapamazlar; hüküm var.

BAŞKAN — Sayın Bakan, söz hakkınız var... Lütfedin...

TEVFİK ERTÜZÜN (Devamla) — Devlet, böyle bir faaliyette bulunmayacağı açıkça taahhüt altına alındığı için, böyle bir hizmeti yapamayacaktır; süresiz, hiçbir şekilde yapamayacaktır. Dolayısıyla, en azından 10 yıl süreyle fiilî tekel yaratılmıştır. Hatta öyle şartlar vardır ki, binaların yıkılması halinde veya yeni binaların yapılması halinde, o yeni binaların uygun şartlarla ve yine 10 yıl süreyle kiraya verilmesi garanti edilmiştir. Öyle şartlar vardır ki, bu binalardan, eğer kullanılmayacak kısım olursa, bu fazla kısım için, SAS Şirketi, ilave bir kira bedeli ödemediği gibi, bunlar aynı amaçla, yani ikram amacıyla başka bir firmaya da kiraya verilemeyecektir. Her taraftan bağlanmış.

BAŞKAN — Sayın Ertüzün, konuşma süresini 6 dakika tecavüz ettiniz, toparlayın lütfen.

TEVFİK ERTÜZÜN (Devamla) — Bitiriyorum Sayın Başkanım.

Bu imtiyazlarla donatılan SAS'a, Türk Hava Yollarının pazarı teslim edilmiştir. Bilindiği gibi, USAŞ'ın gelirinin yüzde 50'sini Türk Hava Yolları oluşturuyor. Yani biz, sadece firma satmıyoruz -aynı şey ÇİTOSAN için de geçerlidir- imtiyazlarla donatılmış firmalara Türk pazarını satıyoruz.

Sayın Başkan, değerli üyeler, bu tecrübeyi acı bir biçimde Osmanlı döneminde yaşadık. Kapitülasyonlar, Osmanlı İmparatorluğunun iktisadî çöküşünü hazırlayan unsurların başında gelmiştir; siyasî tarihçiler bu gerçeği teslim etmişlerdir.

Sayın Başbakan, son günlerde "1930 kafası" ifadesini kullanıyor ve "1930 kafasıyla bu işler olmaz" falan diyor. 1930'da ne olmuştur?.. 1930'lu yıllarda Osmanlı döneminde kapitülasyonlarla donatılan yabancı firmalar millileştirilmiş ve bu süreç 1928'den 1944'e kadar sürmüştür. Buna bir iki örnek vereyim.

Anadolu ve Mersin - Tarsus - Adana Demiryolları Haydarpaşa Liman Şirketi 204 175 400 İsviçre Frangı karşılığında, 1928'de; İzmir - Kasa ve Temdidi (İzmir - Afyon - Manisa - Bandırma) Demiryolu 162 468 000 Fransız Frangı karşılığında 1934'te; İstanbul - Rıhtım ve Antrepo Türk Anonim Şirketi 32 980 100 Fransız Frangı karşılığında 1934'te; Ereğli Şirketi 3 500 000 Türk Lirası karşılığında 1937'de; Şark Demiryolları Türk Anonim Şirketi 20 760 000 İsviçre Frangı karşılığında 1937'de; İstanbul Türk Anonim Şirketi 1 873 000 Sterlin karşılığında 1938'de; İzmir Tramvay ve Elektrik Türk Anonim Şirketi 10 223 800 İsviçre Frangı karşılığında 1943'te millileştirilmiştir.

Biz, millet olarak henüz daha üzerinden 50 yıl geçmeden böyle bir maceraya yeniden nasıl girebiliriz? Türkiye Cumhuriyeti Devletini ve Türk Milletini böyle bir maceraya sürüklemeye kimsenin hakkı yoktur. (DYP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

Sayın Başkan, değerli üyeler, bu satış kararı, Anayasaya, Anayasanın devletleştirmeye ilgili 47 nci maddesine açık bir biçimde aykırıdır.

Çok önemli bir noktaya temas ederek, konuşmamı bitiriyorum efendim.

Ayrıca, bu satışlarda Toplu Konut ve Kamu Ortaklığı İdaresinin ihale yönetmeliği de açıkça çiğnenmiştir. USAŞ için bir ihale açılmış; teminat mektubu istenmemiş, firmalar gelmiş, görüşme yapmışlar, müzakerelerin ortasında bu müzakereler durdurulmuş, çağrı yoluyla teminat istenmiş, 10-11 firma müracaat edip, görüşme yaparken, sadece bir tek firma (SAS) teminat vermiş, teminatı yatırmak pazarlığı sürdürmüş ve işi neticelendirmiştir. Bu, ciddi kuşkuları hatıra getirmektedir değerli üyeler.

Kaldı ki, sözünü ettiğim ihale yönetmeliğinin 15 inci maddesine göre, duyuru yapıldıktan sonra, şartname ve eklerinde değişiklik yapılmaz, değişiklik yapılması mecburî olursa, bunu gerektiren sebep bir tutanakla tespit edilerek ita amirinin onayından sonra önceki duyurular geçersiz sayılır ve iş yeniden aynı yöntemle duyurulur. İhale yönetmeliğinin 15 inci maddesi, kati surette işletilmemiş ve kapalı kapılar ardındaki pazarlıklarla USAŞ elden çıkmıştır.

BAŞKAN — Sayın Ertüzün, son cümlelerinizi rica ediyorum. Zira, sürenizi tam 10 dakika geçtiniz.

TEVFİK ERTÜZÜN (Devamla) — Bitiriyorum Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli üyeler; çok önemli bir noktayı bilgilerinize arz ederek sözlerimi bitireceğim.

BAŞKAN — Beni müşkül durumda bırakmamanızı rica ediyorum.

TEVFİK ERTÜZÜN (Devamla) — Hay hay efendim.

Bütün KİT'ler satılamaz. Zira, Türk Hava Yolları gibi, Denizyolları gibi birtakım iktisadî teşekküllerimiz var ki, bunların mevcudiyetinin bayrak çekme hakkımızla ilgisi vardır. Bayrak çekme hakkı, devletin şahsiyetini ve varlığını temsil eder, ticaret konusu olamaz ve bu hakkın, millî egemenlik ve millî savunma ile de yakından alakası vardır.

Bu itibarla, ülkemizde maalesef çok yanlış bir yörlüngeye girmiş olan özelleştirme politikasının, süratle gerçek amacına döndürülmesi ümidini taşıyoruz. Zira, bu tür satışlar, Türkiye Cumhuriyeti Devletinin hem hukukî varlığını, hem de iktisadî varlığını tehdit etmektedir.

Bu itibarla, söz konusu gensoru önergesine olumlu oy vereceğimizi arz eder, hepinizi saygıyla selamlarım. (DYP ve SHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Ertüzün.

Anavatan Partisi Grubu adına, Sayın Adnan Kahveci; buyurun efendim.

ANAP GRUBU ADINA ADNAN KAHVECİ (İstanbul) — Sayın Başkan, değerli üyeler; bu kürsüye, özelleştirmeyi anlatmak üzere ikinci defa çıktığım için üzgünüm; ama bu bizim görevimizdir. Eğer ülkede önemli bir politika programı uygulanıyorsa, bunu hem muhalefete, hem iktidar milletvekillerine ve hem de halka anlatmak asıl görevimizdir; bu, aynı zamanda ulvî bir görevdir. Dolayısıyla, özelleştirmeyle ilgili, akıllarınızda oluşmuş, cevaplandırılmadığınız soruların müsaadenizle burada bir kısmını cevaplandıracağım.

Öncelikle şunu ifade etmek isterim : Grup adına konuşuyorum; ama, şahsım olarak ifade ediyorum; bundan altı yedi yıl önce, özelleştirmenin, bugün olduğu kadar taraftarı değildi; fakat meselenin inceliğine girdikçe, detaylarını gördükçe, inandım ki, özelleştirme, Türkiye'nin gündemindeki en öncelikli meselelerden biridir.

Vatanseverliği kimsenin tekeline almasına inanmıyorum. Eğer bu ülkede, iktidar partisi bir iş yapıyorsa ve bunu da millî menfaatlerimize en uygun şekilde yaptığına inanıyorsa, iktidar partisinin, bu konuda, Meclisin üslubuna yakışmayan ifadelerle itham edilmesini kabul etmiyorum.

İktidar Partisi için, Anavatan Partisi için şunu söyleyebilirim : Şimdiye kadar, altın kaçakçılığı konusunda elimizde somut belgeler yoktu; ithalatı serbest bıraktık, sonuçta ortaya çıkan rakamlar çarpıcı, şok edici ve üzücüdür. Şu açıdan üzücüdür : Yapılan ilk hesaplar, Türkiye'ye yılda 1,5 ila 1,8 milyar dolar civarında altın girdiğini göstermektedir; meşrulaştırılmış ithalatla... Bu, yılda 4 trilyon lira eder. 4 trilyon liralık bir kaynak, bir ciro, geçmişte kimlerin eline geçiyordu?.. Bunu niye sorgulamıyoruz? Bunun kavgası niye daha önce verilmedi? Niye on yıl önce, yirmi yıl önce, otuz yıl önce bunun kavgası verilmedi?

Millî menfaatleri korumak her milletvekilinin görevidir. Özelleştirme konusunda da bizim inancımız, millî menfaatlara en uygun şekilde özelleştirme yapmaktır. Konunun detaylarına girmeden önce, değerli muhalefetimize biraz sitem edeceğiz.

Dünyadaki gelişmeleri daha yakından takip etmemiz gerekiyor. Dünyadaki gelişmeleri takip etmek için de yurt dışına gitmeye gerek yok; dünya, Meclis Kütüphanesi kadar yakındır ve Meclis Kütüphanesinde, yaptığımız özelleştirmenin mantığıyla ilgili, gerekçeleriyle ilgili çok miktarda herkesi tatmin edecek kadar bilgi vardır. Örneğin, "Yabancı sermaye, niye, mevcut yatırımlara geliyor?.. Yeni yatırımlara gelsin, teknoloji getirsin" diyorsunuz. Gelin, şu anda iktidarda sosyalist partinin olduğu İspanya'ya bakalım. İspanya'ya, yılda, zannediyorum 6-7 milyar doların üstünde, 8 milyar dolara yakın yabancı sermaye geliyor. İspanyol yöneticilerini Türkiye'ye davet edin ve sorun, "İspanya'nın elden gitmesinden korkmuyor musunuz?" diye. Bunlar İspanya'ya gelip yüzde 70-80 mevcut yatırımları satın alıyorlar; niye İspanya'da yeni yatırım kurmuyorlar çünkü bunlar, İspanyol pazarının denenmiş, tecrübe edilmiş firmalarını tercih ediyorlar.

İspanyol sendikalarıyla konuşun, "Bu kadar yabancı sermayenin İspanya'ya gelmesinden korkmuyor musunuz, sizi sömürmesinden çekinmiyor musunuz?" deyin. Acaba İspanyol sendikacıları size ne diyecektir... Halbuki, İspanya'ya gelen yabancı sermaye, Türkiye'ye gelen yabancı sermayenin tam 8 mislidir ve bizzat şu anda iktidarda olan sosyalist parti daha fazla yabancı sermayeye mevcut tesislerini satmak için aktif pazarlama yapmaktadır. Bunları görmek için de İspanya'ya gitmeye gerek yok, kütüphanemizdeki yayınlarda hepsi var.

Amerika'ya giren İngiliz, Alman ve Japon sermayesine bakın; hepsi, mevcut yatırımlara yöneliyor; yeni yatırım kuran çok az. Japon otomobil fabrikaları ve televizyon montaj fabrikaları dışında, yeni yatırıma giren hemen hemen yok. O halde, "Yabancı sermaye niye gelip mevcut yatırımlara talip oluyor, niye yeni yatırım yapmıyor?" sorusunun gerekçesini, dünyanın gidışatına bakarak yeniden değerlendirmemiz gerektiği kanaatindeyim.

İkinci önemli bir konu : Diyorsunuz ki, "Bunlar çok ucuza satılıyor." Gene dünyadan çok daha yakın olan Meclis Kütüphanesine sizi davet ediyorum; yabancı dergileri açın, orada dünyanın en büyük 500 firmasının varlıklarının değeri ile piyasa değerlerini ayrı ayrı bulacaksınız. Ciro su da var, kârı da var, hisse senedi piyasası değeri de var. Gelin, size oradan aldığım bazı rakamları arz edeyim; bu arada bazı ilginç önerilerim de olacak. Daimler Benz firması var, varlıklarının değeri 29 milyar dolar, piyasa değeri ise 6 milyar dolar, yani 6 milyar doları bastırırsanız Daimler Benz'in bütün hisselerini alabilirsiniz.

FIAT firması; varlıklarının değeri 40 milyar dolar, piyasa değeri ise 10 milyar dolar, yani dörtte biri...

HİLMİ ZİYA POSTACI (Aydın) — Satıyorlar mı onlar?

İBRAHİM GÜRDAL (Isparta) — Neyle alıyor vatandaş, neyle?

ADNAN KAHVECİ (Devamla) — Herkes alabiliyor, Türk vatandaşı da alabiliyor, İtalyan vatandaşı da alabiliyor, Japon vatandaşı da alabiliyor.

Volkswagen firması; varlıklarının değeri 28 milyar dolar, piyasa değeri ise 6 milyar dolar...

İBRAHİM GÜRDAL (Isparta) — Paranız var mı?.. 50 milyar dolar borçla neyi alıyorsunuz?

ADNAN KAHVECİ (Devamla) — Bir dakika, onlara da geleceğim.

Renault firması; varlıklarının değeri 18 milyar dolar; ama gerçek değeri 2,3 milyar dolar; yani, sekizde biri. 2,3 milyar dolarla bütün Renault firmasını almanız mümkün.

Thomson firması; varlıklarının değeri 21 milyar dolar; ama piyasa değeri 1,5 milyar dolar.

BMW firması; varlıklarının değeri 6,5 milyar dolar; ama sermaye piyasası değeri 1,9 milyar dolar.

Şimdi, "Paranız var mı?" diye soruyorsunuz. Türk halkı sadece altına -biraz önce ifade ettim- yılda 1,8 milyar dolar yatırıyor. Kim yatırıyor bunu? Yaptığımız tahminler, muhtemelen büyük bir kısmının kırsal kesim olduğunu; çiftçinin, mahsulünü sattıktan sonra altına yöneldiğini gösteriyor. Demek ki, Türk halkında bu birikim var. Yani, Almanya'daki işçimizi çıkaralım, Türk halkının yılda altın için tasarruf ettiği 1,8 milyar dolarla, ben Renault firmasının kontrolünü bir yılda ele geçirebilirim. (SHP sıralarından "Yapın efendim" sesleri)

HİLMİ ZİYA POSTACI (Aydın) — Bu kadar kolay diyorsunuz, niye yapmıyorsunuz?

ADNAN KAHVECİ (Devamla) — Bir dakika efendim... Oraya da geleceğiz.

İBRAHİM GÜRDAL (Isparta) — Bu söylediklerinize kendiniz inanıyor musunuz?

ADNAN KAHVECİ (Devamla) — Şimdi, önemli olan; insanlarınıza güveniyor musunuz?.. Bu insanlarda Türk parasına güven olgusu daha yeni yeni geliyor. Yıllarca, insanımız parasını bankaya yatırmadı; gitti altın aldı, çimento stokladı, demir stokladı, arsa aldı. Yavaş yavaş kendi parasına güveni oluşmaya başladı. Bu konulara girmek istemiyorum.

O bakımdan, şirketler ucuz satılıyor, pahalı satılıyor... Dünyanın en kârlı şirketleri, bugün, bakarsanız, piyasada gerçek değerinin çok altında işlem görüyor. Bunun, artık kabul edilir bir gerçek olması lazım, tartışılmaması lazım. Piyasa değeriyle varlıklarının değeri arasında çok fark var. Bunu niye tartışıyoruz? Bu kadar temel bir bilgiyi Yüce Mecliste hâlâ niye tartışıyoruz?

Şimdi, tartışılan başka bir konu daha var : KİT'ler daha iyi yönetilebilir, özkerleştirilebilir... Bu da çok gündeme getirildi. Bu konuda da bir iki söz söylemek istiyorum. KİT'lerin iyi yönetilip yönetilemeyeceğini göstermek için bir örnek vereceğim : İstanbul Belediyesinin şirketleri vardı. Muhalefet partilerimiz, seçimlerden önce, bu şirketleri lağvedeceklerini söylediler; fakat yönetim değişikten sonra, lağvedilmesi bir tarafa, aldığım bilgilere göre, bunlarda sermaye artırımına gidildi. Sermaye artırımına gidildiği yetmiyormuş gibi, yönetim kurulu üyelikleri 5'ten 11'e çıktı.

Şimdi, müsaadenizle biraz takılayım. Yani, katılımcı demokrasiden anladığımız bu mudur? Yönetim kurulu üyelikleri sayısını 5'ten 11'e çıkarmanın gerekçesi acaba nedir?

Yine başka bir örnek, başarılı bir yöneticinin kamuda başına geleceklerin örneğini vereyim : İzmir TANTAŞ'ı kuran çok kabiliyetli bir insan, başka bir ülkede heykeli dikilecek bir insan; İzmir'de yönetim değişince, görevinden alınmıştır. Üstelik, bu kişi -eskiden- 1 küsur milyon lira maaş alıyor diye tenkit ediliyordu; acaba yerine gelene kaç milyon maaş veriliyor ve yetenekleri nedir?

Onun için, şunu söylüyorum : Türkiye'de KİT'lerin özkerleştirilmesi yapılabilir; ama, acaba Türkiye'de bu siyasî olgunluk var mıdır?.. Bugün, ANAP İktidarı olmasaydı, KİT'lerimizdeki aşırı istihdam ne olurdu?.. 1984'ten bu tarafa KİT toplam istihdamına bakarsanız, toplam istihdam azalmıştır; çıkanın yerine, emekli olanın yerine kimse alınmamıştır. Çünkü, bu aşırı istihdamı çözümenin akılcı yolu, KİT'leri gereksiz insanlarla doldurmak değil, üretken yatırımlar yapmaktır.

Yine başka bir örnek vereyim : Petkim'de, bugün başka bir iktidar olsa, 40 bin, 50 bin kişiyi, gözünü kırpmadan işe alır; ama, Petkim'in üretimi, kârlılığı, verimi bugünkünün çok altına düşer.

İBRAHİM GÜRDAL (Isparta) — 5 tane daha Petkim yapar.

BAŞKAN — Sayın Gürdal, lütfen...

ADNAN KAHVECİ (Devamla) — İşte onun için, Türkiye'de özkerleştirmenin yapılıp yapılamayacağını, siyasî kadroların olgunluğunu değerlendirerek karar vermek lazım.

Yine bir başka soru sorayım. Aşırı istihdam geçmişte KİT'leri bu hale getirdi. Peki, aşırı istihdamın sorumluları yok mu acaba? KİT'lere alınan gereksiz personele verilen ücretler yeni yatırımlara kanalize edilseydi, Türkiye'nin durumu daha iyi olmaz mıydı?

VEFA TANIR (Konya) — Yeni yatırım var mı?

ADNAN KAHVECİ (Devamla) — O zaman yeni yatırım konusunda bir rakam vereyim. Bu konuda, KİT'lerle ilgili değil de memurlar için bir tahmin yaptık. Uzmanların tahminine göre, 700 bin memur fazlası var, böyle söylüyorlar. Bu 700 bin memura yirmi yılda ödenen maaşlar yatırımlara yönlendirilmiş olsaydı, sadece o 700 bin memur değil, ekstradan 1,5 milyon kişiye daha üretken sektörlerde iş sağlanabilirdi. Dolayısıyla, bu insanlar üretken de değil, iyi de ücret alamıyorlar; çünkü istihdam fazlası var.

HİLMİ ZİYA POSTACI (Aydın) — Siz bu hesaba inanıyor musunuz?

ADNAN KAHVECİ (Devamla) — Ben buraya demagoji yapmaya çıkmadım beyler, ben size makul sorular soruyorum, bu sorulara mantıkla cevap arayın. (SHP ve DYP sıralarından, "Siz, cevap vereceksiniz, ne sorusu soruyorsunuz?" sesleri)

Değerli milletvekilleri, bir soru daha sorayım : 1980 öncesini hatırlayın; gazino reklamları gazetelerde kaç sayfa tutardı? Ben diyeyim altı sayfa, siz deyin sekiz sayfa. Bugünkü gazetelere bakın, acaba kaç sayfa tutuyor?

HİLMİ ZİYA POSTACI (Aydın) — Millette gazinoya gidecek hal mi kaldı?

BAŞKAN — Sayın Postacı, karşılıklı konuşmayalım. (SHP sıralarından, "Soru soruyor Sayın Başkan" sesleri)

ADNAN KAHVECİ (Devamla) — Acaba niye hal kalmadı?

BAŞKAN — Sayın Kahveci, Genel Kurula hitap edin lütfen.

ADNAN KAHVECİ (Devamla) — Acaba niye gazino reklamları azaldı? Çünkü, KİT tahsisleri azaldı, altın kaçakçılığında elde edilen paralar azaldı, diğer kaçakçılıklardan elde edilen kazançlar azaldı.

İRFAN DEMİRALP (Samsun) — Reklama gerek yok.

ALİ ESER (Samsun) — Acaba kaç tane Jaguar marka araba satılıyor?

BAŞKAN — Sayın Eser, dün konuştunuz; ama bugün söz aldığınızı hatırlamıyorum.

İRFAN DEMİRALP (Samsun) — Ama tashih yapmak gerekiyor...

BAŞKAN — Sayın Kahveci, 4 dakikalık konuşma süreniz kaldı.

ADNAN KAHVECİ (Devamla) — KİT'ler için şu argümanlar da ortaya çıkarıldı : KİT'ler ucuz mal üretiyor... Peki, bir soru daha sorayım; 1980 öncesinde, ucuz hammadde alıp Avrupa'dan daha ucuz mamul üretildiğini hatırlıyor musunuz? Yani, demiri ucuz verdik, çimentoyu ucuz verdik, her şeyi ucuz verdik; acaba üretilen mamul maddeler Avrupa'dan -yabancı para birimi üzerinden- daha mı ucuzdu? Bir de bugünkü yerli mamul fiyatlarına bakın. Bunları soru olarak lütfen kaydedin. Onun için, KİT'leri özelleştirmemekle kimin menfaatını savunuyoruz; bunun çok iyi tartışılması gerekiyor.

Yabancı sermaye sömürür mü? Bu kürsüden bir kere daha ifade etmek istiyorum, eğer akılcı değilseniz, iyi pazarlık yapmazsanız sömürür. 1980 öncesi uygulama işte bunun bir örneğiydi. Gümrük duvarlarını kapat, istediğin malı üret; ayrıca ithalat yasağı var... Dikkat edin, bu nedenle 1980 öncesi yabancı şirketlerin kârları çok düşüktür. Niye düşüktür, hiç düşündünüz mü? Çünkü hammaddesini dışarıdan istediği fiyata getiriyordu, dolayısıyla burada transfer fiyatlandırması yapıyordu, çok düşük kâr oluşturuyordu ve bu düşük kârdan dolayı çalışmasına da yüksek ücret veremiyor, "Bak kardeşim, işte, kârım ortada" diyordu.

Yabancı sermaye ile iyi pazarlık yapmanın tek yolu, dünyadaki uygulamalara bakmak, onu ciddi gerçek serbest rekabete sokmaktır. Yabancı sermayeye muhtacız, yabancı sermayenin Türkiye'ye İspanya ölçüsünde gelmesi lazım; ama 1980 öncesi akılsız yöntemlerle değil, kapıları kapatarak değil. İşte o, kapitülasyondur.

MAHMUT ÖZTÜRK (Niğde) — Ağzını topla.

HASAN FEHMİ GÜNEŞ (İstanbul) — Güzel bir laf değil.

HİLMİ ZİYA POSTACI (Aydın) — Sayın Başkan, herhalde sözlerine dikkat etmişsinizdir.

ADNAN KAHVECİ (Devamla) — Sayın milletvekilleri, şimdi kamunun yatırım maliyetlerine de bakalım : Bir özel sektör lastik fabrikasıyla, devletin yaptığı lastik fabrikasının fiyatlarını karşılaştırdım. Üretilen birim lastik başına devletin yatırım maliyeti maalesef bir misli daha fazla; çünkü, devlet yönetiminde elini taşın altına koyma olgusu insanlarımızın çok azında var, yani devletin malının değerini, halkın malının değerini bilen insan sayısı çok azdır.

Yine Meclis Kütüphanesine dönüyorum; dünyanın en büyük 500 şirketinin en çok zarar edenlerini size aktarıyorum...

BAŞKAN — Sayın Kahveci, süreniz dolmuştur. Lütfen toparlayınız efendim.

ADNAN KAHVECİ (Devamla) — Örneğin, Brezilya'da Sideras, İngiltere'de British Conl, Fransa'da Charbonnager de France, Almanya'da Ruhr Kohle, Almanya'da Sanrbergeverke, Fransa'da Aerospaciale, yine Fransa'da Snecma. Bunlar şu anda dünyanın en büyük 500 şirketi arasına girmiş; ama, dünyada da en çok zarar eden şirketler grubuna da girmektedir ki, bunların hepsi KİT'tir. "KİT'ler diğer ülkelerde çok kârlı yönetiliyorlar, Türkiye'de istenirse çok daha iyi yönetilirler" argümanına cevap, bu listedir.

KİT'lerle ilgili olarak bir örnek daha vereyim : Özel sektörün İstanbul'dan daha uzak olan tesislerine bakın; lojman yoktur, makam arabası yoktur; ama, kamunun İstanbul'un içinde olan yerlerinde lojman ve araba vardır. Kamunun yatırımdaki zihniyetiyle, özel sektörün yatırım zihniyeti arasında ciddi bazı farklılıklar vardır.

Değerli arkadaşlarım, ufak bir noktaya daha değinmek istiyorum; halka açılma konusu, bizim de öncelik verdiğimiz, en çok önem verdiğimiz bir konudur. Bizim önem verdiğimiz konuların en başında gelir; ama, sermaye piyasasındaki fiyatları demin size gösterdim, yurt dışındaki fiyatları da gösterdim; Türkiye'deki sermaye piyasası fiyatları daha da düşüktür. Şimdi, biz TELETAS'ı halka satma yerine, gecikmeli halka satsaydık; oturup onun da hesabını yaptık, iki, üç misli daha fazla para alabilirdik. Niye? Türkiye sermaye piyasasındaki fiyat kazanç oranlarına baktığınız zaman, fiyatlar halen çok düşüktür. Onun için USAŞ, Ansan, ÇİTOSAN'ın halka satışını gecikmeli olarak yapmayı tercih ettik. Çünkü, sattığımız mal, 55 milyonun malıdır, sermaye piyasasına verdiğimiz zaman, onu alacak beş bin kişi, on bin kişidir. 55 milyonun malını beş bin kişiye, on bin kişiye ucuza verme hakkına sahip değiliz. Onu gerçek değerine en yakın fiyata satmak mecburiyetimiz vardır. Dolayısıyla USAŞ'ın da yüzde 30 unu elimizde tuttuk. Niye? Sermaye piyasasındaki fiyatlar yükselince, sermaye piyasasına arz edeceğiz. Ansan'da da alıcı firmayla, ileride halka açma konusunda anlaşmaya vardık. ÇİTOSAN'da da ise yüzde 40'ını ileride halka açma konusunda anlaşmaya vardık. ÇİTOSAN'ı şu anda sermaye piyasasına veririz; ama, yaptığımız hesaplara göre, aldığımız paranın ya 1/4'ünü ya da 1/5'ini alırız. Peki 55 milyona karşı olan sorumluluğumuz nedir? Bizim, millî menfaatları en iyi şekilde kollayacağız, diye bir prensibimiz yok mu? 55 milyonun malını beş bin kişiye, onbin kişiye, sırf halka arz edeceğiz diye beşte bir daha düşük fiyata mı verelim?

Sayın Başkan, konuşmamı toparlıyorum efendim. Halka arz ediş konusunda iki tane tamamen öz yönetime dönük deneylerimiz de vardır. Onun detaylarına burada girmeyeceğim; fakat, konuşmamı bitirirken değerli muhalefet mensuplarının yurt dışındaki gelişmeleri biraz daha dikkatli takip etmelerini tavsiye ederim; çünkü, geçen sefer de kürsüye çıktığım zaman aynı şeyi tavsiye etmiştim...

HİLMİ ZİYA POSTACI (Aydın) — Siz de biraz Türkiye'yi takip etseniz iyi olacak.

ADNAN KAHVECİ (Devamla) — Avrupalı sosyal demokratları -eksik olmayınız- getirmişsiniz, onların tecrübelerinden yararlanmışsınız ve inşallah bunu daha sık yaparsınız. Bu vesileyle konuşmamı bitirirken, ülkemizi yeni ziyaret eden bir Sovyet dergisinin yönetmeni -yanlış hatırlamıyorsam Aziz Nesin'in kurucusu olduğu bir firmamın (BİLAR'ın) davetlisi olarak gelmiş; yani, Hükümetin de davetlisi değil- çok ilginç bazı şeyler söyledi. Cumhuriyet Gazetesinde gördüm. Sovyetler Birliğinin nasıl bir uyanış ve çağdaşlaşma içinde olduğunu vurgulayan bu sözlerini size nakletmek isterim.

Bakın ne diyor : "Dünyaya açılalım efendim. Dünyadaki gelişmeleri takip edelim. 1930'larda kalmayalım..."

GÜRCAN ERSİN (Kırklareli) — Bize ne ondan; burası Türkiye, Rusya değil.

ADNAN KAHVECİ (Devamla) — "Parasız eğitim ve ucuz konut olanağına rağmen, ülkede hâlâ 40 milyon yoksul insan var. Artık insanlarımızı doyurmak istiyoruz. Devrimimizi parazitlere karşı gerçekleştireceğiz..." Yani, bunlar da sistemlerinin verimli çalışmadığını, halkı sömürdüğünü söylüyorlar. Biz de ne diyoruz? Halkın malı olan KİT'lerin, halkı sömürmesini engellemek mecburiyetindeyiz.

Bakın en son ne diyor : "Stalin ve Kruşçev döneminin faturalarını Gorbaçov ödüyor." Bu konuda yorum yapmayacağım.

Grubum adına bu önergeye ret oyu vereceğimizi belirtir, saygılarımı sunarım efendim. (ANAP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Kahveci.

Sayın milletvekilleri, gruplar adına yapılan konuşmalar tamamlanmış bulunmaktadır.

Şimdi, Başbakan adına, Devlet Bakanı Sayın Güneş Taner konuşacaklardır.

Buyurun Sayın Taner. (ANAP sıralarından alkışlar)

Sayın Bakan, süreniz 20 dakikadır.

DEVLET BAKANI GÜNEŞ TANER (İstanbul) — Sayın Başkan, sayın milletvekilleri, konuşmama başlamadan evvel hepinizi saygıyla selamlarım.

Gensoru önergesine, muhalefetin, hakikaten hakkı olan ve yeterli biçimde yapması gerekli olan muhalefet görevine cevap verebilmek üzere hazırlandık. Sizlere, USAŞ'ın özelleştirilmesi hakkında; buna neden gerek var, bunun neticeleri ne olmuş ve keza ÇİTOSAN'la ilgili bilgiler vermek üzere çalışmalar yaptık.

Yalnız, muhalefet sözcülerini burada dinlediğim zaman, birdenbire, bu meselenin, sadece memleket meselelerinin tartışılıp tartışılmaması şeklinde kalmadığını; ama daha ziyade, özellikle bir zihniyet mücadelesinin burada, bu kürsüye geldiğini hayretle gördüm.

Biz burada USAŞ'ı tartışmıyoruz. Biz burada özelleştirmeyi tartışmıyoruz. Biz burada 1930 senesinin zihniyetiyle Anavatan Partisinin getirdiği, Türkiye'ye 6 senedir çağ atlatan bir zihniyeti karşılaştırıyoruz. (SHP ve DYP sıralarından gürültüler)

AHMET ERSİN (İzmir) — O senin Başbakanının sözü.

ERTEKİN DURUTÜRK (Isparta) — Çağ atlama nerede; o çağı göster de biz de atlayalım.

GÜRCAN ERSİN (Kırklareli) — Sayın Bakan, sen işine bak Allah aşkına!..

TURHAN HIRFANOĞLU (Hatay) — Sen tişörtünü giy de gel.

DEVLET BAKANI GÜNEŞ TANER (Devamla) — Reaksiyon vermeyin sayın milletvekilleri, lütfen dinleyin; biz sizi dinledik, müsaade buyurun, biz de konuşalım.

Çok güzel konuştunuz; bir de güzel dinleseniz, ne kadar iyi olur. (SHP ve DYP sıralarından gürültüler)

BAŞKAN — Lütfen... Lütfen... Lütfen...

DEVLET BAKANI GÜNEŞ TANER (Devamla) — Sayın milletvekilleri, Türkiyemiz, 1987 senesi içerisinde Hükümetimizin önderliğinde AET'ye girme kararı almıştır. Bu karara, muhalefete mensup milletvekilleri, muhalefet partileri de gönülden katıldıklarını, her yerde ve her zaman beyan etmişler ve etmektedirler. Durum böyle iken, özelleştirme ile karşı karşıya gelince, birdenbire ortaya fevkalade şaşırtıcı bir ikilem çıkmaktadır.

ORHAN ŞENDAĞ (Adana) — Bedavaya veriyorsunuz.

DEVLET BAKANI GÜNEŞ TANER (Devamla) — AET'ye girmek istediğiniz zaman, hür fikri, sermayenin serbestçe dolaşmasını ve insanların serbestçe dolaşmasını kabul ediyorsunuz demektir. Çünkü, AET'nin şartları budur. Peki, durum böyleyken, AET'ye girdiğimizde, o ülkede yaşayan insanlar gelip ülkemizde çalışacaklar; o ülkedeki sermayedarlar, gelip, ülkemizde sermaye sahibi olacaklar ve sermayelerini getireceklerdir. Bütün bunları bile bile ve bu fikirleri de desteklemenize rağmen; çıkıp, bugün burada, geçen gün televizyondaki açık oturumda; hiç ilgisi olmamasına rağmen nasıl oluyor da özelleştirmeyi bununla bağdaştırabiliyorsunuz? İki şey yapıyorsunuz : Ya birinci fikrinizde samimî değilsiniz veyahut da ikinci fikrinizde samimî değilsiniz. (DYP sıralarından gürültüler)

TEVFİK ERTÜZÜN (Zonguldak) — Hiç anlamamışsın.

DEVLET BAKANI GÜNEŞ TANER (Devamla) — Sayın milletvekilleri, şimdi...

İSMAİL CEM (İstanbul) — Sataşma vardır, bu konuyla ilgili olarak söz istiyorum. (Gürültüler)

BAŞKAN — Lütfen, yerinizden müdahale etmeyin efendim. Eğer bir talebiniz varsa, kâğıt ve kalem kullanabilirsiniz. O konuda içtüzüğün bir yasağı yok; ama talebinizi seslendirme, Genel Kurul çalışmalarını ihlal ediyor, lütfen...

DEVLET BAKANI GÜNEŞ TANER (Devamla) — Sayın Başkan, sayın milletvekilleri, Sosyaldemokrat Halkçı Partinin fikirlerini biliyoruz. Bu konuda söyleyecek bir şeyimiz yok. Onlar, eskiden beri müdafaa ettikleri çizgide, şimdi biraz daha değişerek, Avrupa'daki sosyal demokratları birazcık olsun taklit ederek Türkiye'de bir yere varmaya çalışıyorlar. Bu, onların

doğal ve normal politikası. Bunun için bir şey söyleyemem. Yalnız, Doğru Yol Partisinin, onların peşine takılarak aynı fikirde hareket etmelerini anlayamıyorum. (SHP ve DYP sıralarından gürültüler)

İBRAHİM GÜRDAL (Isparta) — Aklın yolu birdir...

DEVLET BAKANI GÜNEŞ TANER (Devamla) — Eğer Sayın Ertüzün, burada konuşurken kapitülasyonlardan bahsetmeseydi, 1930 senesinden bahsetmeseydi, ben Türkiye'de bu zihniyetin artık bu kompleksten kopmuş olduğu inancını taşıyabilecektim; fakat görüyoruz ki, hâlâ bazı zihinlerde 1930 senesinin gericiliği -maalesef- yerleşmiş ve bunu ileriye doğru götürmeye çalışmaktadırlar. Bu, büyük bir yanlıştır. (SHP ve DYP sıralarından gürültüler)

TUFAN DOĞU (Muğla) — Bakan gibi konuş.

DEVLET BAKANI GÜNEŞ TANER (Devamla) — Bir taraftan Türkiye'yi, Büyük Atatürk'ün arzusu üzerine muasır medeniyet seviyesine getirmeye çalışacaksınız ve her yerde bunu boş laf olarak söyleyeceksiniz; öte tarafta, bunun uygulayıcısı olan ve altı yıldır her yerde ve her zaman uygulayan iktidarın arkasından döneceksiniz; birdenbire basit hesaplar yaparak, USAŞ gibi alt tarafı mutfak hizmeti veren bir şirketi, bir muhalefet partisi temsilcisinin açık oturumda "Uçak sanayii" diyerek tanımladığı şekilde ortaya koyacaksınız, Meclise geleceksiniz ve bu kürsüden müdafaa edeceksiniz. (ANAP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

İBRAHİM GÜRDAL (Isparta) — USAŞ basit hesap mı?

DEVLET BAKANI GÜNEŞ TANER (Devamla) — Sayın milletvekilleri, bütün bunlar, sadece ve sadece polemik eserleridir.

ERTEKİN DURUTÜRK (Isparta) — Kaça sattınız, ona cevap verin?

DEVLET BAKANI GÜNEŞ TANER (Devamla) — İkinci olarak; eğer siz bu kürsüye gelip, Yüce Meclise, bu soruşturmada bilgilerinizle değer katsaydınız, size yürekten katılırdık; ama görüyorum ki, en ufak bir araştırma yapmadan, en ufak bir inceleme yapmadan, bazı basit rakamlara ve gazete haberlerine kanarak, buraya gelip, bu kürsüden aslı ve astarı olmayan şeyleri ve rakamları ifade edebiliyorsunuz.

İBRAHİM GÜRDAL (Isparta) — Ne demek, basit gazete haberleri?

BAŞKAN — Lütfen efendim... Lütfen...

DEVLET BAKANI GÜNEŞ TANER (Devamla) — Sayın Başkan, sayın milletvekilleri...

İSMAİL CEM (İstanbul) — İşte gazete, burada...

BAŞKAN — Sayın Cem, böyle bir usulümüz yok efendim.

DEVLET BAKANI GÜNEŞ TANER (Devamla) — Sizlere şimdi genel politika hakkında bazı şeyleri arz edeceğim.

TURHAN HIRFANOĞLU (Hatay) — Özelleştirmeden bahset.

BAŞKAN — Sayın Hırfanoğlu, lütfen...

DEVLET BAKANI GÜNEŞ TANER (Devamla) — Üretim araçlarının yarıya yakınının devletin elinde olduğunu ve ekonomik faaliyetlerin önemli bir bölümünün devlet kuruluşlarıca gerçekleştirildiğini düşünecek olursak, KİT'lerin daima bütçeye yük olduğunu görüyoruz ve görmeye devam edeceğiz.

Verimlilik için gerekli tedbirlerin bugüne kadar ısrarla alınmasına rağmen, sonuç hiç de tatmirkâr olmamıştır ve olmayacaktır. Bu nedenle, özelleştirme sürecinin ne denli gerekli ve vazgeçilmez olduğu ortadadır.

İSMAİL KÖSE (Erzurum) — Sayın Bakan, Amerika'da Hıristiyan olduğunuz söylendi, doğru mu?

BAŞKAN — Sayın Köse, grup sözcünüz, hem de 12 dakika fazlasıyla sizlere tercüman oldu; olamadıysa, ona anlatın.

Buyurun Sayın Bakan.

HASAN ZENGİN (Manisa) — Sayın Başkan, kaçta satıldığını anlayamadık hâlâ.

DEVLET BAKANI GÜNEŞ TANER (Devamla) — Sayın milletvekilleri, isterseniz sizlere detaylı bilgiler veririm veya isterseniz sizlerin yaptığı gibi burada gayet güzel polemik yaparım. Hangisini tercih edersiniz?

HASAN ZENGİN (Manisa) — Uzatma da anlat.

ADNAN KESKİN (Denizli) — Suallerimize lütfen cevap verin. Bekliyoruz.

DEVLET BAKANI GÜNEŞ TANER (Devamla) — Sayın Meclisi yanıltmadan, doğruyu, güzeli söylemeye çalışıyorum. Müsaade buyurunuz.

ADNAN KESKİN (Denizli) — Suallarımıza cevap verin.

DEVLET BAKANI GÜNEŞ TANER (Devamla) — Muhalefet, Morgan Guaranty'nin 1986 yılında USAŞ için hazırlamış olduğu raporu ortaya attı, bilgileri de bu rapor üzerinden verdi.

Neymiş efendim? Bu banka, 64 milyon dolar değer biçmiş ve biz, şirketin yüzde 70'ini peşin olmak üzere 14.5 milyon dolara -hem de ne şartlarla- peşkeş çekerek satmışız. Böyle diyorlar. (SHP sıralarından "Doğru, doğru" sesleri)

ORHAN ŞENDAĞ (Adana) — Yalan mı?

DEVLET BAKANI GÜNEŞ TANER (Devamla) — Uçak Servisi A.Ş. (USAŞ) 1958 yılında hava meydanlarında uçaklara yer ve ikram hizmetleri vermek üzere kurulmuştur. 1987 yılında, 233 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye istinaden, Türk Hava Yollarının bağlı ortaklığı haline getirilen USAŞ'ın, yer hizmetleri faaliyetleri için, "HAVAŞ" adı altında ayrı bir tüzel kişilik oluşturulmuş ve Türk Hava Yollarının ikram hizmetleri USAŞ'a devredilmiştir. Dolayısıyla USAŞ, sadece ikram hizmetleri veren bir kuruluş haline getirilmiş ve tekel yapısı içerisinde ikram hizmetleri vermeye devam etmiştir. 1987 yılında 54 sayılı Toplu Konut ve Kamu Ortaklığı Kurulu kararıyla özelleştirilmesine karar verilen USAŞ, Kamu Ortaklığına bağlanmış ve bu karara dayanarak özelleştirme uygulamalarına başlanmıştır.

1. First National Bank of Chicago ve Uluslararası Endüstri ve Ticaret Bankasından oluşan konsorsiyum malî danışman olarak; Arthur Young Firması, dış denetim firması olarak görevlendirilmiştir.

2. Arthur Young Firması, USAŞ'ın 1987 yılı hesaplarını denetlemiş ve bu hesapların şirketin durumunu gerçekçi olarak yansıttığını içeren raporu Kamu Ortaklığına iletmıştır.

3. Malî danışman firmaların hazırladığı raporların da Kamu Ortaklığına ulaşmasından sonra, basın ve yayın organları aracılığıyla USAŞ hisselerinin blok satışa konu olacağı duyurulmuş ve teklifler istenmiştir.

Şimdi, teklif veren firmalara gelelim :

1. Şerif Tuğrul Konsorsiyumu, hisselerin yüzde 90'ı için 40 milyon doları peşin, bakiyesi dört yılda ödenmek üzere 54 milyon dolar teklif etmiştir.
2. SAS Grubu, hisselerin yüzde 100'ü için 25 milyon dolar peşin fiyat teklif etmiş ve 10 yıl için tekel hakkı talep etmiştir.
3. Lufthansa Grubu, hisselerin yüzde 100'ü için 15 milyon dolar peşin ve bakiyesi dört yılda ve dört eşit taksitte ödenmek üzere, ayrıca tekel konumu devam etmek şartıyla, 27 milyon dolar teklif etmiştir.
4. Marriott Grubu, hisselerin yüzde 100'ü için ve tekel hakkı tanınmak, Türk Hava Yolları ile uzun vadeli ikram sözleşmesi yapmak kaydıyla 24 milyon dolar peşin ödeme teklif etmiştir.
5. International Catering Services Swissair, hisselerin yüzde 100'ü için 15-20 milyon dolar arasında bir teklifte bulunmuş ve Türk Havayolları ile üç ila beş yıllık ikram sözleşmesi talep etmiştir.
6. Emirair firması ise, hisselerin yüzde 100'ü için 15 milyon dolar peşin ödeme teklif etmiştir.

Teklifler alındıktan sonra, ihaleye katılan firmalardan, 1,5 milyon dolarlık teminat mektubu getirmeleri istenmiş ve teminat mektubu vermeyen firmaların görüşmelere çağrılmayacağı bildirilmiştir. Sonuçta, SAS ve Marriott, teminat mektuplarını vererek, görüşmelere katılmaya hak kazanmışlardır. Diğerleri teminat mektubu vermedikleri için, teklifleri dikkate alınmamıştır. İş ciddiye binince, bu firmalar ortalıktan kaybolmuşlardır.

Bu firmalarla yapılan ilk toplantıda, USAŞ hisselerinin yüzde 70'inin blok olarak satılacağı, bakiye yüzde 30 hisseyi devletin ileride halka açılmak üzere muhafaza edeceği, tekel hakkı verilmeyeceği ve Türk Havayolları ile uzun vadeli bir ikram anlaşması yapmanın söz konusu olmayacağı ifade edilmiş ve bu durum çerçevesinde firmaların tekliflerini revize etmeleri istenmiştir.

Revize teklifler geldiğinde görülmüştür ki, SAS, yüzde 70 hisse için 14 milyon dolar peşin ve vergi sonrası kârın on yıl süre ile yüzde 21'ini ödemeyi önerirken; Marriott grubu, 8 milyon dolar peşin ve vergi öncesi kârın toplam cironun yüzde 14'ünün üzerinde olması halinde arada oluşacak farkın yüzde 35'ini ödemeyi teklif etmiş ve tekel talebini yumuşatmış olmakla birlikte, Türk Havayolları ile uzun vadeli ikram sözleşmesi yapma talebini tekrarlamıştır.

Kamu Ortaklığı, her iki kuruluşa, tekel hakkı verilmeyeceğini ve Türk Havayolları ile uzun vadeli ikram sözleşmesi yapılmasının imkânsız olduğunu bildirmiştir. SAS, bu koşulları dikkate alarak şartlarını değiştirmeyi kabul etmiş; ancak, Marriott grubu çekilmiştir.

Bunun üzerine SAS ile görüşmelere devam edilip, bir niyet mektubu imzalanmış ve konu onay için YPK'ya arz edilmiştir. SAS ile imzalanan niyet mektubunda, sözleşmeye konu olacak fiyatın yanı sıra şu koşullar hükme bağlanmıştır :

USAŞ, 6 meydanda faaliyetlerine devam etmesi konusunda gerekli izinlere sahip olacaktır.

Türkiye Cumhuriyeti Hükümetinin temel politikası, yalnızca kamu kurum ve kuruluşlarının bu sektörde faaliyetine izin verilmemesi doğrultusunda olacaktır; dolayısıyla, USAŞ'a bir tekel hakkı verilmesi söz konusu değildir. Bu sektör, özel teşebbüsün hizmet vermesine her zaman açıktır.

ADNAN KESKİN (Denizli) — On yıllık sözleşme ne oldu Sayın Bakan?

K. KEMAL ANADOL (İzmir) — Zaten tekel.

BAŞKAN — Sayın Keskin...

DEVLET BAKANI GÜNEŞ TANER (Devamla) — USAŞ, beş yıl içerisinde 8,5 milyon dolar daha yatırım yapacaktır.

Türk Havayolları ile ilişkilerde rüçhan hakkı tanınmayacaktır.

USAŞ'ın Devlet Hava Meydanlarından kiraladığı veya kiralayacağı mekânlarla ilgili sözleşmeler on yıl süreyle yapılacak veya yenilenecektir; ancak, bu ana kadar Türk Lirası ile yapılan kontratlar ABD Doları bazına çevrilmiş ve her yıl dolardaki enflasyon oranında bir artış olması kararlaştırılmıştır.

Ayrıca bazı kiralalar artırılmış ve ikram cirosu üzerinden yüzde 3 ila 5 oranlarında Devlet Hava Meydanlarına pay ödenmesi kararlaştırılmış ve böylece USAŞ'ın Devlet Hava Meydanlarına ödeyeceği kira dolar bazında yaklaşık üç misli artırılmıştır.

Uzun süren hisse devir müzakereleri sonucunda, sözleşmeler hazırlanmış ve onay için Yüksek Planlama Kuruluna sunulmuş; sözleşme, Yüksek Planlama Kurulunun onayını aldıktan sonra yürürlüğe girmiştir.

Yapılan hissedarlar sözleşmesinin 10 ve hisse devir sözleşmesinin 16 ncı maddesinde, sözleşme dilinin Türkçe olduğu ve bu konuda Türk mahkemelerinin yetkili kılındığı ve Türk kanunlarının uygulanacağı hükümleri vardır. Daha evvelki yıllarda maalesef daha evvelki iktidarlar, Türk kanunlarını değil, yabancı ülke kanunlarını kabul etmişlerdir. Biz bu sözleşmelerde tahkim için Türk kanunlarının geçerliliğini kabul ettik; arada büyük fark vardır.

Şimdi gelelim 64 milyon dolarlık meseleye : Yer hizmetleri HAVAŞ'a devredilmeden önce USAŞ'ın 1984, 1985 ve 1986 yılları gelir - gider hesaplarına baktığımızda, toplam cironun her üç yılda yüzde 70'inin yer, yüzde 30'unun ikram ve restoran hizmetlerinden oluştuğunu görüyoruz. Morgan Trust'ın Raporundaki rakam, bu bölünme dikkate alınmadan ve şirket tekel koşullarında düşünülerek hazırlanmıştır.

Kaldı ki, son günlerde elden ele dolaşan ve aniden televizyonda beliren, kaynak olarak kullanılmaya çalışılan raporun ilk sayfasında, "Amaç ve Kapsam" bölümünün ilk paragrafında aynen şu ifade kullanılmaktadır : "USAŞ için bu raporda verilen değer, şirketin ekonomik değeri olarak yorumlanmamalıdır. USAŞ, sadece bir örnek olarak kullanılmıştır ve değerlendirilmede kullanılan kabuller, özellikle tekel korumanın doğuracağı önemli kayıpları göz önüne almadığından gerçekçi değildir. Böylece, USAŞ'ın, burada verilen yöntem kullanılarak elde edilen değeri, şirketin gerçek değerinden önemli ölçüde fazla olmaktadır."

ADNAN KESKİN (Denizli) — Sayın Bakan, yüzde 20 düştü...

DEVLET BAKANI GÜNEŞ TANER (Devamla) — Siz hangi hesaba göre yüzde 20 düşüyorsunuz?

ADNAN KESKİN (Denizli) — Siz hangi hesaba göre düşüyorsunuz?

TURHAN HIRFANOĞLU (Hatay) — Kaç tane hesap var? Zapta geçsin.

DEVLET BAKANI GÜNEŞ TANER (Devamla) — Üzülerek görmekteyiz ki, bu konuda bize yöneltilen eleştirilerin büyük bir bölümü akademik kariyeri olan milletvekili arkadaşlarımızdan gelmektedir.

Bu durumda insanın aklına iki şey geliyor. Ya bu gerçekleri kasıtlı olarak çarpıtıyorlar ya da başvuru belgesi olarak kullandıkları bu raporun tamamını okuma zahmetine katlanmıyorlar.

Morgan Guaranty'nin verilerine göre HAVAŞ'ın payı düşülerek ve tekel şartları varsayımıyla yapılan bir değerlendirmede, USAŞ'ın yüzde 100'ü için 19.2 milyon dolarlık bir değer ortaya çıkmaktadır. Bu değer yüzde 70'i için 13.4 milyon dolara tekabül etmektedir. USAŞ'ın danışman firması First National Bank of Chicago ve Uluslararası Endüstri ve Ticaret Bankasının tespit ettiği asgarî değer ise, yüzde 100'ü için 23.5 milyon dolardır; bu rakam, yüzde 70 için, 16.5 milyon dolara karşılık gelmektedir. Oysa biz, USAŞ'ın yüzde 70'ini, tekel hakkı vermeden 14.5 milyon dolara sattık. Ayrıca, şirket, 10 yıl süreyle vergi sonrası kârın yüzde 21'ini bize ödeyecektir. 10 yıl süreyle vergi sonrası kârın yüzde 21'inin bugünkü değerinin 5.3 milyon dolar olduğunu düşünürseniz ve bunu ilave ederseniz, yüzde 70'lik satış karşılığının 19.8 milyon dolar düzeyine çıktığını görürsünüz. Bunu yüzde 100'e irca ederseniz, bu rakamın 25.7 milyon dolar olduğunu görürsünüz.

BAŞKAN — Sayın Bakan, süreniz tamamlanmıştır, toparlayınız lütfen.

DEVLET BAKANI GÜNEŞ TANER (Devamla) — Toparlıyorum efendim.

ADNAN KESKİN (Denizli) — 21 milyar lirada kalacak.

DEVLET BAKANI GÜNEŞ TANER (Devamla) — Onu da izah edeyim. Sizler, hesaplarınızı yaparken, nakit akışı ile kâr - zararı birbirine karıştırıyorsunuz.

ADNAN KESKİN (Denizli) — Hayır efendim.

DEVLET BAKANI GÜNEŞ TANER (Devamla) — Maalesef öyle yapıyorsunuz. Ona da cevap vereyim.

ADNAN KESKİN (Denizli) — Lütfen izah edin, bekliyoruz.

DEVLET BAKANI GÜNEŞ TANER (Devamla) — 1989 senesinde USAŞ'ın devredildiği tarihteki yapmış olduğu tüm kârın hepsi, sene sonunda USAŞ'ın yüzde 30 hissesine sahip olan Kamu Ortaklığına verilecektir. Dolayısıyla, yedinci aydan sonra; yani devir aldığı tarihten sonraki kârlar üzerinden ancak yüzde 70'ini ve onun da farkı olarak kârın da yüzde 21'ini tekrar USAŞ'a devredecektir.

ADNAN KESKİN (Denizli) — Aldı, 21 milyar aldı.

BAŞKAN — Sayın Keskin lütfen... Sayın Keskin...

DEVLET BAKANI GÜNEŞ TANER (Devamla) — Hesaplarınızı doğru yapın, bilmeden yanlış yapıyorsunuz.

ADNAN KESKİN (Denizli) — Aldı 21 milyar lirayı.

BAŞKAN — Yarım saat konuştunuz, oturduğunuz yerden konuşuyorsunuz; ahengi bozmamak için hoşgörü gösteriyorum, beni mecbur etmeyin...

Sayın Bakan, toparlayın lütfen.

DEVLET BAKANI GÜNEŞ TANER (Devamla) — Toparlıyorum Sayın Başkan.

Sayın milletvekilleri, USAŞ'ın, SAS'ın yapacağı 8.5 milyon dolarlık yatırım, kendi hissesine düşen payda ilave edildiğinde, USAŞ'ın ilk yedi ayda ettiği kârın tamamının Kamu Ortaklığına verileceği düşünüldüğü takdirde, takriben bu şirketi, söylediğiniz gibi değil, 30 milyon dolar karşılığında satmış olduğumuzu beyan etmekten gurur duyarım. (SHP sıralarından alkışlar "!!")

ADNAN KESKİN (Denizli) — Hayal! Rüyada gör sen, rüyada.

BAŞKAN — Sayın Bakan, konuşmanızı bitirmeden önce bir hususta çok kısa bir açıklama yapmanızı rica ediyorum.

Konuşmanızda "1930'ların gericiliği" sözcükleri geçti. Anlaşılabilmesi ya da yanlış yorumlanması ihtimaline karşılık, düşüncenizin gerçek şekilde anlaşılabilmesi için çok kısa bir açıklama lütfeder misiniz?

ORHAN ŞENDAĞ (Adana) — Sataşma var.

ADİL AYDIN (Antalya) — Grubumuza sataşma var.

KÖKSAL TOPTAN (Zonguldak) — Açıklamayı biz yapacağız; sataşma var Sayın Başkan.

BAŞKAN — Müsaade buyurun efendim... (DYP sıralarından gürültüler) Müsaade buyurun efendim. Kime sataşma var?... (DYP sıralarından gürültüler) Sayın Şendağ, Sayın Aydın, Sayın Toptan, Sayın Doğan, şu ana kadar hiçbirinizden, sataşma vukuuna dair ne sözlü, ne yazılı bir tek müracaat vakidir. İstirhâm ederim... (DYP sıralarından gürültüler)

KÖKSAL TOPTAN (Zonguldak) — Sataştı; konuşmasını siz takip etmiyor musunuz?

BAŞKAN — Benim Sayın Bakandan bu açıklamayı istememin nedeni, Sosyal Demokrat Halkçı Parti Grup Başkanvekili Sayın Hasan Fehmi Güneş'in, ciddî ve usule uygun bir biçimde yazılı müracaatını dikkate almamdadır. (ANAP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar) Buyurun Sayın Bakan.

DEVLET BAKANI GÜNEŞ TANER (Devamla) — Sayın Başkan, sayın milletvekilleri, Türkiyemiz değişmiştir, Türkiyemiz değişmektedir; dünya da değişmiştir, dünya da değişmektedir. Ben burada bir zihniyet farklılığını açıkça ortaya koymak için konuştum ve şunu açıkça söylemekten çekinmiyorum : 1930'lardaki zihniyet artık 1989 Türkiyesinde yoktur. (ANAP sıralarından "Bravo" sesleri alkışlar; SHP sıralarından gürültüler)

BAŞKAN — Sayın Bakan, özetle bağlayın lütfen. Son beyanlarınızı rica ediyorum.

DEVLET BAKANI GÜNEŞ TANER (Devamla) — Özetleyeyim efendim.

CEMAL ŞAHİN (Çorum) — Bakan gericiliğin ne olduğunu biliyor mu?

DEVLET BAKANI GÜNEŞ TANER (Devamla) — Türkiye'nin etrafını duvarlarla çevirerek insanları yurt dışına üç sene de bir çıkmaları zorluğuna katlandıran, cebinde 2 dolar tutan ayakkabı boyacısı çocuğu hapse attıran, sigara satan insanı kolundan tutup götürten ve memleketi 70 sente muhtaç eden zihniyetin artık Türkiye'de yürürlükte kalmayacağını ifade ediyorum. (ANAP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar; SHP ve DYP sıralarından gürültüler)

Şunu da bilmenizi arzu ediyorum : Bugün, Sosyal Demokrat Halkçı Parti kendi fikirlerini açıkça söylemiştir.

HASAN ZENGİN (Manisa) — Sayın Başkan, 1930 yılında...

BAŞKAN — Sayın Zengin... Sayın Zengin, öğleden beri dördüncü defadır yerinizden sataşıyorsunuz; ama artık görüyorum ki, Kamer Genç yok, yerini doldurmaya çalışıyorsunuz. Rica ederim... (SHP sıralarından "Aaa!" sesleri)

İ. ÖNDER KIRLI (Balıkesir) — Kışkırtıyor. Milletvekili o. Böyle konuşmak size yakışmıyor. Ayıpl..

BAŞKAN — Buyurun Sayın Bakan ve lütfen tamamlayın.

DEVLET BAKANI GÜNEŞ TANER (Devamla) — Sayın SHP yöneticilerine göstermek istiyorum : Elimde 10 Ekim 1989 tarihli Wall Street Journal Gazetesi var. Bu gazetede ki makaleyi okursanız, Sovyet Rusya'da Aeroflot'un, catering servisini, yani aynı USAŞ gibi hizmetini 5 milyon dolara tekel olarak yirmi sene süreyle yüzde 49 olarak sattıklarını ve her sene de 15 milyon dolar kârı garanti ettiklerini öğrenirsiniz. Bunu Sovyet Rusya yapıyor. Neden yapıyor?

TEVFİK ERTÜZÜN (Zonguldak) — Kiraya verdi, satmadı, bilmiyorsunuz. Niye çarpıtıyorsunuz?

DEVLET BAKANI GÜNEŞ TANER (Devamla) — Ben çarpıtmıyorum, neden yaptığınızı izah ediyorum. (DYP sıralarından gürültüler)

ERTEKİN DURUTÜRK (Isparta) — Yalan söylüyorsun.

BAŞKAN — Sayın Bakan, Genel Kurula hitap ederek son beyanlarınızı yapınız.

DEVLET BAKANI GÜNEŞ TANER (Devamla) — Sayın Başkan, o kadar müdahale oldu ki, burada konuşamadım.

BAŞKAN — Haklısınız. Ben de âdeta yoklama yaparcasına isimlerini saymak zorunda kaldım; ama, daha Genel Kurulun yapılmasını arzuladığı komisyonlara üye seçimi var. İzin verirseniz çalışma süremiz ilerlemektedir, lütfen bağlayınız.

DEVLET BAKANI GÜNEŞ TANER (Devamla) — Bağlıyorum Sayın Başkan.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri, dünyamız hızla değişmektedir. Bu değişen dünyaya yarın AET'ye üye olacak Türkiye'nin, sadece AET'ye değil, dünyaya entegre olması lazımdır. Bunun için, Türkiye'nin dünyadan ayrı mütalaa edilmesi, kapalı kapılar ardında kendi yağımızla kavrulalım felsefesinin artık geçerliliğini sürdürmediği, açık seçik beyanla ifade edilmiştir. Bunun sadece biz değil, Anavatan Partisini 1987 seçimlerinde iktidara getiren halkımız söylemiştir.

Hepinize sevgiler, saygılar sunarım. (ANAP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Bakan.

Sayın milletvekilleri, Başbakan Turgut Özal hakkındaki gensoru önergesinin... (SHP ve DYP sıralarından gürültüler, sıra kapaklarına vurmalar)

İSMAİL CEM (İstanbul) — Sayın Başkan, sataşma dolayısıyla söz istiyorum.

BAŞKAN — Sayın Cem...

TEVFİK ERTÜZÜN (Zonguldak) — Sayın Başkan, Sayın Bakan, ismimi de zikrederek çok ağır bir ithamda bulundu, sözlerimi "Gerici zihniyet" olarak nitelendirdi; zabitlerde vardır. Bu bakımdan, şahsıma sataşma dolayısıyla söz istiyorum.

BAŞKAN — Sayın Ertüzün, lütfen, sırayla...

Sayın Cem, yazılı önereniz elimde, inceledim. İddiaların varit olup olmadığını tespit etmek için tutanakları istedim.

İ. ÖNDER KIRLI (Balıkesir) — Şimdi söz verebilirsiniz Sayın Başkan, çoğu zaman tutanakların getirilmesine ihtiyaç olmuyor.

BAŞKAN — Tutanakları istedim. Tutanakları niçin istedim : Heyecanlı üyelere cevaben değil; ama size açıklamak için söylüyorum. Sayın Bakanın konuşmasında evvela ismi alıniz geçmedi; ama, önerenizde, "Televizyona çıkan bendim" buyurduğunuz için bunu delil kabul ederek, ayrıca "AT"ye girmekle özelleştirmeye karşı olmak" konularındaki iddialarınızın gerçek olup olmadığını anlamak ve bu oturum içerisinde durumu değerlendirmek üzere bekliyorum.

İSMAİL CEM (İstanbul) — O halde, şimdi konuşabilirim?

BAŞKAN — Hayır efendim, söz vermiyorum. Bekliyorum; yani, tutanakları inceledikten sonra, bu oturum içerisinde gereken cevabı vereceğim.

Değerli arkadaşlarım, süremiz muayyen; gündemde Genel Kurulun tamamlanmasını arzuladığı komisyon seçimleri var ve gensoru önergesi üzerindeki görüşmeler tamamlandı.

Ben, ısrar ile usulün, bilinen hükümlerle Başkanlığı hangi noktaya götüreceğini de biliyorum; ama şu ana kadar olgunluk içerisinde verimli bir şekilde sürdürdüğümüz bu görüşmeleri, aynı ahenk içerisinde tamamlamak düşüncesiyle, izin vererseniz, tutanakları inceledikten sonra sataşma konusunu ve Sayın Ertüzün'ün itirazını mütalaa edeceğim.

Değerli arkadaşlarım, gensoru önergesinin gündeme alınıp alınmayacağı hususundaki görüşmeler tamamlanmıştır. (SHP sıralarından gürültüler, sıra kapaklarına vurmalar)

HASAN FEHMİ GÜNEŞ (İstanbul) — Sayın Başkan, söz istiyorum.

BAŞKAN — Şimdi, gensoru önergesinin gündeme alınıp alınmayacağı hususunu oylarınıza sunacağım : Gensoru önergesinin gündeme alınmasını kabul edenler...

HASAN FEHMİ GÜNEŞ (İstanbul) — Sayın Başkan, söz istiyorum.

İSMAİL CEM (İstanbul) — Sayın Başkan, söz istiyorum.

BAŞKAN — Sayın milletvekilleri, oylamaya geçmeden önce yapılan itirazları değerlendirdik ve oylamaya geçtik efendim. (SHP sıralarından "Hayır, değerlendirmediniz" sesleri) Oylamaya geçtik efendim.

DENİZ BAYKAL (Antalya) — Grup Başkanvekilimizin bir müracaatı var.

BAŞKAN — Kabul edenler... (SHP sıralarından gürültüler)

DENİZ BAYKAL (Antalya) — Sayın Başkan, oylamaya geçmeden önce uyardık, siz de fark ettiniz. Size saygısızlık etmek istemiyoruz; ama haklı bir müracaatımızı örtbas ediyorsunuz. Görevinizi yapmıyorsunuz.

BAŞKAN — Kabul edenler... (SHP sıralarından gürültüler)

DENİZ BAYKAL (Antalya) — Sayın Başkan, oylamaya geçmeden önce size arz ettik.

BAŞKAN — Kabul etmeyenler... (SHP sıralarından gürültüler, sıra kapaklarına vurmalar)

VEFA TANIR (Konya) — Peki, kabul edenleri niye yazdınız oraya?

BAŞKAN — Gensoru önergesinin gündeme alınması kabul edilmemiştir. (ANAP sıralarından “Bravo Başkan” sesleri)

DENİZ BAYKAL (Antalya) — Sayın Başkan, size yakıştıramadık.

HASAN FEHMİ GÜNEŞ (İstanbul) — Sayın Başkan, bir şey arz etmek istiyorum.

BAŞKAN — Sayın Baykal, Sayın Güneş, oylamaya geçtikten sonra, siz... (SHP sıralarından “Hayır, oylamaya geçilmeden söz istendi” sesleri, gürültüler)

DENİZ BAYKAL (Antalya) — Sayın Başkan, bugün çok kötü bir sınav verdiniz; size yakıştıramadım.

BAŞKAN — Oylamaya geçmeden önce Sayın Güneş'in tavzih isteyen... (SHP sıralarından gürültüler)

TURHAN HIRFANOĞLU (Hatay) — Oylamaya geçmeden söz istendi Sayın Başkan.

BAŞKAN — Sayın milletvekili... Sayın Hırfanoğlu, topluca söylemekle ve gürültü çıkarmakla bir çözüm sağlayamayız.

DENİZ BAYKAL (Antalya) — Hayır efendim. Oylamaya geçmeden önce söz istendi. Siz gerçeği söylemiyorsunuz; bir başkana yakışmaz. Bir başkana bunu söylemenin da ayıp bir şey olduğunu biliyorum. (Gürültüler)

ABDULKADİR ATEŞ (Gaziantep) — Sayın Başkan, lütfen görevinizi iyi yapınız. (Gürültüler)

BAŞKAN — Sayın Ateş, siz bana bugün onbeşinci defadır hitap ediyorsunuz; ama, ben size ilk defa muhatap oluyorum. İstirham ederim...

Demin de söyledim, Sayın Güneş'in tavzih isteyen önergesini Genel Kurul huzurunda -gördüğünüz gibi- değerlendirdim ve Sayın Bakan gerekli açıklamayı yaptı. (SHP sıralarından gürültüler)

İ. ÖNDER KIRLI (Balıkesir) — Yapmadı. Ne yaptı? Hakaretini sürdürdü.

ADNAN KESKİN (Denizli) — Olur mu Sayın Başkan?

BAŞKAN — Efendim, tavzih takdiri Başkanlığın yetkisi dahilindedir. Çünkü, Sayın Güneş bana verdiği önergesinde, bir sataşmadan...

ERDAL KALKAN (Edirne) — Senden başka kimse konuşmuyor ki.

BAŞKAN — Dikkat buyurun, oturumu ben yönetiyorum. İçtüzük, bu görevi, bu yetkiyi bana veriyor tabii ki. (SHP sıralarından gürültüler) Dinleyin, öğrenin. (SHP sıralarından gürültüler)

Yazılı metin burada. Sayın Güneş “sataşma vardır” dememiştir, Sayın Güneş, “söz istiyorum” dememiştir, Sayın Güneş, “usule itiraz ediyorum” dememiştir. “Sayın Başkan, bu konuda tavzih yapılmasını dikkatinize sunuyorum” demiştir; öyle mi Sayın Güneş?

HASAN FEHMİ GÜNEŞ (İstanbul) — Sayın Başkan...

BAŞKAN — Öyle mi değil mi efendim? (SHP sıralarından ayağa kalkmalar, gürültüler)

HASAN FEHMİ GÜNEŞ (İstanbul) — Sayın Başkan, aynen öyle; yalnız, izin verir misiniz?

BAŞKAN — Okuyorum efendim :

“Sayın Başkanlığa...” (SHP sıralarından gürültüler)...

Değerli arkadaşlarım, müsaade buyurun...

“Kale almadınız, işleme koymadan oylamaya geçtiniz, örtbas etmeye çalıştınız” dediğiniz şeyi okuyorum. (SHP sıralarından gürültüler)

HASAN FEHMİ GÜNEŞ (İstanbul) — Efendim o kısma itirazımız yok ki.

BAŞKAN — Değerli arkadaşlarım, eğer bana sizin Grup Başkanvekilinizin yazdığı bir önergeyi okumayı dahi çok görüyorsanız, ben buradan size neyi nasıl anlatabilirim? (SHP sıralarından gürültüler) O zaman İçtüzük sarihdir, ben görevimi ve yetkilerimi biliyorum.

Sataşma iddiasında mısınız?

HASAN FEHMİ GÜNEŞ (İstanbul) — Hayır Sayın Başkan. Müsaade buyurun izah edeyim.

BAŞKAN — Sataşma olduğu kanaatinde değilim.

HASAN FEHMİ GÜNEŞ (İstanbul) — Sayın Başkan müsaade buyurun.

BAŞKAN — Genel Kurulun oyuna baş vurayım mı? (SHP sıralarından gürültüler) İstirham ederim... (SHP sıralarından gürültüler)

Sayın Güneş, evvela, Grubunuzun kaç sözcüsü var, grubunuzun kaç başkanvekili var? Ben zatı âlinizi dinlemek istiyorum, ama lütfen sükûneti temin edin. Sayın Güneş sizin düşüncüklerinizi anlatmak imkânından mahrum mu? (SHP sıralarından gürültüler) Lütfen... Lütfen...

Buyurun Sayın Güneş.

HASAN FEHMİ GÜNEŞ (İstanbul) — Sayın Başkan, tavzih edilmesi konusundaki talebim aynen sizin açıkladığınız gibi.

BAŞKAN — Değerlendirdim mi, uydum mu efendim? (SHP sıralarından “Sayın Başkan dinle” sesleri, gürültüler)

HASAN FEHMİ GÜNEŞ (İstanbul) — Bu konudaki duyarlılığınızı da saygıyla karşılıyorum; ancak Sayın Bakan, “1930’ların gericiliği” sözcüklerini açıklama yerine, tekrarladı. Bu tatmin edici değildir. Büyük Atatürk’ün sorumlu olduğu bir dönemi “gerici” olarak nitelendiriyor mu, nitelendirmiyor mu? Nitelendirdiğin de ısrar etti. O zaman bu bir sataşmadır. Bu nedenle “söz istiyorum” diye ikinci defa arz etmek istediğim bu idi. Oylamaya geçmeden evvel arz etmek istediğim bu idi; bunu göremediniz Sayın Başkan.

BAŞKAN — Sayın Güneş, ben dikkatle ve iyi niyetle önergenizin gereğinin ifa edildiği düşüncesiyle oylamaya geçmiştim. Gerek Sayın Ertüzün’ün, gerek diğer sayın milletvekillerinin müdahalelerini, sizin ifade buyurduğunuz dışında İçtüzüğe ve teamüle uygun bulmadığım laf atmalar, engellemeler, şaşırtmalar; tek kelimeyle, “sataşmalar” telakki ettiğim için oylamaya geçtim.

Nitekim oylamaya geçtiğimi kabul eden muhalefet gruplarına mensup birçok sayın üye de oy verdiğini gösterir manada ellerini kaldırdılar. (SHP sıralarından gürültüler) Ben de kabul edenleri saydıktan sonra "kabul etmeyenler"i sordum. Eğer sataşma olduğu hususunda bir ısrarımız, bir iddianız varsa, onu tabii ki usulü dairesinde mütalaa ederim.

Sayın Güneş, Sosyaldemokrat Halkçı Parti Grubuna bir sataşma olduğu kanaatinde değildim; çünkü, Sayın Bakan, genelde ve siyasi parti adı zikretmeksizin bir dönemi ve tabii ki Cumhuriyetimizin Kurucusu Büyük Atatürk'ün büyük adını da hiç anmadan, bir dönemi... (SHP sıralarından gürültüler)

HASAN FEHMİ GÜNEŞ (İstanbul) — Sayın Başkan, lütfen...

BAŞKAN — Değerli arkadaşlarım, lütfen...

O bakımdan, bir sataşma olmadığı kanaatindeyim. İsrar ediyor musunuz?

HASAN FEHMİ GÜNEŞ (İstanbul) — Sayın Bakan, belki açıklayacak efendim.

BAŞKAN — Sayın Bakan, eğer açıklama gereğini düşünüyorsanız, açıklamanızı, yerinizden ve yeni hassasiyetlere, yeni sataşmalara meydan vermeden yapınız. Lütfen... (SHP sıralarından "kürsüden açıklasın" sesleri)

DEVLET BAKANI GÜNEŞ TANER (İstanbul) — Sayın Başkan, 1930'lar zihniyetinin... (SHP sıralarından "duyamıyoruz" sesleri)

BAŞKAN — Dinleyin efendim; eğer gürültü yapmazsanız duyarsınız.

Buyurun Sayın Bakan.

DEVLET BAKANI GÜNEŞ TANER (İstanbul) — Sayın Başkan, 1930'lardaki dünya zihniyetini ifade ettim, Türkiye ile direkt ilişkisi yoktur.

BAŞKAN — Teşekkür ederim.

Sayın milletvekilleri, Başkanlığın da telakki ettiği gibi, Sayın Bakan, 1930'lardan, özellikle, ya da mühnasıran ülkemizi, Türkiyemizi değil, Cumhuriyetimizin o dönemini değil, Büyük Atatürkümüzün o dönemini değil, bilindiği gibi, dünya literatüründe yer alan ve 1930'lar denilince dünyaya aşına herkesin, ancak genel bir deymi anlayacağını kabul ederek, bu ifadeyi kullanmıştır; bu şekilde açıkladılar. Bu durumda, bir sataşma olmadığı düşüncesiyle, konuyu kapatıyorum efendim. (SHP sıralarından gürültüler)

İ. ÖNDER KIRLI (Balıkesir) — Siz Başkanlığı bırakın, avukatlık yapın.

BAŞKAN — Sayın milletvekilleri, gündemin "Seçim" kısmına geçiyoruz.

İSMAİL CEM (İstanbul) — Sayın Başkan, bana söz verecektiniz.

BAŞKAN — Sayın Cem, demin arz ettim; bildiğiniz gibi, önermeniz Başkanlıkça dikkate alındı, tutanaklar istendi ve aynı oturum içerisinde olmak kaydıyla, eğer sataşma varit görülecek olursa, tabiiyle söz verilebileceği söylendi; ama dediğim gibi, süremiz dolmak üzere, en az o kadar önemli çalışmalarımız var; Genel Kurulun yapmak istediği seçimler var.

Sayın milletvekilleri, çalışma süremiz dolmak üzeredir. Gündemimizin "Seçim" bölümünde yer alan komisyonlara üye seçimlerini tamamlamak ve bu arada Sayın Cem'in sataşma iddiasını karara bağlamak üzere, sürenin uzatılmasını oylarınıza sunacağım.

ORHAN ŞENDAĞ (Adana) — Sayın Ertüzün'ün satışma iddiası ne olacak Sayın Başkan?

BAŞKAN — Çalışmamızın, arz ettiğim gündem tamamlanıncaya kadar devamını oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teşekkür ederim.

Gündemin "Seçim" kısmına geçiyoruz.

VI. — SEÇİMLER

1. — Komisyonlara Üye Seçimi

BAŞKAN — Gündemin "Seçim" kısmında yer alan Türkiye Büyük Millet Meclisi komisyonlarına üye seçimini yapacağız.

Komisyon üyelikleri için siyasî parti gruplarınca gösterilen adayların listeleri, basılıp sayın üyelere dağıtılmıştır.

Şimdi, İçtüzüğün 21 inci maddesine göre her komisyon listesini ayrı ayrı okutup oylarınıza sunacağım.

Sayın milletvekilleri, komisyon listelerinin basımından sonra, Sosyaldemokrat Halkçı Parti Grubunca, Millî Eğitim, Sağlık ve Sosyal İşler ve Dilekçe komisyonlarına gösterilen adaylarda bazı değişiklikler yapılmış; ancak, bunun dağıtılan listelere işlenmesi mümkün olamamıştır. Söz konusu listeler, bu değişiklik ve düzeltilmiş şekliyle okunup oylarınıza sunulacaktır. Bilgilerinize sunulur.

Anayasa Komisyonu aday listesini okutuyorum :

ANAYASA KOMİSYONU ÜYELİKLERİ ADAY LİSTESİ (23)

Ana. P. (15)

Ledin Barlas	Adana
Kâmil Tuğrul Coşkunoglu	Ankara
Mehmet Sezai Pakuslu	Ankara
Abdullah Cengiz Dağyar	Antalya
Faik Tarımcıoğlu	Bitlis
Naim Geylani	Hakkâri
Mehmet Onur	Kahramanmaraş
Hüseyin Sabri Keskin	Kastamonu
Abdülmecit Yağan	Kayseri
Metin Emiroğlu	Malatya
Münir Fuat Yazıcı	Manisa
Alaattin Fırat	Muş
Yılmaz Altuğ	Sivas
Mehmet Zeki Uzun	Tokat
Ahmet Avcı	Uşak

SHP (5)

İbrahim Cüneyt Canver	Adana
Ekin Dikmen	İçel
İsmail Hakkı Önal	İstanbul
M. Turan Bayazıt	İzmir
Ömer Türkçakal	Kocaeli

DYP (3)

Mustafa Çorapçıoğlu	Balıkesir
Yaşar Topçu	Sinop
Güneş Müftüoğlu	Zonguldak

BAŞKAN — Okunan listeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Kabul etmeyenler...
Kabul edilmiştir.

ADALET KOMİSYONU ÜYELİKLERİ ADAY LİSTESİ (23)

Ana. P. (15)

Mehmet Çevik	Ankara
Alpaslan Pehlivanlı	Ankara
Mustafa Cumhuri Ersümer	Çanakkale
Hasan Tanrıöver	Gaziantep
Mehmet Pürdeloğlu	Hatay
Rüştü Kâzım Yücelen	İçel
Abdülbaki Albayrak	İstanbul
Talat İçöz	İstanbul
Burhan Cahit Gündüz	İzmir
Murat Başesgioğlu	Kastamonu
Gökhan Maraş	Kırşehir
Ali Pınarbaşı	Konya
Mehdin Işık	Muş
İhsan Nuri Topkaya	Ordu
Ayhan Reyhan Sakallıoğlu	Sakarya

SHP (5)

Kâmil Ateşoğulları	Ankara
Ali Haydar Erdoğan	İstanbul
Hüsnü Okçuoğlu	İstanbul
Güneş Gürseler	Tekirdağ
Orhan Veli Yıldırım	Tunceli

DYP (3)

Hasan Namal	Antalya
Beytullah Mehmet Gazioğlu	Bursa
Ahmet Neidim	Sakarya

BAŞKAN — Okunan listeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Kabul etmeyenler...
Kabul edilmiştir.

MİLLÎ SAVUNMA KOMİSYONU ÜYELİKLERİ ADAY LİSTESİ (23)

Ana. P. (15)

Muzaffer Atılgan	Ankara
Rifat Diker	Ankara
Mustafa Bozkurt	Aydın
İsmail Dayı	Balıkesir
Kâzım Oksay	Bolu
İsmet Tavgaç	Bursa
Halil Orhan Ergüder	İstanbul
Ramiz Sevinç	İzmir
Recep Orhan Ergun	Kayseri
Mehmet Gürbüz Şakranlı	Manisa
Mümtaz Özkök	Sakarya
Mümtaz Güler	Uşak
Mehmet Topaç	Uşak
Seyit Ahmet Dalkıran	Yozgat
Hasan Pertev Aşçıoğlu	Zonguldak

SHP (5)

Kâzım Ulusoy	Amasya
Erol Ağagil	Ankara
Durmuş Fikri Sağlar	İçel
Ahmet Ersin	İzmir
Hasan Zengin	Manisa

DYP (3)

Abdulkadir Cenkciler	Bursa
Lâtif Sakıcı	Muğla
Ömer Barutçu	Zonguldak

BAŞKAN — Okunan listeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Kabul etmeyenler...
Kabul edilmiştir.

İÇİŞLERİ KOMİSYONU ÜYELİKLERİ ADAY LİSTESİ (23)

Ana. P. (15)

Abdurrahman Karaman	Adıyaman
Hasan Çakır	Antalya
Necat Tunçsiper	Balıkesir
Ali Necmettin Şeyhoğlu	Çankırı
Mustafa Namlı	Çorum
Rıza Şimşek	Erzurum
Leyla Yeniay Köseoğlu	İstanbul
Galip Demirel	Malatya
Bahri Kibar	Ordu
Yılmaz Sanioğlu	Ordu

Kudbettin Hamidi	Siirt
Eyüp Cenap Gülpınar	Şanlıurfa
Aziz Bülent Öncel	Şanlıurfa
İhsan Bedirhanoğlu	Van
Selahattin Mumcuoğlu	Van

SHP (5)

İbrahim Tez	Ankara
Ayhan Arifağaoğlu	Artvin
M. Kemal Duduoğlu	Hatay
Erol Köse	Kocaeli
Mehmet Adnan Ekmen	Mardin

DYP (3)

İsmail Köse	Erzurum
Ertekin Durutürk	Isparta
Ömer Şeker	Konya

BAŞKAN — Okunan listeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Kabul etmeyenler...
Kabul edilmiştir.

DIŞİŞLERİ KOMİSYONU ÜYELİKLERİ ADAY LİSTESİ (23)

Ana. P. (15)

Hasan Adnan Tutkun	Amasya
Göksel Kalaycıoğlu	Ankara
Bahattin Çaloğlu	Artvin
Fethi Çelikbaş	Burdur
Hüsamettin Örüç	Bursa
Hüseyin Cahit Aral	Elâzığ
Sabahattin Aras	Erzurum
Mehmet Vehbi Dinçerler	Hatay
Bülent Akarcalı	İstanbul
Cevdet Akçalı	İstanbul
Mehmet Cavit Kavak	İstanbul
Ali Tanrıyar	İstanbul
Mehmet Keçeciler	Konya
Abdülvahap Dizdaroğlu	Mardin
Ali Rıfki Atasever	Tekirdağ

SHP (5)

M. Tahir Köse	Amasya
Tevfik Koçak	Ankara
Fuat Atalay	Diyarbakır
İstemihan Talay	İçel
İsmail Cem	İstanbul

DYP (3)

Baki Durmaz
İbrahim Demir
İrfan Demiralp

Afyon
Antalya
Samsun

BAŞKAN — Okunan listeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Kabul etmeyenler...
Kabul edilmiştir.

MİLLÎ EĞİTİM KOMİSYONU ÜYELİKLERİ ADAY LİSTESİ (23)

Ana. P. (15)

Metin Balıbey	Afyon
Mustafa Kızıloğlu	Afyon
Mehmet Ali Doğuşlu	Bingöl
Aycan Çakıroğulları	Denizli
Nuri Gökalp	İstanbul
Kemal Karhan	İzmir
Adil Erdem Bayazıt	Kahramanmaraş
Ahmet Servet Hacıpaşaoğlu	Kayseri
Bülent Atasayan	Kocaeli
Adil Küçük	Konya
Mehmet Şimşek	Konya
Mehmet Bülent Çaparoğlu	Malatya
Mustafa Nazıkoğlu	Rize
Hüseyin Aydın Arvası	Van
Ali Şakir Ergin	Yozgat

SHP (5)

Rıza Yılmaz	Ankara
Rıza İliman	Çorum
Cemal Şahin	Çorum
Mehmet Fuat Erçetin	Edirne
Mehmet Dönen	Hatay

DYP (3)

Baki Durmaz	Afyon
Mehmet Tahir Şaşmaz	Elazığ
H. Cavit Erdemir	Kütahya

BAŞKAN — Okunan listeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Kabul etmeyenler...
Kabul edilmiştir.

SANAYİ VE TEKNOLOJİ VE TİCARET KOMİSYONU
ÜYELİKLERİ ADAY LİSTESİ (23)

Ana. P. (15)

Mehmet Özalp	Aydın
Ali Sami Akkaş	Balıkesir
Kudret Bölükoğlu	Balıkesir
Ahmet Edip Uğur	Balıkesir

Mehmet Gedik
Metin Yaman
Ali Rıza Yılmaz
Hayrettin Elmas
Adnan Yıldız
Ali Topçuoğlu
Sadettin Ağacık
M. İrfan Başyazıcıoğlu
Kemal Birlik
Erkan Yüksel
Muslih Görentaş

Bursa
Erzincan
İçel
İstanbul
İstanbul
Kahramanmaraş
Kastamonu
Kayseri
Siirt
Tokat
Van

SHP (5)

Abdullah Sedat Doğan
Mustafa Yılmaz
Yusuf Kenan Sönmez
Veli Aksoy
Neccar Türkcan

Adana
Gaziantep
İstanbul
İzmir
İzmir

DYP (3)

Mehmet Korkmaz
Mehmet Çakıroğlu
Şinasi Altuner

Kütahya
Trabzon
Zonguldak

BAŞKAN — Okunan listeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Kabul etmeyenler...
Kabul edilmiştir.

**BAYINDIRLIK, İMAR, ULAŞTIRMA VE TURİZM KOMİSYONU
ÜYELİKLERİ ADAY LİSTESİ (23)**

Ana. P. (15)

Ersin Koçak
Cezmi Erat
Mehmet Yüzügüler
Muhyettin Mutlu
İbrahim Özel
Nurettin Dilek
Mustafa Hikmet Çelebi
Işıl Saygın
Kâzım Çağlayan
Süleyman Şükrü Zeybek
Yalçın Koçak
Kaya Opan
Necati Akıncı
Osman Doğan
Avni Akkan

Adana
Ağrı
Aydın
Bitlis
Burdur
Diyarbakır
Gaziantep
İzmir
Kırşehir
Muğla
Sakarya
Sivas
Şanlıurfa
Şanlıurfa
Trabzon

SHP (5)

Eşref Erdem	Ankara
Mehmet Kahraman	Diyarbakır
Yüksel Çengel	İstanbul
Ali Rıza Sirmen	Kocaeli
Musa Gökbel	Muğla

DYP (3)

Haydar Baylaz	Bingöl
Fuat Kılca	İzmir
Ahmet Uncu	Kahramanmaraş

BAŞKAN — Okunan listeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Kabul etmeyenler...
Kabul edilmiştir.

**TARIM, ORMAN VE KÖYİŞLERİ KOMİSYONU ÜYELİKLERİ
ADAY LİSTESİ (23)**

Ana. P. (15)

Zeynel Aslan	Adıyaman
İlker Genlik	Çanakkale
Ali Çiftçi	Çankırı
Şener İşleten	Edirne
Ahmet Günebakan	Gaziantep
Mehmet Ali Karadeniz	Giresun
Mehmet Pürdeloğlu	Hatay
Hikmet Biçentürk	İçel
Ali Er	İçel
Sabri Aras	Kars
Abdurrahman Bozkır	Konya
Mehmet Yenişehirlioğlu	Manisa
Beşir Çelebioğlu	Mardin
Ahmet Altıntaş	Muğla
Reşic Çelik	Van

SHP (5)

Ömer Çiftçi	Ankara
Salih Sümer	Diyarbakır
Turhan Hırfanoglu	Hatay
Gürcan Ersin	Kırklareli
Ekrem Kangal	Sivas

DYP (3)

Adil Aydın	Antalya
Ferit Bora	Diyarbakır
Ümit Canuyar	Manisa

BAŞKAN — Okunan listeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Kabul etmeyenler...
Kabul edilmiştir.

SAĞLIK VE SOSYAL İŞLER KOMİSYONU ÜYELİKLERİ
ADAY LİSTESİ (23)

Ana. P. (15)

İbrahim Öztürk	Adana
Hamdi Özsoy	Afyon
Yaşar Eryılmaz	Ağrı
Sait Ekinci	Burdur
Nevzat Aksu	Çorum
Nizamettin Özdoğan	Elazığ
Mustafa Balcılar	Eskişehir
Mehmet Akdemir	Gaziantep
Burhan Kara	Giresun
Kerem Güneş	Kars
Mehmet Rauf Ertekin	Kütahya
Mehmet Aydın	Samsun
Ömer Günbulut	Sivas
Talat Sargın	Tokat
Mahmut Orhon	Yozgat

SHP (5)

Mustafa Kul	Erzincan
Öner Miski	Hatay
Ali Uyar	Hatay
Türkân Akyol	İzmir
Halil Çulhaoğlu	İzmir

DYP (3)

Abdullah Ulutürk	Afyon
Ahmet Küçükkel	Elazığ
Doğan Baran	Niğde

BAŞKAN — Okunan listeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Kabul etmeyenler...
Kabul edilmiştir.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ HESAPLARINI İNCELEME
KOMİSYONU ÜYELİKLERİ ADAY LİSTESİ (16)

Ana. P. (10)

Arif Ağaoğlu	Adıyaman
Mehmet Yaşar	Ağrı
Seçkin Fırat	Bolu
Muhittin Karaman	Gümüşhane
Hüseyin Sabri Keskin	Kastamonu
Cemal Özbilen	Kırklareli
Talat Zengin	Malatya
Gürbüz Yılmaz	Ordu
Hilmi Biçer	Sinop
Bahri Karakeçili	Şanlıurfa

SHP (4)

Mahmut Keçeli	Adana
Tayfur Ün	Bilecik
Mustafa Çakır	Giresun
Ali Şahin	Kahramanmaraş

DYP (2)

Orhan Şendağ	Adana
Önol Şakar	Manisa

BAŞKAN — Okunan listeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Kabul etmeyenler...
Kabul edilmiştir.

DİLEKÇE KOMİSYONU ÜYELİKLERİ ADAY LİSTESİ (17)

Ana. P. (11)

Ahmet Akgün Albayrak	Adana
Ercan Vuralhan	Ankara
Ülkü Güney	Gümüşhane
İlker Tuncay	Çankırı
Behiç Sadi Abbasoğlu	İstanbul
İbrahim Özdemir	İstanbul
Nuh Mehmet Kaşıkçı	Kayseri
Mehmet Emin Seydagil	Muş
Mehmet Akarca	Samsun
Murat Batur	Şanlıurfa
Metin Gürdere	Tokat

SHP (4)

İlhami Binici	Bingöl
Zeki Ünal	Eskişehir
Mehmet Ali Eren	İstanbul
Mahmut Alınak	Kars

DYP (2)

İbrahim Gürdal	Isparta
Atilla İmamoğlu	Kahramanmaraş

BAŞKAN — Okunan listeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Kabul etmeyenler...
Kabul edilmiştir.

KAMU İKTİSADİ TEŞEBBÜSLERİ KOMİSYONU ÜYELİKLERİ
ADAY LİSTESİ (35)

Ana. P. (23)

Mehmet Perçin	Adana
Hasan Fecri Alpaslan	Ağrı
Nevzat Durukan	Bolu
Rıfkı Yaylalı	Erzurum

İsmet Oktay	Eskişehir
Ünal Yaşar	Gaziantep
Yavuz Köymen	Giresun
Kâmrân Karaman	Hatay
Temel Gündoğdu	İstanbul
Altan Kavak	İstanbul
Mustafa Hilmi Özen	İstanbul
Ziya Ercan	Konya
Haydar Koyuncu	Konya
Erkan Kemaloğlu	Muş
Ali Babaoğlu	Nevşehir
Nabi Poyraz	Ordu
Mustafa Parlak	Rize
Şadan Tuzcu	Rize
Ersin Taranoğlu	Sakarya
Mahmut Karabulut	Sivas
İbrahim Çebi	Trabzon
Hayrettin Kurbetli	Trabzon
Ömer Faruk Macun	Zonguldak

SHP (8)

Beşer Baydar	Ankara
Yaşar Yılmaz	Ankara
Rüştü Kurt	Giresun
Erol Güngör	İzmir
Vedat Altun	Kars
İrfan Gürpınar	Kırklareli
Özer Gürbüz	Sinop
Kenan Süzer	Tokat

DYP (4)

Mustafa Çorapçıoğlu	Balıkesir
M. Murat Sökmenoğlu	Hatay
Süleyman Çelebi	Mardin
Ali Eser	Samsun

BAŞKAN — Okunan listeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Kabul etmeyenler...
Kabul edilmiştir.

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU ÜYELİKLERİ ADAY LİSTESİ (40)

Ana. P. (26)

Mehmet Ali Bilici	Adana
Mehmet Deliceoğlu	Adıyaman
Nihat Türker	Afyon
Hâzım Kutay	Ankara
Ömer Okan Çağlar	Aydın
Fenni İslimyeli	Balıkesir

Mehmet Seven
 Ahmet Şamil Kazokoğlu
 Ayhan Uysal
 Ünal Akkaya
 Muzaffer Arıcı
 İsmail Şengün
 Togay Gemalmaz
 Mehmet Kahraman
 Erol Zeytinoğlu
 Reşit Ülker
 Ülkü Söylemezoğlu
 Seyit Halil Özsoy
 Mustafa Şahin
 Şevki Göğüşger
 Mustafa Dinek
 Ali Talip Özdemir
 Yusuf Bozkurt Özal
 Birsal Sönmez
 Kemal Akkaya
 Şakir Şeker

Bilecik
 Bolu
 Çanakkale
 Çorum
 Denizli
 Denizli
 Erzurum
 Erzurum
 Eskişehir
 İstanbul
 Kahramanmaraş
 Kayseri
 Kayseri
 Kırşehir
 Konya
 Konya
 Malatya
 Niğde
 Samsun
 Sivas

SHP (9)

Hilmi Ziya Postacı
 İ. Önder Kırılı
 Fehmi Işıklar
 Erdal Kalkan
 Abdulkadir Ateş
 Ali Topuz
 Birgen Keleş
 Cemal Seymen
 Enis Tütüncü

Aydın
 Balıkesir
 Bursa
 Edirne
 Gaziantep
 İstanbul
 İzmir
 Nevşehir
 Tekirdağ

DYP (5)

Abdullah Aykon Doğan
 Alâettin Kurt
 Sümer Oral
 Mahmut Öztürk
 Tevfik Ertüzün

Isparta
 Kocaeli
 Manisa
 Niğde
 Zonguldak

BAŞKAN — Okunan listeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Kabul etmeyenler...
 Kabul edilmiştir.

IV. — BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI (Devam)

B) ÇEŞİTLİ İŞLER

1. — Üyeleri belirlenmiş olan komisyonların, başkanlık divanlarını oluşturmak üzere, hangi yer ve saatte toplanacaklarına ilişkin Başkanlık duyurusu

BAŞKAN — Sayın milletvekilleri, komisyonların toplanarak İçtüzüğü'nün 25 inci maddesi-ne göre başkan, başkanvekili, sözcü ve kâtip üyelerini seçmeleri gerekmektedir. Bunun için, komisyonların 17 Ekim 1989 Salı günü, Başkanlıkça gösterilecek saatte ve yerde toplanmalarını rica ediyorum.

Komisyonlar, toplantılarını kendilerine ayrılan salonlarda yapacaklardır.

Komisyonların toplantı saatlerini okutuyorum :

Komisyon	Toplantı Saati
Anayasa Komisyonu	16.00
Adalet Komisyonu	16.00
Millî Savunma Komisyonu	16.00
İçişleri Komisyonu	16.00
Dışişleri Komisyonu	16.00
Sanayi ve Teknoloji ve Ticaret Komisyonu	16.00
Sağlık ve Sosyal İşler Komisyonu	16.00
Türkiye Büyük Millet Meclisi Hesaplarını İnceleme Komisyonu	16.00
Dilekçe Komisyonu	16.00
Kamu İktisadî Teşebbüsleri Komisyonu	16.00
Plan ve Bütçe Komisyonu	16.00
Millî Eğitim Komisyonu	16.30
Bayındırlık İmar Ulaştırma ve Turizm Komisyonu	16.30
Tarım Orman ve Köy İşleri Komisyonu	16.30

BAŞKAN — Sayın milletvekilleri, komisyon seçimleri tamamlanmıştır. Toplantı yer ve saatleri, ilan tahtalarına asılacaktır.

Sayın İsmail Cem, kendisine sataşıldığı iddiasıyla, 70 inci maddeye göre söz istemiş bulunmaktadır.

Sayın Cem, tutanağı getirttim. Aynen okuyorum : “Peki, durum böyleyken, AET'ye gir-düğümüzde, o ülkede yaşayan insanlar gelip ülkemizde çalışacaklardır; o ülkedeki sermayedar-lar gelip ülkemizde sermaye sahibi olacaklar ve sermayelerini getireceklerdir. Bütün bunları bile bile, bu fikirleri desteklemenize rağmen, bugün çıkıp burada, geçen gün televizyonda açık-oturumda, hiç ilgisi olmamasına rağmen, nasıl oluyor da özelleştirmeyi bununla bağdaştırabiliyorsunuz?”

Sayın Cem, bu noktada, demin de söylediğim gibi, ismi âliniz geçmemektedir ve kanaa-timce cevaplandırmayı gerektirecek bir sataşma bulunmamaktadır.

Tutanağı aynen okudum, lütfen, yerinizden, söz istemekteki düşüncenizi açıklar mısınız.

İSMAİL CEM (İstanbul) — Sayın Başkan, ikinci bir konu daha var, izninizle söyleyeyim. Sayın Başbakan, geçen gün televizyondaki konuşmasında bir atıfta bulundu.

BAŞKAN — Ama, o konu bu önergenizde yok.

İSMAİL CEM (İstanbul) — Müsaade edin efendim.

Sayın Tâner, aynı sözleri kullanarak, “Uçak Sanayii Anonim Şirketi adı televizyonda geç-ti; yani, bunlar doğru dürüst adını bile bilmiyorlar” gibi bir beyanda bulundu.

Diğer konu, benim partimin, benim şahsımda o gün temsil edilen düşüncelerini çarpıtan, benim yaklaşımıma çarpıtan bir beyanı var.

Müsaade ederseniz, bu iki konuya, 5 dakika içinde cevap vermek istiyorum.

BAŞKAN — Sayın Cem, Başkanlık görüşü olarak şunu samimiyetle kabul ediniz ki, sizin, -hem de bir yazar olarak- bir aydın olduğunuzu herkes bilmektedir. O bakımdan, birinci konudaki hassasiyetinize mahal yoktur.

İkinci hususta ise, Başkanlık bir satışma unsuru görmemiştir. Satışma bulunmadığı kanaatindeyim. (SHP sıralarından gürültüler)

Israr ediyor musunuz?

İSMAİL CEM (İstanbul) — Evet efendim.

BAŞKAN — Sayın milletvekilleri, Başkanlık, okuduğum tutanak muvacehesinde, Sayın Cem'in bir satışmaya maruz kaldığı kanaatinde değildir. Bu düşünce ile, Başkanlık, kendisine satışma dolayısıyla söz vermeyi düşünmemektedir. Kendileri ısrar etmektedirler. Genel Kurulun hakemliğine başvurmakta fayda görüyorum.

Sayın Cem'e satışma olduğunu kabul edenler işaret buyursunlar... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Sayın milletvekilleri, gündemdeki konuları sırasıyla görüşmek için 17 Ekim 1989 Salı günü saat 15.00'te toplanmak üzere birleşimi kapatıyorum.

Kapanma Saati : 19.16

VII. — SORULAR VE CEVAPLAR

A) YAZILI SORULAR VE CEVAPLARI

1. — *Eskişehir Milletvekili Zeki Ünal'ın, TUSAŞ tarafından üretilen F-16 savaşan şahin uçaklarının maliyetlerine ilişkin sorusu ve Millî Savunma Bakanı İsmail Safa Giray'ın yazılı cevabı (7/761)*

T.B.M.M. Başkanlığına

Aşağıdaki sorularımın Millî Savunma Bakanı Sayın Safa Giray tarafından yazılı olarak yanıtlanmasını saygılarımla arz ederim.

4.7.1989

Zeki Ünal

Eskişehir

Bilindiği gibi Türkiye Uçak Sanayi Anonim Şirketi (T.U.S.A.Ş.), Amerika Birleşik Devletlerinden General Elektrik ve General Dynamics ile bir konsorsiyum oluşturarak biri Eskişehir'de biri Ankara'da olmak üzere iki tane fabrika kurdu. Amaç F-16 projesini gerçekleştirip, Savaşan Şahinleri üretmekti. Hisselerin % 51'i bizim % 49'u A.B.D.'ye ait bu fabrikalar montaj işlemlerini tamamlama başarısını göstermiş ve F-16 uçaklarını üretmeye başlamıştır.

Ne varki edindiğim bilgiler beni olumsuzluğa ve umutsuzluğa itmiştir. Yaklaşık ülke bütçemizin üçte biri kadar, dokuz trilyon masraf yapılarak işletmeye açılan bu fabrikalar, bir adet F-16 savaşan şahin uçağını 26 000 000— (Yirmi altı milyon) dolara maletmektedir. Oysa 21 Milyon dolara bu uçaklar Dünya piyasasında satılmaktadır. Her üretilen uçakta ülkemizin 5 milyon dolar zararı olmaktadır.

Ayrıca bilindiği gibi, bu ilgili fabrikalar 160 adet F-16 uçak ürettikten sonra görevini tamamlamış olacaktır, trilyonlar harcanarak kurulan bu fabrikaların gelecekte ne olacağı konusunda kuşkularımız vardır. İleri teknoloji bu fabrikalarda amaçlarını bulmuş mudur, bizim inşanlarımız bu fabrikalarda ileri teknoloji öğrenmişler midir?

Yukarıda kuşkularımızı içeren açıklamalarım doğru mudur? A.B.D.'ye ait General Elektrik ve GENERAL DYNAMİCS Firmalarıyla ilişkiler ve maliyet hesapları ulusal çıkarlarımız açısından tekrar gözden geçirilerek Ülkemizin her uçak montajındaki 5 milyon dolar zararı önlenecak midir?

T.C.

Millî Savunma Bakanlığı

11.10.1989

Ankara

Kanun : 1989/665-TÖ

Konu : Yazılı Soru Önergesi.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

İlgi : Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığınının 18 Eylül 1989 tarihli ve Kan. Kar. Md. 7/761-3027/14568 sayılı yazısı.

Eskişehir Milletvekili Zeki Ünal'ın "TUSAŞ tarafından üretilen F-16 Savaşan Şahin uçaklarının maliyetlerine ilişkin yazılı soru önergesi" hakkında hazırlanan cevap Ek'tedir.

Bilgilerine saygılarımla arz ederim.

İ. Safa Giray

Millî Savunma Bakanı

Eskişehir Milletvekili Sayın Zeki Ünal Tarafından Verilen
Yazılı Soru Önergesiyle İlgili Cevaplarımız

1. 160 adet F-16 C/D savaş uçağının tedariki konulu anlaşma bir paket Tedarik Anlaşmasıdır. Uçak Tedariği, ABD Hava Kuvvetleri uzun dönem Uçak Tedarik Programı (Multi Year Procurement Plan) ile birlikte yürütülmektedir. Bu durum FMS ülkeleri arasında yalnız Türkiye'ye tanınmış bir kolaylıktır. Bu sayede F-16 C/D savaş uçağı, toplu alımdan yararlandığı için ABD Hava Kuvvetleri maliyetine yakın bir maliyetle Türkiye'ye mal olmaktadır. Projenin finansman kaynağı olan 4.2 milyar (4 158 157 708) doların, 3.2 milyar Dolarını FMS kredisi; kalan 1 milyar dolarını ise, bir ödeme planına bağlanmış bulunan millî katkı payı oluşturmaktadır. Türkiye'nin taksitler halinde ödediği 1 milyar doların 293 milyon doları, Türkiye'den tedarik edilen malzeme ve işçilik masraflarını karşılamak üzere, Türkiye'den dışarıya döviz çıkarmaması için, TL. olarak ödenmektedir.

Savaş sistemlerinin tedariginde değişik usuller vardır. Türkiye, en emniyetli ve en sağlıklı yol olduğu ve ABD Hava Kuvvetlerinin garantisi altında yapıldığı için FMS (Yabancı Askerî Satışlar - Foreign Military Sales) yolu ile tedarige karar vermiştir. Nitekim, ticarî alımla F-16 tedarigi yapan Yunanistan; uçak yedek malzemesi ve yer destek teçhizatı ticarî alım fiyatlarının, FMS fiyatlarına oranla yüksek oluşu ve Firma ile direkt iş yapmada karşılaştığı güçlükler nedeniyle ticarî alımdan vazgeçerek FMS alımına geçmek istemiş; ancak, bu isteği ABD makamlarınca kabul edilmemiştir. Bu güçlükler, başka ülkeler için de sözkonusudur.

2. 4.2 milyar dolar tutarındaki maliyet bir tahmindir. Bu tahmini maliyet, tedarik edilecek uçak sayısı olan 160'a bölüldüğünde, karşımıza 26 milyon dolar gibi yanıltıcı bir maliyet çıkmaktadır. Maalesef, bu bilgi yanlış değerlendirilmektedir. Çünkü envantere girecek her silah sisteminde olduğu gibi, bir uçağın savaş uçağı olarak uçurulması için, uçuşa hazır çıplak uçak gövdesi yanında; yedek malzeme, yer destek teçhizatı, eğitim yardımcıları (simülatör vb.), eğitim vb. ihtiyaçların da karşılanması lazımdır. İşte, bu amaçlarla Türk F-16 Projesiyle yalnız uçuşa hazır uçak değil, 160 F-16 uçağının, emniyetle ve istenilen her görevde uçurulabilmesi için aşağıdaki ihtiyaçlar da karşılanmaktadır.

- Yer destek teçhizatı,
- İlk iki yıla yetecek miktarda yedek malzeme,
- Eğitim yardımcıları (3 adet simülatör),
- Yurtdışı eğitim ihtiyacı,
- Otomatik Bilgi İşlem sistemi (FBS),
- Uçak, Motor Üretim Fabrikası,
- Üretim tesislerinde bulunan bir kısım uçak, motor ve seyrüsefer sistemi üretim tezgâhları,
- Aviyonik Bakım ve Tamir Laboratuvarları,
- Teknik neşriyat ve doküman,

Bu ihtiyaçların maliyeti 800 milyon dolar dolayında olup bu masraflar çıplak uçağın fiyatına dahil değildir. Bu durumda uçağın fiyatının 21.3 milyon dolar olduğu görülmektedir.

3. Motor ve uçak üretim tesislerinin maliyetininin 193 milyon dolar (434 milyar TL.) olduğu; soru önergenizde sözü edilen 9 trilyon liranın ise yatırımlarla ilgili olmadığı, 160 uçaklık Tedarik Projesininin maliyeti olan 4.2 milyar doların TL. karşılığı olduğu açıkça görülmektedir.

4.2 milyar dolar tutarındaki maliyetin bir tahmin olduğu daha önce de belirtilmişti. Proje gerçekleşikçe, maliyette düşüşler sağlanmaktadır. Nitekim, son olarak Haziran 1989'da yapılan malî durum değerlendirmesinde, gerçekleşmiş harcama durumuna göre; projede 500 milyon dolara yakın ilave tasarruf ve artık fon ortaya çıkmıştır. Böylece, bütün projenin maliyeti, şimdiden 3.7 milyar dolara düşmüştür. Bu ise, çıplak uçuşa hazır bir uçağın maliyetini 18.3 milyon dolara indirmiş bulunmaktadır. Proje ilerledikçe, gerçek rakamlar ortaya çıkacağı için, maliyette daha fazla düşüşler olacağı tahmin edilmektedir. F-16 Projesininin Türkiye'ye en ucuz şekilde mal edilmesi için maliyetler yakından takip ve kontrol edilmektedir.

Artan fonlarla, başlangıçta F-16 Tedarik Anlaşması kapsamında olmayan, sonradan kararlaştırılan silah sistem ilave ihtiyaçları tedarik edilecektir.

F-16 Projesininin bir özelliği de, General Dynamics'in ABD dışında gerçekleştirdiği ilk ve en büyük proje olmasıdır.

4. F-16 Projesininin maliyetini düşürmek, yerli sanayi katkı payını artırmak ve Türkiye'de Havacılık Sanayiinin kurulup gelişmesini sağlamak amacıyla; uçak gövde üretimini yapmak üzere, Ankara Mürted'de TUSAŞ Havacılık ve Uzay Sanayii (TAI) A.Ş., Eskişehir'de ise uçak motorunu üretmek üzere TUSAŞ Motor Sanayii (TEI) A.Ş. kurulmuştur.

Uçak Fabrikası 137 Milyon Dolar sermaye ile kurulmuş olup, sermayenin % 51'i Türk, % 49'u yabancıdır. Yabancı sermaye General Dynamics (% 42), General Elektrik (% 7) firmaları arasında paylaşılmıştır.

Motor Fabrikası 56 milyon dolar sermaye ile kurulmuştur. Sermayesinin % 54'ü Türk, % 46'sı yabancıdır. Yabancı sermaye ortağı General Electric firmasıdır.

TAI'de 1 715 Türk, 41 yabancı mühendis ve işçi çalışmaktadır.

TEI'de ise 447 Türk, 20 yabancı işçi ve mühendis çalışmaktadır.

TAI ve TEI'de çalışan yönetici, işçi ve mühendisler yurtiçi ve yurtdışı eğitimleriyle bilgi ve becerilerini geliştirmişlerdir.

TAI ve TEI'de görevli yabancı personel tesis kadrolarında olmayıp; danışmanlık ve Türk personelin eğitimleri ile görevli bulunmakta ve proje ilerledikçe sayıları azaltılmaktadır. Bu azaltmaya paralel olarak halen ABD'li olan şirket genel müdürlük kadroları, 1991'de Türkiye'ye geçecektir.

5. Üretim programlarının ilerisinde uçak ve motor üretimlerini başarı ile gerçekleştirmekte olan uçak ve motor üretim tesisleri, ABD ve Dünya kamuoyunda kısa sürede takdir kazanmış; başlangıçta, projenin yürütülemeyeceği kaygısını taşıyan ABD ile General Dynamics ve General Elektrik Firmaları üst yöneticilerinin, Türk mühendis ve işçilerinin beceri ve yeteneklerini açıkça dile getirmelerine vesile olmuştur. Hatta General Dynamics'in ABD tesislerinde üretimi tamamlanan 2 400 uçak içinde sadece 7'si sıfır hata ile teslim edildiği halde, TAI'de gerçekleştirilen 28 uçak içinde, sıfır hata ile teslim edilen uçak sayısı 5'dir. Bu başarı, Türk mühendis ve işçisinin ileri teknolojiyi öğrenip uyguladıklarının güzel bir göstergesidir.

6. Her iki tesis, yalnız Türkiye'nin ihtiyacı olan uçak ve motor üretimini gerçekleştirmekle kalmayacak; imzalanan Dolaysız Karşılık (Direct Offset) Anlaşmaları çerçevesinde ABD Hava Kuvvetleri için, Anlaşma ile belirlenen sayıda uçak arka, orta gövde ve kanadı ile motor parçaları da üretecektir. İhraç amacıyla gerçekleştirilecek bu üretimle ülkemize 210 milyon dolar kazandırılacaktır. Burada önemli bir hususu daha arz edeceğim. Türkiye'de üretilerek ABD'ne ihraç edilecek bu uçak parçaları doğrudan doğruya ABD Hava Kuvvetleri uçaklarında kullanılacaktır. Ayrıca Türkiye'de üretilen parçaların yer aldığı uçakların, üçüncü ülkelere satışı konusunda ABD Hükümeti ile görüşmeler sürdürülürken bölgedeki dost ülkelere bakım-onarım destek hizmeti verilmesi için de girişimler sürdürülmektedir.

F-16 Projesi kapsamındaki yerli üretimin katkısını artırmak, gereken teknolojileri ülkemize getirmek amacıyla ASELSAN'da, uçak seyrüsefer sistemi üretimi yapılmaktadır.

Projenin ülkemize getireceği yükü dengelemek amacıyla imzalanan dolaylı Karşılık (Indirect Offset) Anlaşmasıyla General Dynamics; ürünlerimizin dış dünyada pazarlanması, Türkiye'nin tanıtılması, yeni teknolojilerin transferi, yeni yatırım için sermaye getirilmesi vb. konuları kapsayan 1.3 milyar dolar tutarındaki bir taahhüt altına girmiştir.

General Dynamics'in ABD'deki üretim tesisleri ile teknoloji birliği içinde üretimini sürdürmekte olan TAI, 160 adet F-16 uçağının üretimini 1994 yılında tamamlayacaktır.

7. Türk Havacılık ve Uzay Sanayinin geliştirilmesi ve mevcut üretim programı sonunda tesislerin faaliyetini sürdürmek için; TAI'de üretilmek üzere, başlangıç eğitimi uçağı, hafif nakliye uçağı, helikopter ve uzaktan kumandalı pilotsuz uçak projeleri üzerinde çalışılmaktadır. Çünkü, mevcut uçak üretim tesislerindeki tezgâh ve cihazlar, diğer uçak modellerine dönüşüme elverişli çok amaçlı (universal) teçhizatır.

Diğer yandan, halen üretimi sürdürülmekte olan 160 F-16 Savaşan Şahin uçağının Türk Hava Kuvvetlerine tesliminin tamamlanacağı tarih olan 1994'de, geçen on yıllık süre içindeki uçak kayıplarını telafi edecek ilave üretim için gerekli faaliyetler sürdürülmektedir.

8. F-16 uçaklarının A/B ve C/D modelleri vardır, C/D modelleri hareket etkinliği, elektronik kabiliyet ve üstünlükleri nedenleriyle daha gelişmiş teknoloji ve konfigürasyonla üretilmektedir. Türk uçak üretim tesislerinde üretilen uçaklar için geliştirilen yeni teknoloji ve konfigürasyon değişiklikleri, ABD Hv. K.'ne paralel ve hemzaman olarak takip edilmektedir.

9. Bu bilgiler doğrultusunda özet olarak;

(1) Uçuşa hazır bir F-16 Savaş Uçağının Türkiye'ye maliyeti başlangıçta 21.3 milyon dolar olarak tahmin edildiği halde, yapılan tasarruflarla bu maliyet 18.3 milyon dolara inmiş bulunmaktadır. Bu maliyet 21 milyon dolar olduğu belirtilen dünya piyasalarının altındadır. Başlangıçta planlanan yer destek teçhizatı, yedek malzeme ve yurtdışı eğitim masrafları eklendiğinde bile bu maliyet 23.1 milyon doların altında kalmaktadır. Bu toplam maliyet de, belirtilen 26 milyon doların çok altındadır. Daha önce de belirtildiği gibi, bu tahmini maliyetin daha da aşağı çekilmesi için gayret sarfedilmektedir.

(2) Türk F-16 Tesislerinde uygulanan teknoloji halen ABD Hv. K. için üretilen teknolojinin aynısıdır. Teknoloji değişimleri, anlaşma kapsamında transfer edilmektedir.

(3) Türk işçi ve mühendisi, üretimde uygulanan teknolojileri öğrenmekte, öğrendiğini başarı ile uygulamaktadır.

(4) Türk Havacılık Sanayiinin ve tesislerinin geleceği yakından takip edilmekte, bu amaçla dünya uçak pazarlarında iş alma girişimleri sürdürülmektedir.

Bütün bu açıklamaların ötesinde, önemli iki husus daha vardır : Bunlardan biri, 1903 yılında yapılan ilk uçuştan ve Türk Hava Kuvvetlerinin kuruluşundan sonra geçen seksen yıla yakın süre içinde, bir kaç kez kesintiye uğrayan Türk Havacılık Sanayiinin F-16 Projesiyle güçlenip gelişeceğine olan inancımızdır.

Diğer önemli bir husus ise, F-16 Projesi, dikkatleri jeopolitik olarak fevkalade hassas bir bölgede bulunan Türkiye'nin üzerine çekmiş caydırıcı bir güç olmuştur.

Bilgilerine saygılarımla arz ederim.

İ. Safa Giray
Millî Savunma Bakanı

Türkiye Büyük Millet Meclisi

GÜNDEMİ

16 NCI BİRLEŞİM

12 . 10 . 1989 Perşembe

Saat : 15.00

1

BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

2

ÖZEL GÜNDEMDE YER ALACAK İŞLER

1. — Tunceli Milletvekili Kamer Genç ve 48 arkadaşının; hükümetlerindeki Bakanlık görevlerinden ayrılan milletvekillerine resmî araç tahsis ettirdiği, bu araçların kullanılmasından doğan ve Devletçe karşılanan masraflar nedeniyle hazineyi zarara uğratarak görevini kötüye kullandığı ve bu eylemlerinin Taşıt Kanununun 16 ncı ve Türk Ceza Kanununun 240 ncı maddelerine uyduğu iddiasıyla Başbakan Turgut Özal hakkında Anayasanın 100 üncü maddesi uyarınca bir Meclis soruşturması açılmasına ilişkin önergesi (9/2) .

2. — Denizli Milletvekili Adnan Keskin ve 34 arkadaşının, siyasî tercih ve takdirleri doğrultusunda hazırlattığı kararnemelerle bazı kamu iktisadî kuruluşlarını yabancılara sattığı, satışlardan elde edilen kaynakları Meclis denetiminden uzak olan fon idaresine kullandığı, satışlarda izlenen yöntemler ile satış koşullarının ilgililer hakkında cezaî sorumluluğu gerektirecek kanıtları ve yolsuzlukları içerdiği iddialarıyla Başbakan Turgut Özal hakkında Anayasanın 99 uncu, İçtüzüğü'nün 107 nci maddeleri uyarınca bir gensoru açılmasına ilişkin önergesi (11/11)

3

SEÇİM

1. — Komisyonlara üye seçimi.

4

OYLAMASI YAPILACAK İŞLER

5

GENEL GÖRÜŞME VE MECLİS ARAŞTIRMASI YAPILMASINA DAİR ÖNGÖRÜŞMELER

1. — Zonguldak Milletvekili Şinasi Altınar ve 15 arkadaşının, madencilik sektörünün içinde bulunduğu sorunları ve bu sorunların nedenlerini tespit etmek amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 102 ve 103 üncü maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/52)

2. — Afyon Milletvekili Abdullah Ulutürk ve 16 arkadaşının, trafik kazalarının nedenlerini ve trafik kazalarının önlenmesi için alınması gerekli tedbirleri tespit etmek amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 102 ve 103 üncü maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/53)

3. — Kocaeli Milletvekili Alaettin Kurt ve 35 arkadaşının, müteahhitlik sektörünün sorunları konusunda Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 100 ve 101 inci maddeleri uyarınca bir genel görüşme açılmasına ilişkin önergesi (8/10)

4. — Kütahya Milletvekili Mehmet Korkmaz ve 9 arkadaşının, akaryakıtta sık sık zam yapılmasının nedenlerini tespit etmek amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 102 ve 103 üncü maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/54)

5. — İzmir Milletvekili Ahmet Ersin ve 44 arkadaşının, İzmir Büyük Kanal Projesi ile Körfez temizliği için yapılan çalışmaları ve harcamaları tespit etmek amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 102 ve 103 üncü maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/55)

6. — Zonguldak Milletvekili Şinasi Altınar ve 9 arkadaşının, elektrik enerjisinin yüksek fiyatla satılmasının nedenleri konusunda Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 100 ve 101 inci maddeleri uyarınca bir genel görüşme açılmasına ilişkin önergesi (8/11)

7. — İçel Milletvekili Durmuş Fikri Sağlar ve 56 arkadaşının, Horzum olayı ve Türkiye Emlak Bankası eski Genel Müdürü ile ilgili iddiaların gerçeklik derecesini tespit etmek amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 102 ve 103 üncü maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/56)

8. — Hatay Milletvekili Mustafa Murat Sökmenoğlu ve 45 arkadaşının, dış politika konusunda Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 102 ve 103 üncü maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/57)

9. — Antalya Milletvekili İbrahim Demir ve 16 arkadaşının, Türk basınının sorunları konusunda Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 100 ve 101 inci maddeleri uyarınca bir genel görüşme açılmasına ilişkin önergesi (8/12)

10. — Tekirdağ Milletvekili Enis Tütüncü ve 24 arkadaşının, sosyal güvenlik programlarındaki çöküşün önlenmesi ve ulusal sosyal güvenlik sisteminin kurulması için alınacak tedbirleri tespit etmek amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 102 ve 103 üncü maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/58)

11. — İzmir Milletvekili Ahmet Ersin ve 35 arkadaşının, İzmir Büyükşehir Belediyesince kurulan veya kuruluşuna iştirak edilen şirketlerin yaptıkları işleri, Belediyeden aldıkları ihalelerin koşullarını ve bu ihalelerin son durumlarını tespit etmek amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 102 ve 103 üncü maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/59)

12. — Kocaeli Milletvekili Ömer Türkçakal ve 30 arkadaşının, SEKA grevinin nedenleri ile ekonomik ve sosyal boyutlarını ve olayın sorumlularını tespit etmek amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 102 ve 103 üncü maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/61)

13. — Balıkesir Milletvekili İ. Önder Kırılı ve 32 arkadaşının, Güneydoğu Anadolu Bölgesindeki operasyonlarda kullanılmak üzere kiralanan ve satın alınan

helikopterler için hangi kurumca ne miktar ödeme yapıldığını tespit etmek amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 102 ve 103 üncü maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/63)

14. — Hatay Milletvekili Ali Uyar ve 40 arkadaşının, 1980 yılından sonra kurulan tıp fakültelerinden mezun olan öğrencilerin gerekli bilgi ve beceriye sahip olmadıkları iddiasını ve bu yetersizliklerinin nedenlerini tespit etmek amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 102 ve 103 üncü maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/64)

15. — Tokat Milletvekili Mehmet Zeki Uzun ve 23 arkadaşının, Tokat Hayvanat Bahçesinin kapatılmasının nedenleri ile sonuçlarını ve olayın sorumlularını tespit etmek amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 102 ve 103 üncü maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/65)

16. — Hakkâri Milletvekili Cumhur Keskin ve 35 arkadaşının, ülkemize sığınan Iraklıların sorunlarını, hukukî statülerini ve Uluslararası sözleşmelere göre haklarında yapılacak uygulamayı tespit etmek amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 102 ve 103 üncü maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/66)

17. — Hakkâri Milletvekili Cumhur Keskin ve 34 arkadaşının, kalkınmada öncelikli yörelerin sorunlarını gidermek amacıyla alınacak tedbirleri ve bu konuda uygulanacak politikayı tespit etmek amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 102 ve 103 üncü maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/67)

18. — Bingöl Milletvekili İlhami Binici ve 36 arkadaşının, T.B.M.M. Binasında milletvekillerce yapılan çalışmaların ve telefon konuşmalarının kaydedilerek belge haline getirildiği iddiasını tespit etmek amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 102 ve 103 üncü maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/68)

19. — Bingöl Milletvekili İlhami Binici ve 22 arkadaşının, Bingöl İli Adaklı ve Karer bölgelerinde yaşayan vatandaşlar arasında cereyan eden olayların nedenlerini ve bu konuda alınacak önlemleri tespit etmek amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 102 ve 103 üncü maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/69)

20. — Tekirdağ Milletvekili Enis Tütüncü ve 31 arkadaşının, kuraklıktan zarar gören çiftçilerin sorunlarını ve bu konuda alınacak önlemleri tespit etmek amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 102 ve 103 üncü maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/70)

21. — Hatay Milletvekili Mehmet Dönen ve 31 arkadaşının, demir - çelik işyerlerindeki grevin nedenlerini ve grevden kaynaklanan sorunları tespit etmek amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 102 ve 103 üncü maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/71)

22. — Ankara Milletvekili Onural Şeref Bozkurt ve 54 arkadaşının, 25 Mart 1984 tarihinden bugüne kadar belediyelerde ve il genel meclislerinde yapıldığı iddia edilen

kanunsuz, usulsüz ve yolsuz eylem ve uygulamaları tespit etmek amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 102 ve 103 üncü maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/72)

23. — Konya Milletvekili Vefa Tanır ve 10 arkadaşının, Bulgaristan'a karşı izlenen politika ve soydaşlarımızın sorunları konusunda Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 100 ve 101 inci maddeleri uyarınca bir genel görüşme açılmasına ilişkin önergesi (8/13)

24. — Sinop Milletvekili Yaşar Topçu ve 10 arkadaşının, Güneydoğu Anadolu' da cereyan eden olaylar ve Hükümetin bu olaylar karşısındaki tutumu konusunda Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 100 ve 101 inci maddeleri uyarınca bir genel görüşme açılmasına ilişkin önergesi (8/14)

25. — Zonguldak Milletvekili Köksal Toptan ve 12 arkadaşının, Hükümetin tarım politikası ve tarım sektörünün sorunları konusunda Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 100 ve 101 inci maddeleri uyarınca bir genel görüşme açılmasına ilişkin önergesi (8/15)

26. — Sakarya Milletvekili Mehmet Gölhan ve 10 arkadaşının, ülkemizin sanayileşmesi konusunda Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 100 ve 101 inci maddeleri uyarınca bir genel görüşme açılmasına ilişkin önergesi (8/16)

27. — İstanbul Milletvekili Hasan Fehmi Güneş ve 64 arkadaşının, Güneydoğu Anadolu Bölgesinin sorunları ve Hükümetin bu konudaki tutumu konusunda Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 100 ve 101 inci maddeleri uyarınca bir genel görüşme açılmasına ilişkin önergesi (8/17)

28. — Diyarbakır Milletvekili Fuat Atalay ve 67 arkadaşının, Mardin İli Silopi İlçesi Derebaşı Köyü yakınlarında 17.9.1989 tarihinde meydana gelen olayla ilgili iddiaları açıklığa kavuşturmak ve olayın sorumlularını tespit etmek amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 102 ve 103 üncü maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/73)

29. — Tunceli Milletvekili Kamer Genç ve 17 arkadaşının, kamu iktisadî teşebbüslerinin ülke ekonomisine katkısı, bunlardan bazılarının satılmasını zorunlu kılan nedenler ve satılan ve satışa çıkarılan kamu iktisadî teşebbüslerinin değer takdirleri konusunda Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 100 ve 101 inci maddeleri uyarınca bir genel görüşme açılmasına ilişkin önergesi (8/18)

30. — Ankara Milletvekili Beşer Baydar ve 19 arkadaşının, Atatürk Orman Çiftliğinin kuruluş ve millete devrediliş amacı dışında kullanıldığı iddiasını tespit etmek amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 102 ve 103 üncü maddeleri uyarınca bir Meclis Araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/74)

6

SÖZLÜ SORULAR

1. — Hakkâri Milletvekili Cumhuriyet Keskin'in, olağanüstü hal ilan edilen illerde bazı okul binalarının askerî amaçla ya da karakol olarak kullanıldığı iddiasına ilişkin Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanından sözlü soru önergesi (6/3)

2. — Adana Milletvekili Cüneyt Canver'in, hayali ihracat yaptığı gerekçesiyle hakkında dava açılan bir firmaya vergi iadesi ödendiği iddiasına ilişkin Başbakan'dan sözlü soru önergesi (6/52) (1)

3. — Denizli Milletvekili Adnan Keskin'in, 1983 - 1987 yıllarında görevlerine son verilen, haklarında nakil işlemi uygulanan ve müfettişlik sınavına tabi tutulan öğretmenlere ilişkin Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanından sözlü soru önergesi (6/15)

4. — Hatay Milletvekili Mustafa Murat Sökmenoğlu'nun, T. C. Ziraat Bankası'nca ziraat kredilerin durdurulduğu iddiasına ilişkin Devlet Bakanından sözlü soru önergesi (6/77) (1)

5. — İstanbul Milletvekili Mehmet Moğultay'ın, kamu konutlarının tahsis gayesine ve kira bedellerine ilişkin Başbakan'dan sözlü soru önergesi (6/20)

6. — Sakarya Milletvekili Ahmet Neidim'in, 1.1.1988 tarihinden bugüne kadar gerçekleştirilen lastik ayakkabı, bot, çizme ve terlik ihracatına ve bu mamuller için Destekleme ve Fiyat İstikrar Fonundan yapılan ödemeye ilişkin Başbakan'dan sözlü soru önergesi (6/57) (1)

7. — Tunceli Milletvekili Kamer Genç'in, Anadolu Bankasına yüz milyon liranın üzerinde borcu bulunup da 31.12.1987 tarihi itibarıyla borcunu ödememiş olan kişi ve kurumlara ve tahsil edilemeyen banka alacakları hakkında ne gibi işlem yapıldığına ilişkin Devlet Bakanından sözlü soru önergesi (6/21)

8. — Hatay Milletvekili Turhan Hırfanoğlu'nun, 1987 ve 1988 yıllarındaki taşkınlar nedeniyle Hatay İline bağlı bazı ilçe ve köylerde zarara uğrayan vatandaşlara ne gibi yardımlar yapıldığına ve taşkınların önlenmesi için alınacak tedbirlere ilişkin Başbakan'dan sözlü soru önergesi (6/23)

9. — Hatay Milletvekili Mustafa Murat Sökmenoğlu'nun, kumarhanelerin açtığı sosyal yaraları önlemek ve kumarhaneleri cazip halden çıkarmak için ne gibi tedbirler alındığına ilişkin Kültür ve Turizm Bakanından sözlü soru önergesi (6/28)

10. — Eskişehir Milletvekili M. Cevdet Selvi'nin, işçilerin ekonomik ve sosyal sorunlarına ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanından sözlü soru önergesi (6/32)

11. — Tekirdağ Milletvekili Güneş Gürseler'in, Trakya Yağlı Tohumlar Tarım Satış Kooperatifleri Birliğince 1987 hasat döneminde satın alınan ayçiçeği ürünü için üreticilere fiyat farkı ödenip ödenmeyeceğine ilişkin Sanayi ve Ticaret Bakanından sözlü soru önergesi (6/38)

12. — Ankara Milletvekili Kâmil Ateşoğulları'nın, Sıkıyönetim Kanununa göre görevlerine son verilip de bilahare işe alınanlara arada geçen süre için aylık ve özlük haklarının verilmediği iddiasına ilişkin Maliye ve Gümrük Bakanından sözlü soru önergesi (6/44)

13. — Tunceli Milletvekili Orhan Veli Yıldırım'ın Tunceli İline bağlı bazı köy ve mezralarda 1988 yılı Ocak ayında meydana gelen olaylara ve bu olayların sorumlularına ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/46)

14. — Antalya Milletvekili Hasan Namal'ın, Antalya İli Beldibi mevkiinde vatandaşlarca tapulu arazileri üzerine yaptırılan binalardan bazılarının Antalya Valiliğince yıktırıldığı iddiasına ilişkin Başbakanından sözlü soru önergesi (6/47)

15. — Çorum Milletvekili Rıza İlman'ın, Çorum İli Ortaköy İlçesi Yaylacık Köyünde yaptırılan ortaokulun öğretime açılmamasının nedenine ilişkin Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanından sözlü soru önergesi (6/48)

16. — Hatay Milletvekili Öner Miski'nin, ABD ile yapılan Savunma ve Ekonomik İşbirliği Anlaşmasının onaylanmasının geciktirilme nedenine ilişkin Başbakanından sözlü soru önergesi (6/49)

17. — Zonguldak Milletvekili Şinasi Altın'ın, işçilerin kıdem tazminatlarından vergi kesileceği iddiasına ilişkin Maliye ve Gümrük Bakanından sözlü soru önergesi (6/50)

18. — Samsun Milletvekili Ali Eser'in, birinci Özal Hükümetinde görev alan eski bakanlara resmî taşıt tahsis edildiği iddiasına ilişkin Başbakanından sözlü soru önergesi (6/60)

19. — Samsun Milletvekili İrfan Demiralp'in, bankalardaki döviz tevdiat hesaplarına ilişkin Başbakanından sözlü soru önergesi (6/62)

20. — Samsun Milletvekili İrfan Demiralp'in, ülkemiz üzerinden İran'a silah gönderildiği iddiasına ilişkin Millî Savunma Bakanından sözlü soru önergesi (6/63)

21. — Afyon Milletvekili Baki Durmaz'ın, din görevlilerinin eğitim programlarının geliştirilmesi ve ödeneklerinin artırılması için ne gibi tedbirler düşünüldüğüne ilişkin Devlet Bakanından sözlü soru önergesi (6/65)

22. — Artvin Milletvekili Ayhan Arifağaoğlu'nun, Artvin İl merkezindeki öğretmen okulu kampusu ile Şavşat İlçesindeki temel eğitim okulu binasının Jandarma komutanlıklarınca kullanıldığı iddiasına ilişkin Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanından sözlü soru önergesi (6/95) (1)

23. — Sakarya Milletvekili Ahmet Neidim'in, Sakarya İli organize sanayi bölgesi inşaatına ilişkin Sanayi ve Ticaret Bakanından sözlü soru önergesi (6/67)

24. — Zonguldak Milletvekili Güneş Müftüoğlu'nun, profesyonel futbol liginde uygulanan puan sistemine ilişkin Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanından sözlü soru önergesi (6/68)

25. — Zonguldak Milletvekili Güneş Müftüoğlu'nun, rotasyona tabi öğretmenlerin mağduriyetlerine ve alınması gerekli tedbirlere ilişkin Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanından sözlü soru önergesi (6/69)

26. — Zonguldak Milletvekili Güneş Müftüoğlu'nun, ihtiyaç sahibi köylülere kereste verilmediği iddiasına ilişkin Tarım Orman ve Köyişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/70)

27. — Hatay Milletvekili Öner Miski'nin, 25 Mart 1984 tarihinden bu yana kaç belediyenin mülkiye müfettişlerince denetlendiğine ve denetim sonuçlarına ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/96) (1)

28. — Sakarya Milletvekili Ahmet Neidim'in, çift pasaportlu kamu görevlilerine ilişkin Başbakan'dan sözlü soru önergesi (6/73)

29. — Kocaeli Milletvekili Alaettin Kurt'un, Gebze İlçesine bağlı mahallelerden ikisine farklı telefon kod numarası verildiği iddiasına ilişkin Ulaştırma Bakanından sözlü soru önergesi (6/75)

30. — Kocaeli Milletvekili Alaettin Kurt'un, Gebze - Kocaeli arasındaki otoyolun trafiğe açılmasından sonra yaptırılan tamirata ilişkin Bayındırlık ve İşkân Bakanından sözlü soru önergesi (6/76)

31. — Ankara Milletvekili Kâmil Ateşoğulları'nın, Sosyal Sigortalar Kurumunun prim alacaklarına ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanından sözlü soru önergesi (6/97) (1)

32. — Zonguldak Milletvekili Güneş Müftüoğlu'nun, kamu kesiminde çalışan işçilere verilmesi kararlaştırılan ek zammın ilk taksidinin bazı kurumlarca ödenmediği iddiasına ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanından sözlü soru önergesi (6/79)

33. — Gaziantep Milletvekili Mustafa Yılmaz'ın, çifte pasaportlu olduğu iddia edilen kamu görevlilerine ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/102) (1)

34. — Diyarbakır Milletvekili Fuat Atalay'ın, güvenlik soruşturması nedeniyle fişlenen vatandaşlara ilişkin Başbakan'dan sözlü soru önergesi (6/103) (1)

35. — Kütahya Milletvekili Mehmet Korkmaz'ın, 1983 yılında kapatılan Kütahya Sümerbank Keramik Fabrikasına ilişkin Devlet Bakanından sözlü soru önergesi (6/80)

36. — Zonguldak Milletvekili Güneş Müftüoğlu'nun, 1980 yılında inşası tamamlanan Çaycuma Yem Fabrikasının ne zaman hizmete açılacağına ilişkin Tarım Orman ve Köyişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/81)

37. — İzmir Milletvekili Mehmet Turan Bayazıt'ın, Foça Belediye Başkanı hakkındaki yolsuzluk iddialarına ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/104) (1)

38. — Bursa Milletvekili Beytullah Mehmet Gazioğlu'nun, Bursa Büyükşehir Belediyesince gerçekleştirilecek büyük projelerin geciktirildiği iddiasına ilişkin Başbakan'dan sözlü soru önergesi (6/82)

39. — Bursa Milletvekili Beytullah Mehmet Gazioğlu'nun, 1988 yılı Mart ayında yapılan doçentlik yabancı dil sınavına ilişkin Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanından sözlü soru önergesi (6/83)

40. — Bursa Milletvekili Beytullah Mehmet Gazioğlu'nun, eğitim ve kültür faaliyetlerinde meydana geldiği iddia edilen gerilemenin nedenlerine ve bu konuda alınacak tedbirlere ilişkin Kültür ve Turizm Bakanından sözlü soru önergesi (6/84)

41. — Bursa Milletvekili Beytullah Mehmet Gazioğlu'nun, üniversite öğrencilerine verilen burs ve kredilerin artırılmasına ilişkin Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanından sözlü soru önergesi (6/85)

42. — Muğla Milletvekili Tufan Doğu'nun, fişleme ve güvenlik soruşturması nedeniyle işe alınmadıkları veya işten atıldıkları iddia edilen vatandaşların durumuna ilişkin Başbakanından sözlü soru önergesi (6/105) (1)

43. — Muğla Milletvekili Tufan Doğu'nun, fişlenen yurttaş sayısına ve fiş kayıtlarının iptali ile ilgili çalışmalara ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/106) (1)

44. — Ankara Milletvekili Rıza Yılmaz'ın, Aydınlikevler Körler İlkokulunun yönetici kadrolarına yapılan atamalara ilişkin Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanından sözlü soru önergesi (6/107) (1)

45. — Ankara Milletvekili Ömer Çiftçi'nin, Türk - İş Yapı Kooperatifince Ankara 100 üncü Yıl Sitesinde yaptırılan konut inşaatları için Sosyal Sigortalar Kurumunca müteahhit firmaya yapılan ödemeye ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanından sözlü soru önergesi (6/86)

46. — Diyarbakır Milletvekili Fuat Atalay'ın, Diyarbakır ilinde 19 ve 20 Mart 1988 tarihlerinde gözaltına alınan kişilere emniyet mensuplarının kötü muamelelerde bulunduğu iddiasına ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/120) (1)

47. — Adana Milletvekili Abdullah Sedat Doğan'ın, Adana Eğitim Araçları Merkezi Başkanının keyfi uygulamalar yaptığı iddiasına ilişkin Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanından sözlü soru önergesi (6/121) (1)

48. — Kırklareli Milletvekili İrfan Gürpınar'ın, Trakya Bölgesinde süne ile mücadelede geç kalındığı iddiasına ilişkin Tarım Orman ve Köy İşleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/89)

49. — Zonguldak Milletvekili Şinasi Altın'er'in, Türk Kadını Tanıtma ve Güçlendirme Vakfının bazı üyelerinin Bakanlığın Ankara Eğitim Şubesinde kurs gördükleri iddiasına ilişkin Maliye ve Gümrük Bakanından sözlü soru önergesi (6/91)

50. — İzmir Milletvekili K. Kemal Anadol'un, Boğaziçi Üniversitesine mensup bir grup öğrencinin dövülmesi nedeniyle 6.4.1988 tarihinde Ortaköy Karakoluna intikal eden olaya ve Karakol amirinin tutumuna ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/93)

51. — Manisa Milletvekili Hasan Zengin'in, bir dergide yer alan DELTA Deri Giyim Sanayii A. Ş. ile ilgili iddialara ilişkin Maliye ve Gümrük Bakanından sözlü soru önergesi (6/94)

52. — Tunceli Milletvekili Kamer Genç'in, Türk Silahlı Kuvvetlerinin ihtiyacı olan malların alımı için Sümerbank'la bir mutabakat imzalanıp imzalanmadığına ilişkin Millî Savunma Bakanından sözlü soru önergesi (6/98)

53. — İçel Milletvekili Durmuş Fikri Sağlar'ın, Türk Kadınına Tanıtma ve Güçlendirme Vakfı Başkanının Çin gezisine ve bu Vakıf tarafından çıkarılan gazeteyle ilişkin Başbakan'dan sözlü soru önergesi (6/136) (1)

54. — Hatay Milletvekili Mustafa Murat Sökmenoğlu'nun, 28 Nisan 1988 tarihinde İstanbul'da meydana gelen olaylardan sonra tutuklandığı iddia edilen öğrencilerden birinin akıbetine ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/124) (1)

55. — Ankara Milletvekili Ömer Çiftçi'nin, Ankara İli Ayaş İlçesinde Kimsesiz Çocukları Korumaya Birliğine ait olan okulun bahçesinin imarından doğan ve anlaşma ile Belediyeye verilen arsa üzerinde özel bir kooperatif adına inşaat yaptırıldığı iddiasına ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/99)

56. — İzmir Milletvekili Neccar Türkcan'ın, Ödemiş İlçesinde yetiştirilen yaz patatesinin pazarlanmasına ilişkin Tarım Orman ve Köy İşleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/137) (1)

57. — Zonguldak Milletvekili Şinasi Altın'er'in, Zonguldak Taşkömürü İşletmesine Yozgat İlinde getirtilen işsizlerin yerleştirildiği ve Karabük Demir - Çelik Fabrikalarına işçi almından vazgeçildiği iddialarına ilişkin Devlet Bakanından sözlü soru önergesi (6/100)

58. — Artvin Milletvekili Hasan Ekinci'nin, Karadeniz Bakır İşletmeleri Genel Müdürlüğü Yönetim Kurulu üyeliğine yapılan bir atamaya ilişkin Devlet Bakanından sözlü soru önergesi (6/108)

59. — Zonguldak Milletvekili Şinasi Altın'er'in, Türkiye Demir ve Çelik İşletmeleri Genel Müdürlüğünde görevli bir genel müdür yardımcısı ile bir müdür muavininin sözleşmelerinin feshedilmesinin nedenine ilişkin Devlet Bakanından sözlü soru önergesi (6/109)

60. — Samsun Milletvekili İrfan Demiralp'in, Tokat İlindeki öğrencilerden çeşitli nedenlerle para toplandığı ve bu ildeki okulların ısıtılması amacıyla tahsis edilen paraların başka amaçlar için kullanıldığı iddiasına ilişkin Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanından sözlü soru önergesi (6/141) (1)

61. — Balıkesir Milletvekili İ. Önder Kırılı'nın, yurt dışına gönderilecek öğretmenlerle ilgili mülakat sınavının ertelenme nedenine ve sınav komisyonunun kimlerden oluştuğuna ilişkin Başbakan'dan sözlü soru önergesi (6/142) (1)

62. — Tunceli Milletvekili Kamer Genç'in, fişlenen ve fiş kayıtları iptal edilen vatandaşların sayısına ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/143) (1)

63. — Tekirdağ Milletvekili Güneş Gürseler'in, Orman Genel Müdürlüğüne kişi ve kuruluşlara ön ve kesin tahsisi yapılan alanlara ilişkin Başbakan'dan sözlü soru önergesi (6/144) (1)

64. — Tekirdağ Milletvekili Güneş Gürseler'in, Çerkezköy Endüstri Meslek Lisesi inşaatının ne zaman tamamlanacağına ilişkin Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanından sözlü soru önergesi (6/145) (1)

65. — Zonguldak Milletvekili Şinasi Altın'er'in, Eflani - Safranbolu yolunun tamir edilmemesini tenkit eden bir vatandaşın Karayolları 15 inci Bölge Şefliği Görevlilerince dövüldüğü iddiasına ilişkin Bayındırlık ve İskân Bakanından sözlü soru önergesi (6/110)

66. — İstanbul Milletvekili Mustafa Sarıgül'ün, spor sahalarında meydana gelebilecek sportmenliğe aykırı davranışları önlemek amacıyla ne gibi tedbirler alındığına ilişkin Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanından sözlü soru önergesi (6/202) (1)

67. — Zonguldak Milletvekili Şinasi Altın'er'in, Zonguldak İli Karabük İlçesinin ne zaman il yapılacağına ilişkin Başbakan'dan sözlü soru önergesi (6/111)

68. — Sinop Milletvekili Yaşar Topçu'nun, T.R.T. Genel Müdürünün atanmasından önce, T.R.T. Yüksek Kurulunun yaptığı toplantılara ve gösterdiği adaylara ilişkin Başbakan'dan sözlü soru önergesi (6/112)

69. — Manisa Milletvekili Hasan Zengin'in, Manisa İli Kula İlçesindeki Sandal Grubu içme suyu şebekesinin kontrol edilmeden hizmete açıldığı ve bazı köylerin su alamadığı iddiasına ilişkin Tarım Orman ve Köyişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/114)

70. — Zonguldak Milletvekili Güneş Müftüoğlu'nun, Türkiye Taşkömürü Kurumu Amasra Müessese Müdürlüğüne 1988 yılı Haziran - Temmuz aylarında imtihansız personel alındığı iddiasına ilişkin Devlet Bakanından sözlü soru önergesi (6/115)

71. — Hatay Milletvekili Turhan Hırfanoğlu'nun, Türkiye Ziraî Donatım Kurumu tarafından 1986 yılında çiftçi ve köylülere taksitle satılan traktörlerin adedine ve satış fiyatına ilişkin Tarım Orman ve Köyişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/116)

72. — Zonguldak Milletvekili Güneş Müftüoğlu'nun, Seka işçilerinin greve itildiği iddiasına ve işverence lokavt ilan edilmesinin gayesine ilişkin Başbakan'dan sözlü soru önergesi (6/117)

73. — İstanbul Milletvekili Mustafa Sarıgül'ün, Seul Olimpiyatlarına katılan yöneticilerin görevlerine ve bunlar için Devletçe yapılan harcamaya ilişkin Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanından sözlü soru önergesi (6/203) (1)

74. — Tunceli Milletvekili Kamer Genç'in, Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgelerinde öğretime elverişli olmayan köy okullarının öğretime elverişli hale getirilmesi için çalışma yapılıp yapılmadığına ilişkin Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanından sözlü soru önergesi (6/204) (1)

75. — Edirne Milletvekili Erdal Kalkan'ın, Türkiye Vakıflar Bankası Yönetim Kurulu üyelerine ilişkin Başbakan'dan sözlü soru önergesi (6/205) (1)

76. — Antalya Milletvekili İbrahim Demir'in, İstanbul Kalamış İlkokulunda okuyan kapıcı çocuklarına farklı muamele yapıldığı iddiasına ilişkin Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanından sözlü soru önergesi (6/122)

77. — Kütahya Milletvekili Mehmet Korkmaz'ın, Kütahya Halk Eğitim Merkezi için tahsis edilen arazi ve ödeneğe ilişkin Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanından sözlü soru önergesi (6/229) (1)

78. — Ankara Milletvekili Tevfik Koçak'ın, günlük bir gazetenin 28.9.1988 tarihli nüshasında «Kapıcı çocukları için ayrı bir sınıf» başlığı ile yer alan habere ilişkin Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanından sözlü soru önergesi (6/230) (1)

79. — İzmir Milletvekili Mehmet Turan Bayazit'in, Bergama İlçesindeki ilk ve orta dereceli okulların öğretmen açığına ilişkin Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanından sözlü soru önergesi (6/232) (1)

80. — Diyarbakır Milletvekili Fuat Atalay'ın, aylık bir derginin yayın yönetmeni ve Ankara temsilcisi ile diğer çalışanlarının takip edildikleri ve gözetim altında tutuldukları iddiasına ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/233) (1)

81. — Zonguldak Milletvekili Güneş Müftüoğlu'nun, televizyonun yeni yayın dönemindeki programlarda TBMM çalışmalarına yer verilmediği iddiasına ilişkin Devlet Bakanından sözlü soru önergesi (6/123)

82. — Adana Milletvekili Cüneyt Canver'in, Horzum Şirketler Grubuna 20.11.1985 tarihli protokolden önce ve sonra ne kadar vergi iadesi ve kaynak kullanımı destekleme primi ödendiğine ilişkin Başbakan'dan sözlü soru önergesi (6/234) (1)

83. — Balıkesir Milletvekili İ. Önder Kırılı'nın, Başbakanlık için satın alınan uçaklar nedeniyle yapılan harcamaya ilişkin Başbakan'dan sözlü soru önergesi (6/235) (1)

84. — Mardin Milletvekili Süleyman Çelebi'nin, ilk ve orta dereceli okullardaki öğretmen açığına ilişkin Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanından sözlü soru önergesi (6/245) (1)

85. — Adana Milletvekili Cüneyt Canver'in, İnsan Hakları Sözleşmesine rağmen gözaltına alınan vatandaşlara işkence yapıldığı ve işkence yapanların korunduğu iddiasına ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/246) (1)

86. — Ankara Milletvekili Ömer Çiftçi'nin, Ankara İli Gölbaşı İlçesi eski Belediye Başkanı ile İmar Müdürü haklarındaki iddialara ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/125)

87. — Ankara Milletvekili Ömer Çiftçi'nin, Nallıhan Kurs ve Okul Talebelerine Yardım Derneği Öğrenci Pansiyonunun kazan dairesinin onarımı için gerekli malzeme ve işçiliğin karşılıksız olarak T.K.İ. Orta Anadolu Linyit İşletmesince karşılandığı iddiasına ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanından sözlü soru önergesi (6/126)

88. — Diyarbakır Milletvekili Fuat Atalay'ın, Siirt İline bağlı köylerdeki olağanüstü hal uygulamalarının yöredeki vatandaşları mağdur ettiği iddiasına ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/247) (1)

89. — Ankara Milletvekili Ömer Çiftçi'nin, Sümerbank'ta «Turgut Özal» markalı kumaş dokunduğu iddiasına ilişkin Başbakan'dan sözlü soru önergesi (6/127)

90. — İstanbul Milletvekili Mustafa Sarıgül'ün, maç biletlerinin bir hafta önceden satışa çıkarılmasının karaborsaya neden olduğu iddiasına ilişkin Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanından sözlü soru önergesi (6/248) (1)

91. — İzmir Milletvekili K. Kemal Anadol'un, Yumurtalık, Tekirdağ ve Aliğa' da termik santraller kurulacağı iddiasına ve Aliğa'daki sanayi tesislerinin yaptığı olumsuz etkilere ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanından sözlü soru önergesi (6/128)

92. — Denizli Milletvekili Adnan Keskin'in, Ege Bölgesindeki pamuk üreticilerine ürün bedellerinin ne zaman ve nasıl ödeneceğine ilişkin Başbakanından sözlü soru önergesi (6/249) (1)

93. — Adana Milletvekili Cüneyt Canver'in, ülkemizdeki ortak savunma tesislerinde radyasyon sızıntısı bulunduğu iddiasına ilişkin Başbakanından sözlü soru önergesi (6/250) (1)

94. — Kütahya Milletvekili Mehmet Korkmaz'ın, fiş veya fatura vermeyen esnafın cezalandırılması amacıyla yapılan uygulamaya ilişkin Maliye ve Gümrük Bakanından sözlü soru önergesi (6/129)

95. — Tunceli Milletvekili Kamer Genç'in, İstanbul - Tuzla'da 7.10.1988 tarihinde polisçe yapılan kontrol sırasında meydana gelen olaya ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/251) (1)

96. — Denizli Milletvekili Adnan Keskin'in, tütün ve yabancı sigara ithalatına ilişkin Maliye ve Gümrük Bakanından sözlü soru önergesi (6/252) (1)

97. — Eskişehir Milletvekili M. Cevdet Selvi'nin, yurtlara giremeyen öğrencilerin sayısına ve sorunlarına ilişkin Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanından sözlü soru önergesi (6/256) (1)

98. — Kütahya Milletvekili Mehmet Korkmaz'ın, Başbakan Turgut Özal'ın yurt dışı gezilerine ilişkin Başbakanından sözlü soru önergesi (6/130)

99. — Kocaeli Milletvekili Ömer Türkçakal'ın, Seka İzmit Fabrikasının kaldırılacağı iddiasına ilişkin Başbakanından sözlü soru önergesi (6/131)

100. — Aydın Milletvekili Hilmi Ziya Postacı'nın, Kuveyt Türk Evkaf Finans Kurumu A.Ş.'nin ortaklarına ve şirket anasözleşmesinde yer alan bazı hükümlere ilişkin Devlet Bakanından sözlü soru önergesi (6/257) (1)

101. — Çorum Milletvekili Rıza Hıman'ın, Çorum İline bağlı bazı köylerin elektrik sorununa ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanından sözlü soru önergesi (6/258) (1)

102. — Diyarbakır Milletvekili Fuat Atalay'ın, Diyarbakır İli Hani İlçesinde 14.5.1988 tarihinde meydana gelen olaya ve sorumluları hakkında ne gibi işlem yapıldığına ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/259) (1)

103. — Isparta Milletvekili Ertekin Durutürk'ün, 335 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin yürürlüğe girmesinden sonra boşalan belediye başkanlıklarına ve bu belediye başkanlıklarına valiliklerce yapılan atamalara ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/260) (1)

104. — Kütahya Milletvekili Mehmet Korkmaz'ın, tasarruf mevduatlarına uygulanacak faiz oranlarının serbest bırakılmasının neden olabileceği sorunlara ilişkin Başbakan'dan sözlü soru önergesi (6/133)

105. — Kütahya Milletvekili Mehmet Korkmaz'ın, ücretlilere ve Gelir Vergisi mükelleflerine 1987 ve 1988 yıllarında ne kadar vergi iadesi ödendiğine ve vergi iadesi ile ilgili yeni uygulamalara ilişkin Maliye ve Gümrük Bakanından sözlü soru önergesi (6/134)

106. — Kütahya Milletvekili Mehmet Korkmaz'ın, hormonlu et ihraç eden ülkelerden ülkemizce ne kadar et ithal edildiğine ve ithalatın devam edip etmediğine ilişkin Tarım Orman ve Köyişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/135)

107. — Afyon Milletvekili Abdullah Ulutürk'ün, hayalî ihracatla ilgili olarak mahkemelere intikal eden veya Devlet Planlama Teşkilatında soruşturması devam eden dosyalara ilişkin Başbakan'dan sözlü soru önergesi (6/138)

108. — Adana Milletvekili Cüneyt Canver'in, İzmir Büyükşehir Belediye Başkanı ile Emniyet Müdürlüğü Ahlak Bürosu Şefinin karşılıklı suçlamalarda bulunmaları nedeniyle herhangi bir soruşturma açılıp açılmadığına ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/316) (1)

109. — İçel Milletvekili M. İstemihan Talay'ın, pamuk üreticilerinin sorunlarına ilişkin Sanayi ve Ticaret Bakanından sözlü soru önergesi (6/261) (1)

110. — Denizli Milletvekili Adnan Keskin'in, 1988 yılı bütçesinin belediyelere yapılacak yardım ve ödemeler tertibinden hangi belediyelere ne miktar yardım yapıldığına ilişkin Maliye ve Gümrük Bakanından sözlü soru önergesi (6/262) (1)

111. — Hatay Milletvekili Turhan Hırfanoğlu'nun, 1988 kampanyasında ÇUKO-BİRLİK'çe gerçekleştirilen kütlü pamuk alımlarına ilişkin Sanayi ve Ticaret Bakanından sözlü soru önergesi (6/263) (1)

112. — Balıkesir Milletvekili İ. Önder Kırılı'nın, eğitim önlisans programına katılarak Açıköğretim Fakültesini bitiren emekli öğretmenlerin intibaklarının yeniden düzenlenip düzenlenmeyeceğine ilişkin Başbakan'dan sözlü soru önergesi (6/264) (1)

113. — Adana Milletvekili M. Halit Dağlı'nın, Gazi Eğitim Fakültesi Arap Dili Eğitimi Anabilim Dalından mezun olanlara öğretmenlik hakkı verilmediği iddiasına ilişkin Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanından sözlü soru önergesi (6/300) (1)

114. — Eskişehir Milletvekili Zeki Ünal'ın, Türkiye Futbol Federasyonu Başkanlığına atama yapılmamasının nedenine ilişkin Başbakan'dan sözlü soru önergesi (6/301) (1)

115. — Kütahya Milletvekili Mehmet Korkmaz'ın, ülkemizdeki et tüketimine ve canlı koyun sayısında görülen düşüşün nedenine ilişkin Tarım Orman ve Köyişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/139)

116. — Kars Milletvekili Mahmut Alınak'ın, olağanüstü hal uygulaması nedeniyle yapılan harcamalara ilişkin Başbakan'dan sözlü soru önergesi (6/302) (1)

117. — Ankara Milletvekili İbrahim Tez'in, Ankara Üniversitesi Sınav Yönetmeliğinin Dış Hekimliği Fakültesindeki uygulamasına ilişkin Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanından sözlü soru önergesi (6/147)

118. — Hatay Milletvekili Mustafa Murat Sökmenoğlu'nun, İskenderun Demir ve Çelik Fabrikalarınca son üç ayda belediyelere ve diğer resmî kurumlara yapılan demir tahsisine ilişkin Devlet Bakanından sözlü soru önergesi (6/303) (1)

119. — Kütahya Milletvekili Mehmet Korkmaz'ın, Çankırı İli Eldivan İlçesi arazisindeki suların toplanarak Kızılırmak ve Saraycık köylerine içmesuyu olarak götürüldüğü iddiasına ilişkin Tarım Orman ve Köyişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/148)

120. — Mardin Milletvekili Süleyman Çelebi'nin Mardin Köy Hizmetleri Müdürlüğünün mevsimlik işçi ihtiyacına ve 1988 yılındaki mevsimlik işçi istihdamına ilişkin Tarım Orman ve Köyişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/149)

121. — Mardin Milletvekili Süleyman Çelebi'nin, Cizre - Midyat karayoluna ilişkin Bayındırlık ve İskân Bakanından sözlü soru önergesi (6/150)

122. — Adana Milletvekili Orhan Şendağ'ın, Köy Hizmetleri Üçüncü Bölge ve Adana Müdürlüklerinde 1988 yılında geçici statüde kaç işçinin ne kadar süre ile çalıştırıldığına ilişkin Tarım Orman ve Köyişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/151)

123. — Adana Milletvekili Orhan Şendağ'ın, P.T.T. işyerlerinde 1988 yılında geçici statüde çalıştırılan işçilerden 1.11.1988 tarihi itibarıyla iş akitleri feshedilenlere ilişkin Ulaştırma Bakanından sözlü soru önergesi (6/152)

124. — Adana Milletvekili Orhan Şendağ'ın, Misis'i Kozan'a bağlayan eski Kozan yolunun, Misis hududu Göztepe mevkiindeki yolun bakımına ve asfaltlanmasına ilişkin Tarım Orman ve Köyişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/153)

125. — Adana Milletvekili Orhan Şendağ'ın, Adana İlinin sağlık sorunlarına ilişkin Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanından sözlü soru önergesi (6/154)

126. — Adana Milletvekili Orhan Şendağ'ın, Adana Organize Sanayi Bölgesi'nin yapım çalışmalarına ilişkin Sanayi ve Ticaret Bakanından sözlü soru önergesi (6/155)

127. — Adana Milletvekili Orhan Şendağ'ın, Adana İli Yüreğir İlçesi Kâzım Karabekir Mahallesinde sağlık ocağı yaptırılıp yaptırılmayacağına ilişkin Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanından sözlü soru önergesi (6/156)

128. — Adana Milletvekili Orhan Şendağ'ın, Adana İli Yüreğir İlçesi Yunusoğlu Köyünde sağlık ocağı yaptırılmamasının nedenine ilişkin Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanından sözlü soru önergesi (6/157)

129. — Adana Milletvekili Orhan Şendağ'ın, Ceyhan Nehrinin Akdeniz'e döküldüğü bölgenin herhangi bir firmaya kiralanıp kiralanmadığına ilişkin Başbakan-dan sözlü soru önergesi (6/158)

130. — Adana Milletvekili Orhan Şendağ'ın, Silifke İlçesinde 1981 yılından sonra tapu paftalarında yapıldığı iddia edilen değişikliklere ve imar planı düzenleme çalışmalarına ilişkin Başbakan'dan sözlü soru önergesi (6/159)

131. — Hatay Milletvekili Öner Müski'nin, üniversite öğrencileri için çıkarılacak affın geciktirilmesinin bazı öğrencilerin sömestr veya ders yılı kaybına neden olacağı iddiasına ilişkin Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanından sözlü soru önergesi (6/304 (1))

132. — Zonguldak Milletvekili Güneş Müftüoğlu'nun, televizyonun birinci kanal yayınlarının Zonguldak İli Merkezinde izlenemediği iddiasına ilişkin Devlet Bakanından sözlü soru önergesi (6/160)

133. — Samsun Milletvekili İrfan Demiralp'ın, ilköğretim müfettişlerine ve müfettişlik için atama bekleyen öğretmenlere ilişkin Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanından sözlü soru önergesi (6/161)

134. — Samsun Milletvekili İrfan Demiralp'ın, Sosyal Sigorta Kurumu emeklilerinin de yurt dışı tedavi imkânlarından yararlandırılmaları için çalışma yapılıp yapılmadığına ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanından sözlü soru önergesi (6/162)

135. — Isparta Milletvekili İbrahim Gürdal'ın, Isparta Antalya Dereboğazı yolu için 1989 yılı bütçesinde ayrılan tahsisaatna ilişkin Bayındırlık ve İskân Bakanından sözlü soru önergesi (6/163)

136. — Isparta Milletvekili İbrahim Gürdal'ın, ondan fazla işçi çalıştıran işyerlerinden Konut Edindirme Fonu için toplanan para miktarına ve fondan yararlananlara ilişkin Başbakan'dan sözlü soru önergesi (6/164)

137. — Trabzon Milletvekili Mehmet Çakıroğlu'nun, çay üreticilerinin alacaklarına ilişkin Maliye ve Gümrük Bakanından sözlü soru önergesi (6/165)

138. — Trabzon Milletvekili Mehmet Çakıroğlu'nun fındık ürünü taban fiyatına ve fındık üreticilerinin alacaklarına ilişkin Sanayi ve Ticaret Bakanından sözlü soru önergesi (6/166)

139. — Trabzon Milletvekili Mehmet Çakıroğlu'nun, ÇAY - KUR'un elinde bulunan radyosyonlu çaylara ilişkin Maliye ve Gümrük Bakanından sözlü soru önergesi (6/167)

140. — Trabzon Milletvekili Mehmet Çakıroğlu'nun, Trabzon - Maçka İlçesinde meydana gelen heyelandan zarar gören vatandaşlar için yaptırılacak konutlara ilişkin Bayındırlık ve İskân Bakanından sözlü soru önergesi (6/168)

141. — Erzurum Milletvekili İsmail Köse'nin, İspir - Kundura, Tortum - Şayak, Dumlu - Yapağı Tiftik, Pasinler - Tütün ve Ilıca - Süt fabrikalarının son durumlarına ilişkin Başbakan'dan sözlü soru önergesi (6/169)

142. — Erzurum Milletvekili İsmail Köse'nin, Karayolları 12 nci Bölge Müdürlüğüne 1988 yılında gerçekleştirilen yatırımlara ilişkin Bayındırlık ve İskân Bakanından sözlü soru önergesi (6/170)

143. — Sakarya Milletvekili Ahmet Neidim'in, Sakarya İli Merkez İlçesi Kâzımpaşa Nahiyesindeki Gökçeören bataklığına ilişkin Bayındırlık ve İskân Bakanından sözlü soru önergesi (6/172)

144. — Sakarya Milletvekili Ahmet Neidim'in, Sakarya İli Adapazarı İlçesindeki Çark suyunun ıslahına ve Aşağı Sakarya Projesine ait çalışmaların ne zaman tamamlanacağına ilişkin Bayındırlık ve İskân Bakanından sözlü soru önergesi (6/173)

145. — Kocaeli Milletvekili Alaettin Kurt'un, Kocaeli İlinde yapımları devam eden Gölcük Devlet Hastanesine ve sağlık ocaklarına ait inşaatların ne zaman tamamlanacağına ilişkin Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanından sözlü soru önergesi (6/174)

146. — Kocaeli Milletvekili Alaettin Kurt'un, Gebze İlçesinde sigorta hastanesi açılmasının düşünüldüğü düşünülmediğine ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanından sözlü soru önergesi (6/175)

147. — Kocaeli Milletvekili Alaettin Kurt'un, Gebze İlçesinin telefon sorununa ve Gebze'de telefon müdürlüğü kurulmasının düşünüldüğü düşünülmediğine ilişkin Ulaştırma Bakanından sözlü soru önergesi (6/176)

148. — Kocaeli Milletvekili Alaettin Kurt'un, Gebze Kapalı Spor Salonu inşaatının ne zaman ihale edileceğine ilişkin Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanından sözlü soru önergesi (6/177)

149. — Kocaeli Milletvekili Alaettin Kurt'un, Gebze İlçesine bağlı bazı köylerde yapılmakta olan sanayi ve fabrika inşaatlarının ruhsatlarının bulunup bulunmadığına ilişkin Bayındırlık ve İskân Bakanından sözlü soru önergesi (6/178)

150. — Kocaeli Milletvekili Alaettin Kurt'un, Gebze - Muallimköy sahilinde yapılmakta olan liman inşaatına ilişkin Ulaştırma Bakanından sözlü soru önergesi (6/179)

151. — Kocaeli Milletvekili Alaettin Kurt'un, Gebze İlçesi Şekerpınar Köyünün ne zaman içme suyuna kavuşturulacağına ilişkin Tarım Orman ve Köyleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/180)

152. — Samsun Milletvekili Ali Eser'in, Vezirköprü İlçe Hastanesi ile bu ilçeye bağlı köylerdeki sağlık ocaklarının personel ve araç - gereç sorunlarına ilişkin Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanından sözlü soru önergesi (6/181)

153. — Samsun Milletvekili Ali Eser'in, Vezirköprü İlçesi Aşağı Narlı Köyü Ortaokulunun öğretmen ihtiyacına ilişkin Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanından sözlü soru önergesi (6/182)

154. — Samsun Milletvekili Ali Eser'in, yabancı dil derslerinin ortaöğretim kurumlarında mecburî ders olmaktan çıkarılmasının öğretmenler ve öğrenciler üzerindeki etkisine ilişkin Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanından sözlü soru önergesi (6/183)

155. — Zonguldak Milletvekili Şinasi Altın'er'in, Karabük - Safranbolu karayoluna ilişkin Bayındırlık ve İskân Bakanından sözlü soru önergesi (6/184)

156. — Zonguldak Milletvekili Şinasi Altın'er'in, Karabük - Yenice karayolu yapım çalışmalarının durdurulma nedenine ilişkin Bayındırlık ve İskân Bakanından sözlü soru önergesi (6/185)

157. — Zonguldak Milletvekili Şinasi Altın'er'in, Karabük İlçesi Kapullu Köyünde yaptırılacak afet evlerine ilişkin Bayındırlık ve İskân Bakanından sözlü soru önergesi (6/186)

158. — Kütahya Milletvekili Mehmet Korkmaz'ın, toplu iş sözleşmeleri neticelenmeyen ve greve giden işyerlerine ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanından sözlü soru önergesi (6/187)

159. — Kütahya Milletvekili Mehmet Korkmaz'ın dış ülkelere gidecek vatandaşlara uygulanan vize işlemlerinin kolaylaştırılması için çalışma yapılıp yapılmadığına ilişkin Dışişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/188)

160. — Hatay Milletvekili Mustafa Murat Sökmenoğlu'nun, Hükümetin ülkemizde komünist partisi kurulması fikrine katılıp katılmadığına ilişkin Başbakan'dan sözlü soru önergesi (6/189)

161. — Ankara Milletvekili Ömer Çiftçi'nin, Türk Kadını Tanıtma ve Güçlendirme Vakfının şubelerine, 1987 yılı kârına ve 1986 yılından bu yana vakfa yapılan bağışlara ilişkin Başbakan'dan sözlü soru önergesi (6/305) (1)

162. — İzmir Milletvekili Fuat Kılıcı'nın, zeytinyağı taban fiyatının ne zaman açıklanacağına ve kestane ürününe taban fiyat verilmesi için çalışma yapılıp yapılmadığına ilişkin Sanayi ve Ticaret Bakanından sözlü soru önergesi (6/190)

163. — İzmir Milletvekili Fuat Kılıcı'nın, Kiraz - Alaşehir yolunun asfalt kaplaması için 1989 yılı bütçesine ödenek konulup konulmadığına ilişkin Bayındırlık ve İskân Bakanından sözlü soru önergesi (6/191)

164. — İzmir Milletvekili Fuat Kılıcı'nın, Beydağ - Nazilli karayoluna ilişkin Bayındırlık ve İskân Bakanından sözlü soru önergesi (6/192)

165. — İzmir Milletvekili Fuat Kılıcı'nın, Tahtalı Barajı projesinde değişiklik yapılıp yapılmadığına ve Barajın ne zaman bitirileceğine ilişkin Bayındırlık ve İskân Bakanından sözlü soru önergesi (6/193)

166. — Hatay Milletvekili Mustafa Murat Sökmenoğlu'nun, Çukurova Üniversitesi Ziraat Fakültesinde yapılan İKARDA toplantısında meydana geldiği iddia edilen olaya ilişkin Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanından sözlü soru önergesi (6/194)

167. — Hatay Milletvekili Mustafa Murat Sökmenoğlu'nun, Kamu iktisadi teşebbüslerinin özelleştirilmesinin hedefinden saptırıldığı iddiasına ilişkin Devlet Bakanından sözlü soru önergesi (6/195)

168. — Amasya Milletvekili Mehmet Tahir Köse'nin, Amasya İli Merkez İlçesine bağlı Dere Mahallesinde tabii afete maruz kalmaları muhtemel olan vatandaşlar için afet konutları yapılıp yapılmayacağına ilişkin Bayındırlık ve İskân Bakanından sözlü soru önergesi (6/306) (1)

169. — Denizli Milletvekili Adnan Keskin'in, inek ithalatına ilişkin Tarım Orman ve Köy İşleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/317) (1)

170. — Afyon Milletvekili Abdullah Ulutürk'ün, yıllık enjektör tüketimine ve kaçak olarak ülkemize sokulduğu iddia edilen enjektörlere ilişkin Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanından sözlü soru önergesi (6/196)

171. — Afyon Milletvekili Abdullah Ulutürk'ün, Afyon Çimento Fabrikasının çevre kirliliğine neden olduğu iddiasına ilişkin Devlet Bakanından sözlü soru önergesi (6/197)

172. — Adana Milletvekili Orhan Şendağ'ın, SEKİA'daki grevin nedenine ve sonuçlarına ilişkin Başbakan'dan sözlü soru önergesi (6/198)

173. — İçel Milletvekili M. İstemihan Talay'ın, «Tarsus'un, şimdilik il yapılmasının düşünülemediğine» dair 31.10.1988 tarihli beyanına ilişkin Başbakan'dan sözlü soru önergesi (6/318) (1)

174. — Kocaeli Milletvekili Alaettin Kurt'un, Kocaeli İli Gebze İlçesinin öğretmen ihtiyacına ilişkin Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanından sözlü soru önergesi (6/199)

175. — Kocaeli Milletvekili Alaettin Kurt'un, Gebze İlçesi adliye binasına ve bu ilçede ağır ceza mahkemesi kurulmasına ilişkin Adalet Bakanından sözlü soru önergesi (6/200)

176. — Kocaeli Milletvekili Alaettin Kurt'un, Gebze - Çayırova'da kurulu Çağdaş Boya Sanayiinin işletme ruhsatı bulunup bulunmadığına ilişkin Sanayi ve Ticaret Bakanından sözlü soru önergesi (6/201)

177. — Afyon Milletvekili Abdullah Ulutürk'ün, şeker pancarına zam yapılıp yapılmayacağına ve pancar üreticilerine ürün bedellerinin ne zaman ödeneceğine ilişkin Sanayi ve Ticaret Bakanından sözlü soru önergesi (6/206)

178. — Adana Milletvekili Orhan Şendağ'ın, günlük bir gazetenin 3.11.1988 tarihli nüshasında Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanına atfen verilen habere konu teşkil eden olaya ilişkin Başbakan'dan sözlü soru önergesi (6/207)

179. — Ankara Milletvekili Tefvik Koçak'ın, Ankara İli Şereflikoçhisar İlçesine bağlı Evren, Sarıyahşi ve Ağaçören kasabalarının ne zaman ilçe yapılacaklarına ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/319) (1)

180. — Kocaeli Milletvekili Alaettin Kurt'un, ülkemize sığınan peşmergelerden bir kısmının Gebze - Çayırova'daki Tarım Meslek Lisesinde istihdam edileceği iddiasına ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/320) (1)

181. — Kocaeli Milletvekili Alaettin Kurt'un, Kocaeli Valilik Konağı için yapılan harcamaya ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/321) (1)

182. — Hatay Milletvekili Mustafa Murat Sökmenoğlu'nun, Sovyetler Birliği'ne otomobil ihraç edilip edilmediğine ilişkin Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısından sözlü soru önergesi (6/208)

183. — İzmir Milletvekili Erol Güngör'ün, «Yakın Tarih» adlı ansiklopedide Atatürk'ü ve Atatürk İlkelerini yeren ifade ve bölümler bulunup bulunmadığına ilişkin Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanından sözlü soru önergesi (6/322) (1)

184. — Isparta Milletvekili Ertekin Durutürk'ün, Isparta İli Yalvaç İlçesine bağlı Yarıkkaya ve Kurusarı köylerinin içme suyu sorununa ilişkin Tarım Orman ve Köy-İşleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/209)

185. — Isparta Milletvekili Ertekin Durutürk'ün, Gülbirlikçe 1988 yılında gerçekleştirilen gül alımlarına ve yapılan ödemelere ilişkin Başbakan'dan sözlü soru önergesi (6/210)

186. — Isparta Milletvekili Ertekin Durutürk'ün, Isparta İli Senirkent İlçesine ait kanalizasyonun, bazı köylerin tarım arazilerini olumsuz yönde etkilediği iddiasına ilişkin Tarım Orman ve Köyişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/211)

187. — Isparta Milletvekili Ertekin Durutürk'ün, Isparta İli Yalvaç ve Şarkikaraağaç ilçelerine bağlı bazı kasaba ve köylerde gölet yapılıp yapılmayacağına ilişkin Tarım Orman ve Köyişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/212)

188. — Isparta Milletvekili Ertekin Durutürk'ün, Eğirdir Gölünde üretilen kerevit balıklarında görülen hastalığın giderilmesi için ne gibi tedbirler alındığına ilişkin Tarım Orman ve Köyişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/213)

189. — Isparta Milletvekili Ertekin Durutürk'ün, Toplu Konut ve Kamu Ortaklığı Fonunun gelirlerine ve harcamalarına ilişkin Başbakan'dan sözlü soru önergesi (6/214)

190. — Diyarbakır Milletvekili Fuat Atalay'ın, 5.10.1988 tarihinde Mardin ve Diyarbakır illerinde köy korucuları tarafından iki vatandaşın öldürüldüğü iddiasına ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/323) (1)

191. — Diyarbakır Milletvekili Fuat Atalay'ın, Siverek İlçesi Konurtepe Köyünden bir vatandaşın Kuşlukçayı Köyü Bircemal Mezrası korucularından biri tarafından öldürüldüğü iddiasına ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/324) (1)

192. — Isparta Milletvekili İbrahim Gürdal'ın, Atabey İlçesi Kapıcak Köyünün başka bir mahalle taşınmasına dair projenin 1988 yılında gerçekleştirilememesinin nedenine ilişkin Bayındırlık ve İskân Bakanından sözlü soru önergesi (6/215)

193. — Isparta Milletvekili İbrahim Gürdal'ın, Türk Hava Yolları Genel Müdürlük binası inşaatına ilişkin Ulaştırma Bakanından sözlü soru önergesi (6/216)

194. — Aydın Milletvekili Hilmi Ziya Postacı'nın, British Airways uçaklarıyla Ankara ve İstanbul'dan Londra'ya giden yolcuların sıtma tehlikesine karşı ilaçlandıkları iddiasına ilişkin Ulaştırma Bakanından sözlü soru önergesi (6/325) (1)

195. — Niğde Milletvekili Doğan Baran'ın, Niğde Merkez İlçesine bağlı Kargaşekmez Akarsuyu üzerinde yapılması planlanan Uluğağaç Barajına ilişkin Bayındırlık ve İskân Bakanından sözlü soru önergesi (6/217)

196. — Niğde Milletvekili Doğan Baran'ın, Niğde İli Ulukışla İlçesinde yapılması düşünülen İmrahor Göletine ilişkin Bayındırlık ve İskân Bakanından sözlü soru önergesi (6/218)

197. — Hatay Milletvekili Mustafa Murat Sökmenoğlu'nun, üniversitelerde görev yapan akademik personelin yapılan kadro düzenlemesinden yararlandırılmadığı iddiasına ilişkin Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanından sözlü soru önergesi (6/219)

198. — Adana Milletvekili M. Halit Dağlı'nın, Mansurlu - Kozan karayoluna ilişkin Bayındırlık ve İskân Bakanından sözlü soru önergesi (6/220)

199. — Adana Milletvekili M. Halit Dağlı'nın, Çatalan Barajından İmamoğlu Ovasına su getirecek olan tünelin ne zaman ihale edileceğine ilişkin Bayındırlık ve İskân Bakanından sözlü soru önergesi (6/221)

200. — Hatay Milletvekili Mustafa Murat Sökmenoğlu'nun, ülkemizdeki enflasyon konusunda IMF ve Dünya Bankasına verildiği iddia edilen teminata ve Dünya Bankasınca tarım sektörü için verilen kredinin kesildiği iddiasına ilişkin Devlet Bakanından sözlü soru önergesi (6/222)

201. — Afyon Milletvekili Baki Durmaz'ın, Toplu Konut ve Kamu Ortaklığı Fonundan konut yapı kooperatiflerine 1988 yılında verilen krediye ilişkin Başbakan'dan sözlü soru önergesi (6/223)

202. — Afyon Milletvekili Baki Durmaz'ın, Avrupa ülkelerinde çalışan Türk işçilerinin ailelerinin parçalanmasını önlemek için ne gibi tedbirler düşünüldüğüne ilişkin Dışişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/224)

203. — Afyon Milletvekili Baki Durmaz'ın, 1988 yılında tedavi masraflarını ödeyemedikleri için hastanelerden kaçan veya borç senedi vererek taburcu olan vatandaşların borçlarına ilişkin Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanından sözlü soru önergesi (6/225)

204. — Isparta Milletvekili Abdullah Aykon Doğan'ın, İstanbul ve Ankara illeri telefon rehberlerinin İTT Bilka A. Ş. tarafından basılacağı iddiasına ve bu şirket ile yapılan anlaşmaya ilişkin Ulaştırma Bakanından sözlü soru önergesi (6/226)

205. — Kocaeli Milletvekili Alaettin Kurt'un, İstanbul'da münteşir bir gazetenin 12.11.1988 tarihli nüshasında yer alan silah ticareti ile ilgili habere ilişkin Başbakan'dan sözlü soru önergesi (6/227)

206. — Adana Milletvekili Orhan Şendağ'ın, Adana ilinde askerî birliklere akaryakıt ikmali yapan Petrol Ofisi bayilerine ilişkin Başbakan'dan sözlü soru önergesi (6/331) (1)

207. — Bursa Milletvekili Abdulkadir Cenkçiler'in, koruma sahası olarak ilan edilen Fethiye ve Marmaris'te yapımlarına daha önce izin verilen tesislerin inşasının durdurulduğu iddiasına ilişkin Başbakan'dan sözlü soru önergesi (6/228)

208. — Tunceli Milletvekili Kamer Genç'in, Başbakan Turgut Özal'ın, Göcek'teki yaz tatili sırasında kaldığı yataın kira bedeline ilişkin Başbakan'dan sözlü soru önergesi (6/332) (1)

209. — Hakkâri Milletvekili Cumhuri Keskin'in, Hakkâri İli Uludere İlçesi Kayadibi Köyü Evil Mezrasındaki bir vatandaşın evinin jandarma tarafından yıkıldığı ve Kayadibi Köyünde zorunlu ikamete tabi tutulduğu iddiasına ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/333) (1)

210. — Hakkâri Milletvekili Cumhuri Keskin'in, 1986 ve 1987 yıllarında Hakkâri İli Yüksekova İlçesi Esendere Bucağından sınırı geçerken jandarma tarafından öldürülen veya yaralı olarak ele geçirilen vatandaşlara ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/334) (1)

211. — Hakkâri Milletvekili Cumhuri Keskin'in, Hakkâri İli - Uludere İlçesi Şenoba Köyü Tabur Komutanının bazı uygulamalarına ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/335) (1)

212. — Hakkâri Milletvekili Cumhur Keskin'in, Hakkâri İli Yüksekova İlçesi Güvenli Köyüne ait olan ve Dere Yaylasında otlatılmakta bulunan koyun sürüsüne Aytepe Karakolu görevlilerince el konulduğu ve sürünün gümrüğe teslim edildiği iddiasına ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/336) (1)

213. — Isparta Milletvekili Ertekin Durutürk'ün, Isparta İli Yalvaç İlçesinde yapılmakta olan Sümerbank Konfeksiyon Fabrikasına ait inşaatın durdurulduğu ve tesisin Yalvaç Belediyesine satıldığı iddiasına ilişkin Başbakanından sözlü soru önergesi (6/239)

214. — Hatay Milletvekili Mustafa Murat Sökmenoğlu'nun, T.B.M.M.'nin 1.11.1988 tarihli Birleşimindeki görüşmelerde hükümeti temsil eden Devlet Bakanının İçtüzüğe ve teamüllere aykırı hareket ettiği iddiasına ve Başkanlığın bu konudaki tutumuna ilişkin Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanından sözlü soru önergesi (6/240)

215. — Mardin Milletvekili Süleyman Çelebi'nin, Mardin İlinde 15.11.1988 tarihine kadar açılmamış olan okullara ilişkin Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanından sözlü soru önergesi (6/241)

216. — Mardin Milletvekili Süleyman Çelebi'nin, Midyat - Nusaybin Karayoluna ilişkin Bayındırlık ve İskân Bakanından sözlü soru önergesi (6/242)

217. — Hatay Milletvekili Mustafa Murat Sökmenoğlu'nun, Kıbrıs konusunda tavizkâr politika izlendiği iddiasına ilişkin Dışişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/244)

218. — Kocaeli Milletvekili Alaettin Kurt'un, Kocaeli İlindeki belediyelere 1988 yılında yapılan yardımlara ilişkin Maliye ve Gümrük Bakanından sözlü soru önergesi (6/337) (1)

219. — Eskişehir Milletvekili Zeki Ünal'ın, Anadolu Üniversitesi İktisat Fakültesi öğrencilerinden birinin Devlet güvenliğini sarsıcı konularda bilgi vermeye zorlandığı iddiasına ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/338) (1)

220. — İzmir Milletvekili Ahmet Ersin'in, Denizli İli Honaz İlçesine bağlı köylerdeki vatandaşların sınıflandırıldığı ve fişlendiği iddiasına ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/341) (1)

221. — Erzurum Milletvekili İsmail Köse'nin, vergi kontrolörlerinin mal varlıklarına ilişkin Maliye ve Gümrük Bakanından sözlü soru önergesi (6/253)

222. — Erzurum Milletvekili İsmail Köse'nin, Doğu Anadolu'daki bazı illerin yakacak sorununa ilişkin Başbakanından sözlü soru önergesi (6/254)

223. — Bursa Milletvekili Beytullah Mehmet Gazioğlu'nun, bir dernek ve bir şirket tarafından İstanbul Özel İdare Müdürlüğüne otomobil hibe edildiği iddiasına ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/255)

224. — Ankara Milletvekili İbrahim Tez'in, Le Monde Gazetesi muhabirine verdiği demece ilişkin Başbakanından sözlü soru önergesi (6/266)

225. — Hatay Milletvekili Mustafa Murat Sökmenoğlu'nun, günlük bir gazetenin dar boğaza sürüklenerek kapatıldığı iddiasına ilişkin Başbakanından sözlü soru önergesi (6/267)

226. — Tekirdağ Milletvekili Güneş Gürseler'in, Bezm-i Âlem Üniversitesine ilişkin Başbakan'dan sözlü soru önergesi (6/342) (1)

227. — İzmir Milletvekili Veli Aksoy'un, Anadolu Bankası'na 100 milyon liranın üzerinde kredi verilen kişi ve kuruluşlara ve bu kredilerin geri ödenip ödenmediğine ilişkin Devlet Bakanından sözlü soru önergesi (6/345) (1)

228. — Kahramanmaraş Milletvekili Atilla İmamoğlu'nun, Kahramanmaraş - Göksun, Göksun - Elbistan, Göksun - Andırın ve Andırın - Kahramanmaraş karayollarına ilişkin Bayındırlık ve İskân Bakanından sözlü soru önergesi (6/268)

229. — Kahramanmaraş Milletvekili Atilla İmamoğlu'nun, Afşin - Elbistan Termik Santralına ve bu bölgede katkısız biriktirilen imalatının ne zaman gerçekleştirileceğine ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanından sözlü soru önergesi (6/269)

230. — Kahramanmaraş Milletvekili Atilla İmamoğlu'nun, Adatepe ve Karakuz barajlarının yapımına ne zaman başlanacağına ilişkin Bayındırlık ve İskân Bakanından sözlü soru önergesi (6/270)

231. — Kahramanmaraş Milletvekili Atilla İmamoğlu'nun, fasulye ürününe taban fiyat verilmesinin düşünüp düşünülmediğine ilişkin Tarım Orman ve Köyleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/271)

232. — Kahramanmaraş Milletvekili Atilla İmamoğlu'nun, Kahramanmaraş İlinde tütün ekimine müsaade edilip edilmeyeceğine ve bu ilde ne zaman Gümrük Müdürlüğü kurulacağına ilişkin Maliye ve Gümrük Bakanından sözlü soru önergesi (6/272)

233. — Kahramanmaraş Milletvekili Atilla İmamoğlu'nun, Kahramanmaraş İlinde ne zaman havaalanı yapılacağına ilişkin Ulaştırma Bakanından sözlü soru önergesi (6/273)

234. — Kahramanmaraş Milletvekili Atilla İmamoğlu'nun, televizyon yayınlarını izleyemeyen Kahramanmaraş İline bağlı ilçe ve köylere ve Kahramanmaraş'ta Sümerbank ikinci satış mağazasının ne zaman açılacağına ilişkin Başbakan'dan sözlü soru önergesi (6/274)

235. — Kahramanmaraş Milletvekili Atilla İmamoğlu'nun, Kahramanmaraş Şehir Stadyumunun ne zaman çimlendirileceğine ilişkin Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanından sözlü soru önergesi (6/275)

236. — Kahramanmaraş Milletvekili Atilla İmamoğlu'nun, Kahramanmaraş İlinde Sosyal Sigortalar Hastanesi yapılıp yapılmayacağına ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanından sözlü soru önergesi (6/276)

237. — Zonguldak Milletvekili Şinasi Altuner'in, Sosyal Sigortalar Kurumu Karabük Hastanesinde vefat eden emekli bir işçinin cesedinin fareler tarafından tahrip edildiği iddiasına ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanından sözlü soru önergesi (6/277)

238. — Hatay Milletvekili Mustafa Murat Sökmenoğlu'nun, hükümetin Kıbrıs politikasına ilişkin Başbakan'dan sözlü soru önergesi (6/278)

239. — Denizli Milletvekili Adnan Keskin'in, Vakıflar Bankası Samanpazarı Şubesince Öztur Anonim Şirketine verildiği iddia edilen krediye ilişkin Devlet Bakanından sözlü soru önergesi (6/343) (1)

240. — Samsun Milletvekili İrfan Demiralp'in, seçimlere katılan siyasi partilerin radyo ve televizyon gibi haberleşme araçlarından eşit olarak faydalandırılmasına dair Avrupa Konseyi Kararına ilişkin Başbakanından sözlü soru önergesi (6/279)

241. — Afyon Milletvekili Abdullah Ulutürk'ün, Afyon İli Sandıklı İlçesi Akharım Kasabası Ortaokulunun öğretmen sorununa ilişkin Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanından sözlü soru önergesi (6/344) (1)

242. — Hatay Milletvekili Ali Uyar'ın, Petrol Ofisi İskenderun Bölge Başmüdürlüğünün işçilere ve bölge halkına hakaret ettiği iddiasına ilişkin Devlet Bakanından sözlü soru önergesi (6/346) (1)

243. — Diyarbakır Milletvekili Fuat Atalay'ın, Diyarbakır İli Lice İlçesi Jandarma Komutanının baskısı ile bazı vatandaşlara koruculuk için başvuru formu imzalatıldığı iddiasına ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/347) (1)

244. — Hatay Milletvekili Öner Miski'nin, TEK Toroslar İşletmesinin Çukurova Elektrik A.Ş.'ne devredilmesinden doğacak bazı sorunlara ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanından sözlü soru önergesi (6/348) (1)

245. — Diyarbakır Milletvekili Fuat Atalay'ın, Olağanüstü Hal Bölge Valiliğinin kurulmasından sonra bölgede gözetilene alınan vatandaşlara ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/349) (1)

246. — Diyarbakır Milletvekili Fuat Atalay'ın, Siirt İli Merkez 2 No.lu Sağlık Ocagında görevli iki hemşirenin görev dönüşü Dicle Nehrinde boğulmaları olayına ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/350) (1)

247. — Bursa Milletvekili Beytullah Mehmet Gazioğlu'nun, Marmara Denizinde trol ve algarina ile balık avcılığı yapıldığı iddiasına ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/280)

248. — Samsun Milletvekili İrfan Demiralp'in, Samsun - Havza İlçesi 25 Mayıs Ortaokulu Müdürlüğüne usulsüz atama yapıldığı iddiasına ilişkin Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanından sözlü soru önergesi (6/351) (1)

249. — İzmir Milletvekili Fuat Kılıcı'nın, gece bekçilerine de silah tazminatı verilip verilmeyeceğine ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/281)

250. — İzmir Milletvekili Fuat Kılıcı'nın, Ödemiş İlçesinin ne zaman il yapılabacağına ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/282)

251. — Diyarbakır Milletvekili Fuat Atalay'ın, Olağanüstü Hal Bölge Valiliğinin kurulmasından sonra bölgede kaç kişinin korucu olarak görevlendirildiğine ve korucuların karıştıkları adli olaylara ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/352) (1)

252. — Kütahya Milletvekili Mehmet Korkmaz'ın, Haydarpaşa Gar Müdürlüğüne açılan imtihana İmam Hatip Lisesi mezunlarının alınmadığı iddiasına ilişkin Ulaştırma Bakanından sözlü soru önergesi (6/283)

253. — Sakarya Milletvekili Ahmet Neidim'in, AIDS'li hastaların sayısına ve bu konuda ne gibi tedbirler alındığına ilişkin Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanından sözlü soru önergesi (6/284)

254. — Isparta Milletvekili İbrahim Gürdal'ın, Keçiörlü İlçesine bağlı Gülköy ve Kavak köylerine sağlık evi yaptırılmasına ilişkin Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanından sözlü soru önergesi (6/285)

255. — Isparta Milletvekili İbrahim Gürdal'ın, Keçiörlü İlçesinin içme suyu ve kanalizasyon sorunlarına ilişkin Başbakanından sözlü soru önergesi (6/286)

256. — Isparta Milletvekili İbrahim Gürdal'ın, Keçiörlü İlçesinde yapılacak olan Erkek Teknik Öğretmen Okulu ve Kız Sanat Okulu inşaatlarına ne zaman başlanacağına ilişkin Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanından sözlü soru önergesi (6/287)

257. — Isparta Milletvekili İbrahim Gürdal'ın, Isparta İli Senirkent Devlet Hastanesinin sorunlarına ilişkin Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanından sözlü soru önergesi (6/288)

258. — Isparta Milletvekili İbrahim Gürdal'ın, Isparta İli Senirkent İlçesinde Tekel hizmet binası ve deposu kurulup kurulmayacağına ilişkin Maliye ve Gümrük Bakanından sözlü soru önergesi (6/289)

259. — Isparta Milletvekili İbrahim Gürdal'ın, Senirkent Ovası sulama projesine ilişkin Bayındırlık ve İskân Bakanından sözlü soru önergesi (6/290)

260. — Hatay Milletvekili Mustafa Murat Sökmenoğlu'nun, Yunanistan'ın, Pire'deki Türk Şehitliğini kaldıracağı iddiasına ilişkin Dışişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/291)

261. — Bilecik Milletvekili Tayfur Ün'ün, İstanbul, Ankara, İzmir ve Adana büyükşehir belediyelerinin yurt dışından borç alıp almadıklarına ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/357) (1)

262. — Samsun Milletvekili Ali Eser'in, Samsun İli Vezirköprü İlçesinde şeker pancarı alımlarının hızlandırılması için ilave kantarlar kurulup kurulmayacağına ilişkin Sanayi ve Ticaret Bakanından sözlü soru önergesi (6/292)

263. — Samsun Milletvekili Ali Eser'in, Samsun İli Vezirköprü İlçesinde Devlet - millet yardımlaşmasıyla inşa edilen ortaöğretim yatılı öğrenci yurdunun ne zaman açılacağına ilişkin Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanından sözlü soru önergesi (6/293)

264. — Samsun Milletvekili Ali Eser'in, Havza - Vezirköprü yolunun yapımına ve E - 5 karayolu Hendek - Düzce güzergâhının onarımına ilişkin Bayındırlık ve İskân Bakanından sözlü soru önergesi (6/294)

265. — Hatay Milletvekili Mustafa Murat Sökmenoğlu'nun, T.R.T.'nin bütçe görüşmelerinin yayınlanmasında izlediği tutuma ilişkin Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanından sözlü soru önergesi (6/307)

266. — Hakkâri Milletvekili Cumhuriyet Keskin'in, Hakkâri İli Şemdinli İlçesi Kaymakamı hakkındaki iddialara ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/358) (1)

267. — Çorum Milletvekili Cemal Şahin'in, Çorum Belediyesinin 1984 yılı Nisan ayından bugüne kadar İmar Uygulama Fonundan aldığı kredilerin miktarına ilişkin Bayındırlık ve İskân Bakanından sözlü soru önergesi (6/359) (1)

268. — Çorum Milletvekili Cemal Şahin'in, Çorum Belediyesinin 1984 yılı Nisan ayından bugüne kadar İller Bankasından aldığı avans borçların miktarına ilişkin Bayındırlık ve İskân Bakanından sözlü soru önergesi (6/360) (1)

269. — Trabzon Milletvekili Mehmet Çakıroğlu'nun, 1987 yılı vergi taksidini geciktiren bir yükümlünün maruz kaldığı uygulamaya ilişkin Maliye ve Gümrük Bakanından sözlü soru önergesi (6/295)

270. — Konya Milletvekili Ömer Şeker'in, Etibank Genel Müdürlüğü müfettişlerince Seydişehir Alüminyum Tesisleri Satınalma Müdürlüğünde yapıldığı iddia edilen soruşturmaya ilişkin Başbakanından sözlü soru önergesi (6/296)

271. — Bingöl Milletvekili Haydar Baylaz'ın, Sivas İli Gürün İlçesi Çayboyu Mahallesinde inşa ettirilen afet konutlarının hak sahiplerine verilip verilmediğine ilişkin Bayındırlık ve İskân Bakanından sözlü soru önergesi (6/298)

272. — Isparta Milletvekili İbrahim Gürdal'ın, Isparta İli Sütçüler İlçesindeki Sağlık Merkezi ile Koruyucu Hekimlik Merkez Sağlık Ocağının doktor ve araç sorunlarına ilişkin Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanından sözlü soru önergesi (6/299)

273. — Mardin Milletvekili Süleyman Çelebi'nin, Karakaya Barajı için kamulaştırılan arazilere ve kamulaştırma bedellerine ilişkin Başbakanından sözlü soru önergesi (6/308)

274. — İzmir Milletvekili Fuat Kılıcı'nın, Çeşme Vergi Dairesi Müdürü hakkında ihbar ve şikâyetle bulunulup bulunulmadığına ilişkin Maliye ve Gümrük Bakanından sözlü soru önergesi (6/309)

275. — Samsun Milletvekili Ali Eser'in, Karadeniz Bakır İşletmeleri Samsun İzabe Tesislerindeki rehabilitasyon çalışmalarına ilişkin Devlet Bakanından sözlü soru önergesi (6/310)

276. — Edirne Milletvekili Erdal Kalkan'ın, 1985 - 1988 yıllarında Kaynak Kullanımını Destekleme Fonundan yararlanabilmek için yatırım amacıyla teşvik belgesi alanlara ve adı geçen Fon'dan kimlere ne kadar ödeme yapıldığına ilişkin Başbakanından sözlü soru önergesi (6/370) (1)

277. — Mardin Milletvekili Mehmet Adnan Ekmen'in, Mardin İli Midyat İlçesinde görevli bir komiser yardımcısı hakkındaki iddiaya ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/371) (1)

278. — Isparta Milletvekili İbrahim Gürdal'ın, Isparta - Eğirdir İlçesi Endüstri Meslek Lisesi Sanat Okulunun ne zaman yapılacağına ilişkin Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanından sözlü soru önergesi (6/311)

279. — Manisa Milletvekili Ümit Canuyar'ın, heyelan bölgesi ilan edilen Manisa İli Selendi İlçesi Rahmanlar Köyü Hacılar Mahallesindeki vatandaşların yeni yerleşim alanına nakledilmeleri için çalışma yapılıp yapılmadığına ilişkin Başbakanından sözlü soru önergesi (6/312)

280. — Kocaeli Milletvekili Alaettin Kurt'un, Tunceli - Geyiksuyu Yatılı İlköğretim Bölge Okuluna ilişkin Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanından sözlü soru önergesi (6/313)

281. — İstanbul Milletvekili Mustafa Sarıgül'ün, profesyonel futbol kulüplerinin maç hasılatlarından elde ettikleri gelirlere ilişkin Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanından sözlü soru önergesi (6/372) (1)

282. — Samsun Milletvekili İrfan Demiralp'in, Altinkaya Barajı sahasında kalan Samsun İli Vezirköprü İlçesindeki arazilerin kamulaştırma bedellerine ilişkin Başbakan'dan sözlü soru önergesi (6/315)

283. — Antalya Milletvekili Adil Aydın'ın, Devlet kuruluşlarında göreve alınmaları bakımından Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi mezunları ile diğer fakülte mezunları arasında ayırım yapıldığı iddiasına ilişkin Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanından sözlü soru önergesi (6/326)

284. — İzmir Milletvekili Ahmet Ersin'in, İzmir Büyükşehir Belediyesinin kurduğu veya ortak olduğu şirketlere ve bu şirketlerin faaliyetlerine ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/373) (1)

285. — Diyarbakır Milletvekili Fuat Atalay'ın, doğalgaz santrallerine ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanından sözlü soru önergesi (6/375) (1)

286. — Diyarbakır Milletvekili Fuat Atalay'ın, Kemerköy Termik Santralı baca gazı arıtma tesislerine ve Karlıova Termik Santralına ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanından sözlü soru önergesi (6/376) (1)

287. — Hatay Milletvekili Mustafa Murat Sökmenoğlu'nun, haberleşme hürriyetinin ihlal edildiği iddiasına ve MİT raporunun akıbetine ilişkin Başbakan'dan sözlü soru önergesi (6/327)

288. — İçel Milletvekili Durmuş Fikri Sağlar'ın, bazı vatandaşlara ait telefonların güvenlik güçlerince dinlendiği iddiasına ilişkin Başbakan'dan sözlü soru önergesi (6/377) (1)

289. — Diyarbakır Milletvekili Fuat Atalay'ın, Türkiye Emlak Bankası'na 1988 yılında ikram faslından yapılan harcamaya ve «Hedef 1992» reklam kampanyasına ilişkin Başbakan'dan sözlü soru önergesi (6/378) (1)

290. — Kocaeli Milletvekili Alaettin Kurt'un, Topçular İskelesinin ne zaman hizmete açılacağına ilişkin Ulaştırma Bakanından sözlü soru önergesi (6/379) (1)

291. — Konya Milletvekili Vefa Tanır'ın, elektrik üretim yollarına ve maliyetlerine ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanından sözlü soru önergesi (6/380) (1)

292. — Konya Milletvekili Vefa Tanır'ın, 1988 yılında akaryakıtta yapılan zamlara ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanından sözlü soru önergesi (6/381) (1)

293. — Diyarbakır Milletvekili Fuat Atalay'ın, 25.12.1988 tarihinde basına dağıtıldığı iddia edilen «Türkiye Emlak Bankası çalışanları» imzalı açıklamaya ilişkin Başbakan'dan sözlü soru önergesi (6/382) (1)

294. — İzmir Milletvekili Erol Güngör'ün, Tahtalı Barajı inşaatına ilişkin Bayındırlık ve İskân Bakanından sözlü soru önergesi (6/383) (1)

295. — Edirne Milletvekili Mehmet Fuat Erçetin'in, 1988 yılında elektrik fiyatlarına yapılan zamlara ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanından sözlü soru önergesi (6/384) (1)

296. — Diyarbakır Milletvekili Fuat Atalay'ın, Anadolu ve Türkiye Emlak bankalarının gerçekleştirildiği iddia edilen arsa alım ve satımlarına ilişkin Başbakan'dan sözlü soru önergesi (6/385) (1)

297. — İçel Milletvekili Durmuş Fikri Sağlar'ın, Millî Savunma Bakanı Ercan Vuralhan'ın Dışişleri Bakanlığı İdarî ve Mali İşler Daire Başkanı iken MİT Müsteşar-

lığına verdiği iddia edilen malzemelere ilişkin Başbakan'dan sözlü soru önergesi (6/386) (1)

298. — Diyarbakır Milletvekili Fuat Atalay'ın, 1988 yılında kamu kuruluşları tarafından yabancı kuruluşlara yaptırılan araştırmalara ilişkin Başbakan'dan sözlü soru önergesi (6/387) (1)

299. — Diyarbakır Milletvekili Fuat Atalay'ın, Diyarbakır, Hakkâri ve Siirt illerinde 25.12.1988 tarihinden bugüne kadar göz altına alınan vatandaşlara ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/388) (1)

300. — Diyarbakır Milletvekili Fuat Atalay'ın, Emlak Bankası'nca 1988 yılında Uluslararası danışmanlık firmalarından alınan hizmetlere ve yapılan ödemelere ilişkin Başbakan'dan sözlü soru önergesi (6/389) (1)

301. — Edirne Milletvekili Mehmet Fuat Erçetin'in, elektrik üretim ve satış fiyatlarına ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanından sözlü soru önergesi (6/390) (1)

302. — Diyarbakır Milletvekili Fuat Atalay'ın, ülkemize sığınan Iraklılara yapılan yardımlara ilişkin Başbakan'dan sözlü soru önergesi (6/392) (1)

303. — Adana Milletvekili Cüneyt Canver'in, Türk Kadını'nı Tanıtma ve Güçlendirme Vakfına yapılan bağışlara ve Vakfın denetimine ilişkin Devlet Bakanından sözlü soru önergesi (6/393) (1)

304. — Diyarbakır Milletvekili Fuat Atalay'ın, Petrol Arama ve Petrolle İlgili Faaliyetleri Düzenleme Fonuna ve elektrik maliyet fiyatlarına ilişkin Başbakan'dan sözlü soru önergesi (6/394) (1)

305. — Samsun Milletvekili Cemaî Alişan'ın, organize sanayi bölgeleri kurmak amacıyla Samsun iline bağlı Asaraağaç, Kutlukent ve Çırakman köylerinde 1985 - 1986 yıllarında kamulaştırılan arazilerin bedellerine ilişkin Sanayi ve Ticaret Bakanından sözlü soru önergesi (6/404) (1)

306. — İstanbul Milletvekili Hüsnü Okçuoğlu'nun, 1978 - 1988 yıllarında toplanan gelir vergilerine ilişkin Maliye ve Gümrük Bakanından sözlü soru önergesi (6/395) (1)

307. — Aydın Milletvekili Hilmi Ziya Postacı'nın, T. C. Ziraat Bankası'nca tarım satış kooperatiflerine kullandırılan krediler için farklı faiz oranları uygulandığı iddiasına ilişkin Başbakan'dan sözlü soru önergesi (6/405) (1)

308. — İzmir Milletvekili Ahmet Ersin'in, İzmir Büyükşehir Belediyesinin borçlarına ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/396) (1)

309. — İçel Milletvekili Durmuş Fikri Sağlar'ın, «İcraatın İçinden» ve «Gelişen Türkiye» adlı programların Ankara Video Ajans A.Ş.'ne yaptırılmasının nedenine ilişkin Başbakan'dan sözlü soru önergesi (6/406) (1)

310. — Diyarbakır Milletvekili Fuat Atalay'ın, Sivas - Kangal, Soma ve Yatağan bölgelerinde termik santralleri besleyecek kömür ocaklarının özel sektöre devredileceği iddiasına ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanından sözlü soru önergesi (6/397) (1)

311. — İstanbul Milletvekili Aytekin Kotil'in, İstanbul Anakent Belediyesince kurulan şirketlere ilişkin Başbakan'dan sözlü soru önergesi (6/398) (1)

312. — İstanbul Milletvekili Aytekin Kotil'in, İstanbul Anakent Belediyesince 25.3.1983 tarihinden bu yana gazetelere verilen ilanlar için yapılan ödemelere ilişkin Başbakan'dan sözlü soru önergesi (6/399) (1)

313. — Diyarbakır Milletvekili Fuat Atalay'ın, Sovyetler Birliğinden ithal edilen doğal gazın hangi amaçlarla kullanılacağına ilişkin Başbakan'dan sözlü soru önergesi (6/400) (1)

314. — Edirne Milletvekili Erdal Kalkan'ın, SEKA ve Edirne - OLMUKSA'da çalışan işçiler hakkında emniyet müdürlüklerince albüm düzenlendiği iddiasına ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/401) (1)

315. — Erzurum Milletvekili İsmail Köse'nin, Emlak Bankasının amblemi ile ilgili çalışmalara ve bu nedenle yapılan ödemeye ilişkin Başbakan'dan sözlü soru önergesi (6/328)

316. — Erzurum Milletvekili İsmail Köse'nin, İstanbul Emniyet Müdürlüğünde meydana geldiği iddia edilen olaya ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/329)

317. — Zonguldak Milletvekili Şinasi Altın'er'in, ülkemizde traktör üreten firmalara ve 1986 - 1988 yıllarındaki üretim miktarlarına ilişkin Sanayi ve Ticaret Bakanından sözlü soru önergesi (6/330)

318. — Samsun Milletvekili Ali Eser'in, Altunkaya Barajı sahasında kalan Vezirköprü İlçesi Düzce Köyüne ait arazilerin kamulaştırma bedellerine ilişkin Bayındırlık ve İskân Bakanından sözlü soru önergesi (6/339)

319. — Diyarbakır Milletvekili Fuat Atalay'ın, doğal gaz ithali ile ilgili sözleşmeye ilişkin Başbakan'dan sözlü soru önergesi (6/402) (1)

320. — İzmir Milletvekili K. Kemal Anadolu'nun, Türkiye Emlak Bankasının ambleminin bir Amerikan firmasına çizdirildiği iddiasına ve amblem değişikliği nedeniyle yapılan harcamaya ilişkin Başbakan'dan sözlü soru önergesi (6/403) (1)

321. — Hatay Milletvekili Mustafa Murat Sökmenoğlu'nun, NATO ile ilişkilerimize, Türk kadınlarına askerlik eğitimi yaptırılacağı iddiasına ve Savunma Sanayii Fonuna ilişkin Millî Savunma Bakanından sözlü soru önergesi (6/340)

322. — Kütahya Milletvekili Mehmet Korkmaz'ın, Kütahya İli köylerine bağlı yayla ve mahallelerden kaçında elektrik bulunmadığına ve bu yerlerin ne zaman elektrige kavuşturulacağına ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanından sözlü soru önergesi (6/407) (1)

323. — Tekirdağ Milletvekili Güneş Gürseler'in, Bezm-i Âlem Üniversitesinde sözleşmeli olarak çalışmak isteyen sağlık personeline imzalattırılan hizmet akdine ilişkin Başbakan'dan sözlü soru önergesi (6/408) (1)

324. — İçel Milletvekili Durmuş Fikri Sağlar'ın, Emlak Bankası eski Genel Müdürlüğünün Amerika'ya gidiş nedenine ve hakkında soruşturma açılması için Cumhuriyet Savcılığınca istenilen iznin geciktirildiği iddiasına ilişkin Başbakan'dan sözlü soru önergesi (6/409) (1)

325. — Edirne Milletvekili Erdal Kalkan'ın, İstanbul Valiliğince bazı sanatçıların konserlerinin yasaklandığı iddiasına ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/410) (1)

326. — Tunceli Milletvekili Orhan Veli Yıldırım'ın, Tunceli İli Hozat İlçesi Emniyet Amirliğinde görevli bir komiser ile bir polis memuru haklarındaki iddiaya ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/411) (1)

327. — Tunceli Milletvekili Kamer Genç'in, 1985 - 1988 yılları arasında hayali ihracat yaparak haksız vergi iadesi alan firmalara ne gibi müeyyideler uygulandığına ilişkin Başbakan'dan sözlü soru önergesi (6/412) (1)

328. — Konya Milletvekili Vefa Tanır'ın, Ankara Demirlibahçe Ortaokulu İngilizce öğretmeninin Gaziosmanpaşa Ortaokulunda çalıştırıldığı iddiasına ilişkin Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanından sözlü soru önergesi (6/413) (1)

329. — Trabzon Milletvekili Mehmet Çakıroğlu'nun, Fiskobirlikçe 1988 yılında gerçekleştirilen fındık alımlarına ve bu nedenle yapılan ödemelere ilişkin Sanayi ve Ticaret Bakanından sözlü soru önergesi (6/414) (1)

330. — Mardin Milletvekili Mehmet Adnan Ekmen'in, Ankara Bahçelievler semtinde 29.1.1989 günü meydana gelen olaya ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/415) (1)

331. — Ankara Milletvekili Rıza Yılmaz'ın, Gazi Üniversitesi Teknik Eğitim Fakültesinde can güvenliği olmadığı gerekçesiyle Dekanlığa dilekçe veren öğrenciler hakkında soruşturma açıldığı iddiasına ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/416) (1)

332. — Adana Milletvekili M. Selahattin Kılıç'ın, 19.7.1988 tarihli ve 88/13161 sayılı kararnameden istifade eden firmalara ilişkin Başbakan'dan sözlü soru önergesi (6/417) (1)

333. — Kars Milletvekili Mahmut Alınak'ın, MIT ile ilgili bazı iddialara ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/418) (1)

334. — Hatay Milletvekili Mustafa Murat Sökmenoğlu'nun, Turizm Bankası Genel Müdürünün İsviçre gezisine ilişkin Başbakan'dan sözlü soru önergesi (6/419) (1)

335. — Ankara Milletvekili Ömer Çiftçi'nin, yeraltı mafyası olarak nitelendirilen grupların son günlerde neden oldukları olaylara ilişkin Başbakan'dan sözlü soru önergesi (6/420) (1)

336. — Tunceli Milletvekili Kamer Genç'in, Anadolu ve Türkiye Emlak Kredi bankalarının 1987 ve 1988 yıllarına ait kârlarının yüksek gösterildiği iddiasına ilişkin Başbakan'dan sözlü soru önergesi (6/421) (1)

337. — Tunceli Milletvekili Kamer Genç'in, kamu bankalarının 1987 ve 1988 yıllarındaki bazı harcamalarına ve Emlak Bankasına ait arazi ve binalardan bir kısmının satıldığı iddiasına ilişkin Başbakan'dan sözlü soru önergesi (6/423) (1)

338. — Adana Milletvekili Cüneyt Canver'in, hayali olduğu kuşkusuyla Merkez Bankasınınca incelenmekte olan ihracat dosyalarının 25.2.1987 tarihli kararname gereğince Devlet Planlama Teşkilatına devredildiği ve incelemeler tamamlanmadan vergi iadelerinin ödendiği iddiasına ilişkin Başbakan'dan sözlü soru önergesi (6/424) (1)

339. — Erzincan Milletvekili Mustafa Kul'un, Erzurum İli Şenkaya İlçesine bağlı Yoğurtçular ve Nişantaşı köyleri arasındaki mera davası ile ilgili mahkeme kararının infazı sırasında meydana gelen olayın sorumlularına ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/426) (1)

340. — Burdur Milletvekili Fethi Çelikbaş'ın tarım arazilerinin sulanmasında elektrikten yararlanılabilmesi için elektrik şebekelerinin tevsiî hususunda çalışma yapıp yapılmadığına ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanından sözlü soru önergesi (6/427) (1)

341. — Erzincan Milletvekili Mustafa Kul'un, Erzincan İli Merkez İlçesi Aşağı ve Yukarı Molla Gürani mahallelerinin Merkez Belediyesi sınırları içine alınmamasının nedenine ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/428) (1)

342. — Samsun Milletvekili Cemal Alişan'ın, il mahallî idareler kontrolörlerine denetim özel hizmet tazminatı verilmemesinin nedenine ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/429) (1)

343. — İzmir Milletvekili Fuat Kılıcı'nın, 31.12.1988 tarihi itibariyle TARİŞ'in üreticilere ne kadar borcu bulunduğu ve bu borcun ne zaman ödeneceğine ilişkin Sanayi ve Ticaret Bakanından sözlü soru önergesi (6/430) (1)

344. — Isparta Milletvekili İbrahim Gürdal'ın, Isparta Tapu Sicil Müdürlüğü ile ilgili olarak Valilikçe yapılan tahkikata ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/431) (1)

345. — Isparta Milletvekili İbrahim Gürdal'ın, Burdur İli merkezindeki ilk ve orta dereceli okullarda görevli öğretmenlerin bir kısmının çeşitli köy ve kasaba okullarına nakledildikleri iddiasına ilişkin Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanından sözlü soru önergesi (6/353)

346. — Mardin Milletvekili Mehmet Adnan Ekmen'in, 7.10.1988 tarihinde Tuzla mevkiinde gerçekleştirilen operasyonla ilgili olarak bir dergide yer alan iddialara ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/432) (1)

347. — Giresun Milletvekili Mustafa Çakır'ın, Emlak Bankası eski Genel Müdürünün talimatlarıyla yapılan döviz değişim işlemlerine ve bu Bankaca Türk Kadını Gazetesine ödenen reklam ücretine ilişkin Başbakan'dan sözlü soru önergesi (6/433) (1)

348. — Amasya Milletvekili Mehmet Tahir Köse'nin, Şemiler döneminde Emlak Bankasınca aylık bir gazeteye ödenen reklam ücretine ve bir firmaya kullandırılan döviz kredisinin ödenmediği iddiasına ilişkin Başbakan'dan sözlü soru önergesi (6/434) (1)

349. — Manisa Milletvekili Ümit Canuyar'ın, Manisa İli Selendi İlçesine bağlı bazı köylerin içme suyu sorununa ilişkin Başbakan'dan sözlü soru önergesi (6/355)

350. — Kars Milletvekili Mahmut Alınak'ın, ülkemizde de imzalanmış olan İşkenceye karşı Avrupa Sözleşmesi ile İşkenceye Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesi hükümlerine uyulmadığı iddiasına ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/441) (1)

351. — Ankara Milletvekili Rıza Yılmaz'ın, Emlak Bankasınca bir firmaya teminatsız kredi verildiği ve Memduh Paşa Yalısının fahiş fiyatla satın alındığı iddialarına ilişkin Başbakan'dan sözlü soru önergesi (6/435) (1)

352. — İstanbul Milletvekili Mustafa Sarıgül'ün, lig maçlarını izleyecek öğrenciler için bilet fiyatlarında tenzilat yapılmasının düşünüldüğü düşünülmediğine ilişkin Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanından sözlü soru önergesi (6/436) (1)

353. — Ankara Milletvekili Rıza Yılmaz'ın, bir öğretmenin, düşünce suçu nedeniyle görevinden alındığı ve genel idare hizmetleri sınıfına atandığı iddiasına ilişkin Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanından sözlü soru önergesi (6/442) (1)

354. — Malatya Milletvekili İbrahim Aksoy'un, Tunceli, Erzincan ve Malatya illerine bağlı bazı köylerde yeni yaptırılan camilere atanan imamlara ilişkin Başbakan-
dan sözlü soru önergesi (6/451) (1)

355. — Kocaeli Milletvekili Alaettin Kurt'un, günlük bir gazetenin 27.11.1988 tarihli nüshasında yer alan S.S.K. Genel Müdürü ile ilgili iddialara ilişkin Başbakan-
dan sözlü soru önergesi (6/443) (1)

356. — İstanbul Milletvekili Reşit Ülker'in, 9 Eylül Üniversitesi Denizli Mühen-
dislik Fakültesi öğretim üyelerinden birine Fakülte Dekanınca hakaret edildiği ve
görevinden alındığı iddialarına ilişkin Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanından sözlü
soru önergesi (6/362)

357. — Isparta Milletvekili Ertekin Durutürk'ün, Isparta İli Yalvaç İlçesine bağlı
bazı köylerin yol sorununa ilişkin Tarım Orman ve Köyişleri Bakanından sözlü soru
önergesi (6/363)

358. — Isparta Milletvekili Ertekin Durutürk'ün, Isparta İli Sütçüler İlçesi Kara-
diken Köyünün su sorununa ilişkin Tarım Orman ve Köyişleri Bakanından sözlü soru
önergesi (6/364)

359. — Isparta Milletvekili Ertekin Durutürk'ün, Anavatan Partisi belediye başkan
adayları hakkında görüş bildirdikleri iddia edilen vali ve kaymakamlara ilişkin Başba-
kandan sözlü soru önergesi (6/365)

360. — Diyarbakır Milletvekili Fuat Atalay'ın, yapılacak olan mahalli idareler
seçimleri nedeniyle bazı seçim bölgelerinde vali ve kaymakamlarca aday yoklaması
yapıldığı iddiasına ilişkin Başbakan-
dan sözlü soru önergesi (6/444) (1)

361. — İzmir Milletvekili Veli Aksoy'un, Nihat Sargın ve Haydar Kutlu ile ilgili
davayı izlemek isteyen vatandaşların maruz kaldıkları uygulamalara ilişkin Başbakan-
dan sözlü soru önergesi (6/445) (1)

362. — İzmir Milletvekili Veli Aksoy'un, düşünce suçlusu olarak gözüne
alınan sanıklara farklı muamele yapıldığı iddiasına ilişkin Başbakan-
dan sözlü soru önergesi (6/446) (1)

363. — Hatay Milletvekili Mustafa Murat Sökmenoğlu'nun, bir siyasi partinin
malî denetiminin İstanbul Emniyet Müdürlüğü Malî Şubesinde yapıldığı iddiasına
ilişkin Başbakan-
dan sözlü soru önergesi (6/447) (1)

364. — Hatay Milletvekili Mustafa Murat Sökmenoğlu'nun, yurt dışına çıkan
vatandaşların Konut Fonu için yaptıkları ödemelere ilişkin Devlet Bakanından sözlü
soru önergesi (6/366)

365. — Diyarbakır Milletvekili Fuat Atalay'ın, ülkemizin tanıtılması amacıyla
1988 yılında Türkiye'ye hangi ülkelerden kaç kişi çağrıldığına ve bu amaçla ne kadar
harcama yapıldığına ilişkin Başbakan-
dan sözlü soru önergesi (6/448) (1)

366. — Burdur Milletvekili Fethi Çelikbaş'ın, Emlak Bankası'nca 1.1.1987 tarihinden
bugüne kadar gerçekleştirilen arsa alımlarına ilişkin Devlet Bakanından sözlü soru
önergesi (6/449) (1)

367. — Kars Milletvekili Mahmut Alınak'ın, Konya İli Çumra İlçesi kapatılan
ülkü ocakları başkanının bugüne kadar yakalanamamasının nedenine ilişkin İçişleri
Bakanından sözlü soru önergesi (6/450) (1)

368. — Samsun Milletvekili Ali Eser'in, Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığına üretilen ve Rusya'dan ithal edilen doğal gaz miktarlarına ilişkin Devlet Bakanından sözlü soru önergesi (6/367)

369. — Erzurum Milletvekili İsmail Köse'nin, Devlet eski Bakanı Yusuf Bozkurt Özal'ın yurt dışı seyahatler nedeniyle aldığı harcırah miktarına, Başbakanın tedavisi için yapılan harcamaya ve 1987 yılındaki yurt dışı seyahatlerde götürülen hediyelik eşyaların tutarına ilişkin Başbakanından sözlü soru önergesi (6/458) (1)

370. — İzmir Milletvekili Halil Çulhaoğlu'nun, küçük esnaf ve zanaatkârlara kullanılan kredinin miktarına ve şartlarına ilişkin Başbakanından sözlü soru önergesi (6/452) (1)

371. — Gaziantep Milletvekili Abdulkadir Ateş'in, Emlak Bankası'na 12.9.1980 tarihinden bu yana üretilen konutlara ilişkin Devlet Bakanından sözlü soru önergesi (6/453) (1)

372. — Ankara Milletvekili Ömer Çiftçi'nin, Ankara Merkez Kapalı Cezaevi 4 üncü koğuşunda bulunan siyasi hükümlülere özel jandarma timi tarafından işkence yapıldığı iddiasına ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/454) (1)

373. — Tekirdağ Milletvekili Enis Tütüncü'nün, ülkemizde mevcut Kur'an kurslarına ve özel vakıflarca açılan ve yönetilen öğrenci yurtlarına, özel okullara ve dersanelere ilişkin Devlet Bakanından sözlü soru önergesi (6/457) (1)

374. — Sakarya Milletvekili Ahmet Neidim'in, Sakarya Üniversitesi inşaatına ilişkin Millî Eğitim Bakanından sözlü soru önergesi (6/422)

375. — Edirne Milletvekili Erdal Kalkan'ın, Köy - Koop. Merkez Birliği kurulması için yapılan girişimlerin engellendiği iddiasına ilişkin Tarım Orman ve Köyişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/459) (1)

376. — Tekirdağ Milletvekili Güneş Gürseler'in, Şarköy Belediye Başkanlığı seçiminin iptali nedeniyle Valilikçe Belediye Başkanvekilliğine yapılan atamaya ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/461) (1)

377. — Adana Milletvekili Cüneyt Canver'in, Yusuf Bozkurt Özal ile Aydın Corporation A.Ş. arasında ilişki bulunup bulunmadığına ilişkin Başbakanından sözlü soru önergesi (6/463) (1)

378. — İzmir Milletvekili Fuat Kılıcı'nın, Ödemiş'te üniversite veya yüksekokul açılmasının düşünülüp düşünülmediğine ilişkin Millî Eğitim Bakanından sözlü soru önergesi (6/425)

379. — İstanbul Milletvekili Mustafa Sarıgül'ün, spor tesisi yapma ve antrenör bulundurma zorunluluğunu yerine getirmeyen müesseselere karşı ne gibi önlemler alınacağına ilişkin Devlet Bakanından sözlü soru önergesi (6/437)

380. — İstanbul Milletvekili Mustafa Sarıgül'ün, şehir içinde çalışan araçlara takograf zorunluğu getirilmesinin nedenine ilişkin Sanayi ve Ticaret Bakanından sözlü soru önergesi (6/438)

381. — İstanbul Milletvekili Mustafa Sarıgül'ün, vatandaşların AIDS hastalığı hakkında aydınlatılmasına ilişkin Sağlık Bakanından sözlü soru önergesi (6/439)

382. — İstanbul Milletvekili Mustafa Sarıgül'ün, sahillerdeki okulların yaz aylarında, öğrenci gençlik tatil merkezleri haline dönüştürülmesinin düşünülüp düşünülmediğine ilişkin Millî Eğitim Bakanından sözlü soru önergesi (6/440)

383. — Tunceli Milletvekili Kamer Genç'in, İstanbul - Tuzla'da meydana gelen olay hakkında yanlış bilgi verildiği iddiasına ve olayın sorumlularına ilişkin Başbakan'dan sözlü soru önergesi (6/466) (1)

384. — Tekirdağ Milletvekili Enis Tütüncü'nün, tarım ürünlerinin 1989 yılı taban fiyatlarının tespitine ilişkin Tarım Orman ve Köyişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/467) (1)

385. — Diyarbakır Milletvekili Fuat Atalay'ın, Siirt ilinde Belediye çöplüğü olarak kullanılan Kasaplar Deresinde bulunduğu iddia edilen cesetlere ilişkin Başbakan'dan sözlü soru önergesi (6/468) (1)

386. — Manisa Milletvekili Hasan Zengin'in, 26 Mart 1989 tarihi itibarıyla belediyelerin durumlarına ilişkin Başbakan'dan sözlü soru önergesi (6/469) (1)

387. — İstanbul Milletvekili Mustafa Sarıgül'ün, Devlet memurlarının konut sorununa ilişkin Devlet Bakanından sözlü soru önergesi (6/456)

388. — Adana Milletvekili Abdullah Sedat Doğan'ın, 26.4.1989 - 2.5.1989 tarihleri arasında gözaltına alınan kişilere ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/473) (1)

389. — Tekirdağ Milletvekili Güneş Gürseler'in, ayçiçeği ekiminde tohum kalitesinden kaynaklanan sorunlara ilişkin Tarım Orman ve Köyişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/474) (1)

390. — Isparta Milletvekili İbrahim Gürdal'ın, ihraç teşvik priminin elma türünden kaldırılmasının neden olduğu sorunlara ve bu konuda alınacak önlemlere ilişkin Başbakan'dan sözlü soru önergesi (6/460)

391. — Zonguldak Milletvekili Köksal Toptan'ın, son beş yıl içinde ülkemizle ilgili olarak dış basında yer alan neşriyate ve bu nedenle yapılan ödemeye ilişkin Başbakan'dan sözlü soru önergesi (6/481) (1)

392. — Diyarbakır Milletvekili Fuat Atalay'ın, 1 Mayıs gösterileri nedeniyle gözaltına alınanların sayısına ve bu olaylarda suçlu görülen kamu görevlilerine ilişkin Başbakan'dan sözlü soru önergesi (6/482) (1)

393. — Tunceli Milletvekili Kamer Genç'in, Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonundan 1986 - 1988 yıllarında hangi illere ne miktar yardım yapıldığına ilişkin Başbakan'dan sözlü soru önergesi (6/483) (1)

394. — Samsun Milletvekili İrfan Demiralp'ın, ilköğretim müfettişlerine ve müfettişlik için atama emri bekleyen öğretmenlere ilişkin Millî Eğitim Bakanından sözlü soru önergesi (6/484) (1)

395. — İstanbul Milletvekili Aytekin Kotil'in, belediyelere bütçeden yapılacak yardımlar için ne gibi ilkeler belirlendiğine ve 1989 yılında hangi belediyelere ne miktar yardım yapıldığına ilişkin Maliye ve Gümrük Bakanından sözlü soru önergesi (6/485) (1)

396. — İstanbul Milletvekili Yüksel Çengel'in, Güzel İstanbul Hizmet Vakfına yapılan bağışlara ilişkin Başbakan'dan sözlü soru önergesi (6/486) (1)

397. — İstanbul Milletvekili Yüksel Çengel'in, Çocuk ve Tabiat Vakfına yapılan bağışlara ilişkin Başbakan'dan sözlü soru önergesi (6/487) (1)

398. — İstanbul Milletvekili Yüksel Çengel'in, İstanbul Eğitim ve Kültür Vakfına yapılan bağışlara ilişkin Başbakan'dan sözlü soru önergesi (6/488) (1)

399. — Bursa Milletvekili Abdulkadir Cenkçiler'in, ikinci ligde grubunda şampiyon olan Bursaspor Futbol Takımının birinci ligde oynayamayacağına dair Futbol Federasyonu kararına ilişkin Başbakan'dan sözlü soru önergesi (6/512) (1)

400. — Denizli Milletvekili Adnan Keskin'in, TEK Genel Müdürü ile yardımcılarından Kurum iştiraklerinde görev alanlar bulunup bulunmadığına ve bu Kurum için satın alınan güç trafolarına ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanından sözlü soru önergesi (6/489) (1)

401. — Denizli Milletvekili Adnan Keskin'in, işkence yaptıkları iddia edilen Isparta İli Merkez Sanayi Karakolu görevlileri hakkında ne gibi işlemler yapıldığına ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/490) (1)

402. — İstanbul Milletvekili Yüksel Çengel'in, Çocuk ve Tabiat Vakfına ilişkin Başbakan'dan sözlü soru önergesi (6/491) (1)

403. — İstanbul Milletvekili Yüksel Çengel'in, İstanbul Eğitim ve Kültür Vakfına ilişkin Başbakan'dan sözlü soru önergesi (6/492) (1)

404. — İstanbul Milletvekili Yüksel Çengel'in, Güzel İstanbul Hizmet Vakfına ilişkin Başbakan'dan sözlü soru önergesi (6/493) (1)

405. — Diyarbakır Milletvekili Fuat Atalay'ın, Diyarbakır Emniyet Müdürlüğüne gözaltına alınan vatandaşlara işkence yapılmasını önlemek için ne gibi tedbirler alınacağına ilişkin Başbakan'dan sözlü soru önergesi (6/494) (1)

406. — Denizli Milletvekili Adnan Keskin'in, Atatürk - Elbistan Ankara enerji nakil hattının yapımıyla ilgili olarak aktedilen sözleşmeye ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanından sözlü soru önergesi (6/495) (1)

407. — İstanbul Milletvekili Mustafa Sarıgül'ün, Asil Nadir Şirketler Grubunun gümrüksüz ithalat yaptığı iddiasına ilişkin Maliye ve Gümrük Bakanından sözlü soru önergesi (6/513) (1)

408. — Bingöl Milletvekili İlhami Binici'nin, Bingöl İli Adaklı İlçesi Elmaağacı Köyünde orman katliamı yapıldığı iddiasına ilişkin Tarım Orman ve Köyişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/462)

409. — Zonguldak Milletvekili Şinasi Altın'er'in, Zonguldak - Eflani Yatılı Bölge Okulu inşaatının ne zaman biteceğine ilişkin Millî Eğitim Bakanından sözlü soru önergesi (6/508) (1)

410. — Tunceli Milletvekili Kamer Genç'in, Belediyeler Fonundan ve yedek ödenek faslından belediyelere yapılan ödemelere ilişkin Başbakan'dan sözlü soru önergesi (6/509) (1)

411. — İzmir Milletvekili Birgen Keleş'in, M.T.A. Genel Müdürlüğüne ait maden sahalarından çıkardıkları ponza madenini naylon faturalarla sattıkları iddia edilen firmalar hakkında ne gibi işlemler yapıldığına ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanından sözlü soru önergesi (6/510) (1)

412. — Hakkâri Milletvekili Cumhur Keskin'in, Van ve Hakkâri - Yüksekova belediyelerinin olağanüstü hal tazminatı ödeneklerinin kesildiği iddiasına ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/514) (1)

413. — Adana Milletvekili Abdullah Sedat Doğan'ın, günlük bir gazetenin 31.5.1989 tarihli nüshasında yer alan «Özal'la İsviçre'de görüştim» başlıklı habere ilişkin Başbakan'dan sözlü soru önergesi (6/515) (1)

414. — Balıkesir Milletvekili İ. Önder Kırılı'nın, Muhammed Shakarchi ile İsviçre'de yapıldığı iddia edilen toplantıya ilişkin Başbakan'dan sözlü soru önergesi (6/516) (1)

415. — İzmir Milletvekili Ahmet Ersin'in, bazı kişi ve firmalar tarafından M.T.A.'ya ait Nevşehir'deki Ponza Taşı Madeninden kaçak olarak üretim ve satış yapıldığı iddiasına ilişkin Başbakan'dan sözlü soru önergesi (6/517) (1)

416. — Tunceli Milletvekili Kamer Genç'in, Hınısspor Lokalinde 30.5.1989 tarihinde meydana gelen olaya ilişkin Başbakan'dan sözlü soru önergesi (6/518) (1)

417. — Zonguldak Milletvekili Köksal Toptan'ın, Sosyal Sigortalar Kurumu Ankara Dışkapı Hastanesine ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanından sözlü soru önergesi (6/464)

418. — İzmir Milletvekili Neccar Türkcan'ın, ikinci ve üçüncü ligdeki futbol takımlarının desteklenmesi için ne gibi tedbirler alınacağına ilişkin Devlet Bakanından sözlü soru önergesi (6/519) (1)

419. — Niğde Milletvekili Mahmut Öztürk'ün, Niğde İlindeki toprak sulama kooperatiflerinin borçlarına ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanından sözlü soru önergesi (6/520) (1)

420. — Hatay Milletvekili Öner Miski'nin, fişleme ve buna bağlı pasaport vermeme uygulamasının ne zaman sona ereceğine ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/521) (1)

421. — Hatay Milletvekili Mustafa Murat Sökmenoğlu'nun, muhalefet milletvekillerinin gündem dışı konuşmalarına televizyonda yer verilmemesinin nedenine ilişkin Devlet Bakanından sözlü soru önergesi (6/470)

422. — Hatay Milletvekili Mustafa Murat Sökmenoğlu'nun, Bulgar zulmüne maruz kalan soydaşlarımızın geleceğine ve Türk - Bulgar münasebetlerine ilişkin Dışişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/471)

423. — İstanbul Milletvekili Mustafa Sarıgül'ün, ortaöğretimde devamsızlık nedeniyle sınıfta kalan öğrenciler için af getirilmesinin düşünülüp düşünülmediğine ilişkin Millî Eğitim Bakanından sözlü soru önergesi (6/475)

424. — Hatay Milletvekili Mustafa Murat Sökmenoğlu'nun, Demir - Çelik işçilerinin grevine ilişkin Devlet Bakanından sözlü soru önergesi (6/476)

425. — İstanbul Milletvekili Halil Orhan Ergüder'in, Sakarya - Hendek İlçesi Eski Bıçkı Köyünden bir vatandaşın bayat kuduz aşısı nedeniyle öldüğü iddiasına ilişkin Sağlık Bakanından sözlü soru önergesi (6/477)

426. — İçel Milletvekili Ekin Dikmen'in, Eskişehir Cezaevindeki siyasi tutuklu ve hükümlülerin Aydın Cezaevine nakledilmesinin nedenine ve nakil esnasında gerekli tıbbi tedbirlerin alınmadığı iddiasına ilişkin Adalet Bakanından sözlü soru önergesi (6/478)

427. — Hatay Milletvekili Mustafa Murat Sökmenoğlu'nun, Sultanahmet Camii'nde meydana geldiği iddia edilen olaya ilişkin Devlet Bakanından sözlü soru önergesi (6/479)

428. — İstanbul Milletvekili Mustafa Sarıgül'ün, futbol müsabakalarındaki serbest bilet fiyatı uygulamasına ilişkin Devlet Bakanından sözlü soru önergesi (6/480)

429. — İstanbul Milletvekili Mustafa Sarıgül'ün, KİT ürünlerinin zam yapılmadan piyasaya çıkarılmadığı ve çürümeye terk edildiği iddiasına ilişkin Devlet Bakanından sözlü soru önergesi (6/496)

430. — İstanbul Milletvekili Mustafa Sarıgül'ün, emeklilere yakacak kredisi verilip verilmeyeceğine ilişkin Devlet Bakanından sözlü soru önergesi (6/497)

431. — Zonguldak Milletvekili Güneş Müftüoğlu'nun, Rize bölgesindeki çay üreticilerine ürün bedellerinin ne zaman ödeneceğine ilişkin Maliye ve Gümrük Bakanından sözlü soru önergesi (6/498)

432. — Zonguldak Milletvekili Güneş Müftüoğlu'nun, Sabuncular Çay Fabrikasının bahçesindeki radyasyonlu çaylardan sızan artıkların şehir içme suyuna karıştığı iddiasına ilişkin Bayındırlık ve İskân Bakanından sözlü soru önergesi (6/499)

433. — Zonguldak Milletvekili Güneş Müftüoğlu'nun, akrabalarını ziyaret için Sarp Sınır Kapısından geçen vatandaşlardan toplu konut fonu alınmamasının düşünülüp düşünülmediğine ilişkin Başbakan'dan sözlü soru önergesi (6/500)

434. — Zonguldak Milletvekili Güneş Müftüoğlu'nun, Bayburt - Aşkale karayoluna ilişkin Bayındırlık ve İskân Bakanından sözlü soru önergesi (6/501)

435. — Zonguldak Milletvekili Güneş Müftüoğlu'nun, Sabuncular Çay Fabrikasının bahçesindeki radyasyonlu çaylar için ne gibi tedbirler düşünüldüğüne ilişkin Başbakan'dan sözlü soru önergesi (6/502)

436. — Zonguldak Milletvekili Güneş Müftüoğlu'nun, Gümüşhane'de kurulan klinger öğütme tesisinin çimento fabrikasına dönüştürülmesinin düşünülüp düşünülmediğine ilişkin Devlet Bakanından sözlü soru önergesi (6/503)

437. — Zonguldak Milletvekili Güneş Müftüoğlu'nun, Bayburt İlinde et kombinası açılıp açılmayacağına ilişkin Tarım Orman ve Köyişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/504)

438. — Zonguldak Milletvekili Güneş Müftüoğlu'nun, öğretmensizlik nedeniyle kapandığı iddia edilen Bayburt İli Maden Kasabası Ortaokulunun bu öğretim yılında öğretime açılıp açılmayacağına ilişkin Millî Eğitim Bakanından sözlü soru önergesi (6/505)

439. — Ankara Milletvekili Erol Ağaçlı'nın, Türkiye'nin İsviçre Büyükelçisi ile Zürih Başkonsolosunun görev süreleri dolmadan ülkeye geri çağırıldıkları iddiasına ilişkin Dışişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/506)

440. — Hatay Milletvekili Mustafa Murat Sökmenoğlu'nun, Güneydoğudaki illerimizde cereyan eden olaylara ilişkin Başbakanından sözlü soru önergesi (6/507)

7

**KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE KOMİSYONLARDAN
GELEN DİĞER İŞLER**

1. — Konya Milletvekili Mehmet Şimşek ve 5 Arkadaşının, 2547 Sayılı Yükseköğretim Kanununun 27.5.1988 Tarihli 3455 Sayılı Kanunla Değişik Geçici 8 inci Maddesinin Dördüncü Fıkrasının Değiştirilmesi ile Maddeye Bir Fıkra İlave Edilmesine İlişkin Kanun Teklifi ve Millî Eğitim Komisyonu Raporu (2/97) (S. Sayısı : 228 ve 228'e 1 inci Ek) (Dağıtma tarihleri : 2.3.1989; 20.9.1989)

2. — 4759 Sayılı İller Bankası Kanununun 28 inci Maddesinin Değiştirilmesi ve Bu Kanuna Geçici Maddeler Eklenmesi Hakkında Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu Raporu (1/586) (S. Sayısı : 270) (Dağıtma tarihi : 20.9.1989)

